

NA LOTU I JISU KARISITO NI YALODODONU EDAIDAI • EPERELI 2018

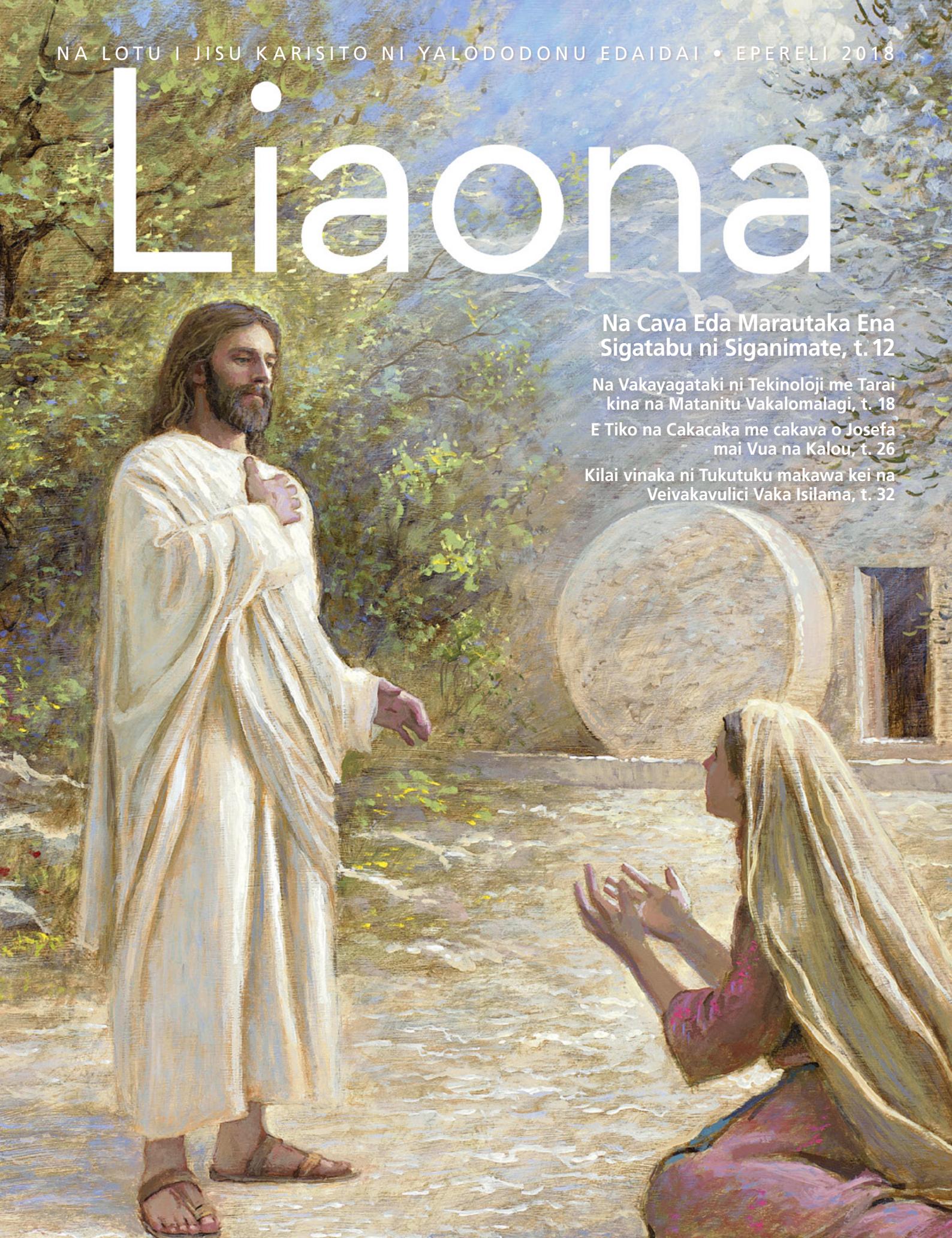
Liona

**Na Cava Eda Marautaka Ena
Sigatabu ni Siganimate, t. 12**

**Na Vakayagataki ni Tekinoloji me Tarai
kina na Matanitu Vakalomalagi, t. 18**

**E Tiko na Cakacaka me cakava o Josefa
mai Vua na Kalou, t. 26**

**Kilai vinaka ni Tukutuku makawa kei na
Veivakavulici Vaka Isilama, t. 32**

NA NOMU SOKALOU ENA
VALETABU KEI NA NOMU
VEIQARAVI E KEYA VEI IRA
NA TUBUMUNI ... ENA
VAKAUWATAKA NA
NOMU TUDEI ENA SALA NI
VEIYALATALATI.

PERESITEDI RUSSELL M. NELSON

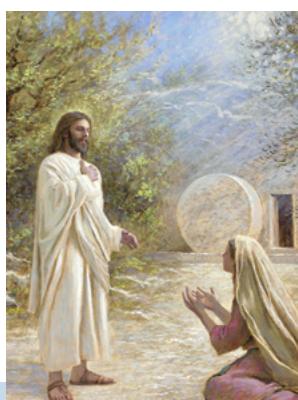
Mai na itukutuku ni Mataveiliutaki Taumada, tabana e 4.

ITUKUTUKU

- 4 iTukutuku ni Mataveiliutaki Taumada: Ni Da Lako Vata Yani ki Liu**

Mai vei Peresitedi Russell M. Nelson

E WAQANA
Droini mai vei Jon McNaughton.

ITUKUTUKU E VAKARAITAKI

- 12 Na iOtioti, ni Lakolako ni Vakabula**

Mai vei Chakell Wardleigh

Ena gauna ni Siganimate ogo, vakasamataka mada esa vakaya-rayarataka vakacava kina nomu ilakolako ni bula na veituvaki kece ni veisorovaki solibula ni Vakabula.

- 18 Meda Wasea na Noda Kila me Baleta na Noda iVakabula**

Mai vei Elder Gary E. Stevenson

E levu cake na sala meda vakaya-cora kina na veiwasei me baleti Jisu Karisito ena veivakarautaki ni tekinoloji sa tu.

- 26 Yalododonu Na iTalanoa ni Lotu—Wase 3: Na Peleti Koula**

Ni oti na veisiko vaka-agilosи nei Moronai vei Josefa Simici, e raica kina ena matai ni gauna na peleti koula o Josefa.

32 Kilai vinaka ni Vakabauta Vakaisilama

Mai vei Daniel C. Peterson

E dua nai tukutuku makawa kei na veivakavuvuli taumada ni karua ni lalawa vakalotu levu duadua e vuravura.

TABACAKACAKA

- 8 Ena iTutu ni Vunau: Na basikete kei na Tavaya**

Mai vei Chieko N. Okazaki

- 10 Dina ni Kospeli: Ena Mataki ni Sigatabu Rarama Oya**

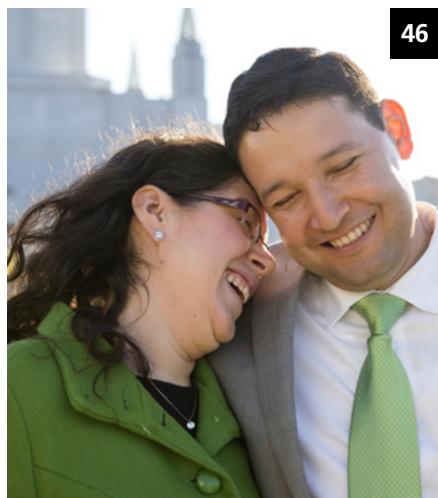
Mai vei Elder Joseph B. Wirthlin

- 40 Domodra na Yalododonu Edaidai**

- 44 iYaloyalo ni Vakabauta: Rakotomalala Alphonse**

- 80 Me Yacova ni Da qai Sota Tale: Na Dina ni iMatai ni Tucake Tale**

Mai vei Elder D. Todd Christofferson

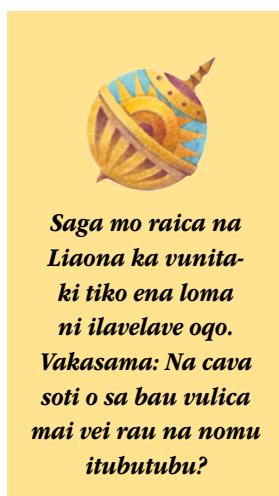
46

46 Salatu kina Marau Dina

Mai vei Elder Ulisses Soares
*Na dina kei na marau tawagutuvi
 e rawa ga ni kune ena bulataki
 ni vakavuvuli ni kospeli i Jisu
 Karisito.*

**50 Vakamau, iLavo kei na
Vakabauta**

Mai vei Sunday
 Chibuike Obasi
*Keirau vakatovolea
 na neirau vaka-
 bauta kei na noqu
 duguci me keirau
 sa vakamau ga ni
 sega ni veirauti na
 ilavo e tu me baleta
 na vakavakarau ni
 vakamau.*

52 Taro kei na iSaunitaro

*Na cava meu cakava meu na
 rawa ni rawata tale na noqu
 vakabauta? Na cava e vakatara
 kina na Kalou na ivalu?*

**54 Masumasu: Na iDola kina
iVakadinadina kei na
Veivakalesui mai**

Mai vei Elder Robert D. Hales

**58 Na Cava, Na Vuna, kei na kena
iCakacaka: Na ivakamatalalai ni
veivakalesui Mai**

Mai vei Faith Sutherlin Blackhurst
*Era veisemati vakacava na
 veitabagauna, vuki tani, kei na
 veivakalesui mai?*

62 Nomu sa Kila na iVakabula

Mai vei Sarah Hanson
*Ena rawa ni da vakila na tubu
 cake ni vakacegu kei na inaki ni
 da vakayagataka na ivolanikalou
 meda vulica na veika baleti Jisu
 Karisito.*

54

68

**66 Na Cava na iBalebale ni
Veivakalesuimai Vei Au**

*Na vakayagataki ni qito oqo me
 vakavulici na ituватува ni veika e
 yaco mai na itukutuku makawa ni
 Lotu ka tara tu nomu bula nikua!*

**68 Era Vakadinadinataki Karisito
na iApositolo.**

Mai vei Elder David A. Bednar

69 Dua na Lesoni Totoka

Mai vei Elder Valeri V. Cordón
*Ni da nuitaka na Kalou ka sauma
 noda ikatani, ena vakalougaatataki
 keda o Koya ena veika eda gadreva.*

70 Na sitoa ni vava nei Abuelo

Mai vei Ray Goldrup
*Na gauna vinaka me veivutunitaki
 kina e dua na digidigi cala, gauna
 saraga oqo.*

**72 Vakacaudreva na Nomu
Rarama: Mo Dau Yalovinaka!****74 Yali qai Kune**

Mai vei Cael S.
*Au a yali ena dua na veikau, ia,
 au kila ena rawa niu masu ka na
 qai vuakei au na Kalou.*

75 Noda Tabana**76 iTalanoa mai na iVolanikalou:
E Volitaki ki Ijipita o Josefa**

Mai vei Kim Webb Reid

**79 Tabana ni Rokarokataki: E Kaya
o Jisu, "Lako Mai, Mo Muri Au."**

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

Na Mataveilutaki Taumada: Russell M. Nelson,

Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring

Na Kuoramni i Apositolo Le Tinikarua:

M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf,

David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson,

Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson,

Dale G. Renlund

Edita: Hugo E. Martinez

iVuakevuke ni Edita: Randall K. Bennett, Carol F. McConkie

Dauvakasala: Brian K. Ashton, Bonnie H. Cordon, LeGrand R.

Curtis Jr., Edward Dube, Sharon Eubank, Donald L. Hallstrom,

Douglas D. Holmes, Erich W. Kopischke

Manidia Dairekita: Richard I. Heaton

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg

Manidia ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Edita: Adam C. Olson

iVuakevuke Manidia Edita: Ryan Carr

Veivukive ena Tabaivola: Francisca Olson

Volavola kei na Edita: Maryssa Dennis, David Dickson,

David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H.

Garff, LaRene Porter Gaunt, Jon Ryan Jensen, Charlotte

Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson

Odekkirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney,

Mindy Selu, Marissa Widdison

Manidia Dairekita ni Cakacaka ni Liga: J. Scott Knudsen

Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Todd R. Peterson

Disaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley,

C. Kimball Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hinckley,

Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W.

Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Kodineita ni iYaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabaivola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Ira Glen Adair, Julie Burdett, Thomas G. Cronin,

Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Derek Richardson

Tabaki taumada: Joshua Dennis, Ammon Harris

Dairekita ni Tabaivola: Steven T. Lewis

Dairekita ni Veivotayaki: Troy R. Barker

Me vakau na isau ni mekasini, kei na kena vakatataro e so ki na Liaoana, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dua na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yaduduia, me vakavo ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamacula tale e so mai na Valenivilavola Liu ni Lotu, e na talevoni 3388900 e Suva.

Me baleta na sausaumi kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitaratarata ki na nomuni sitoa ni Lotu se ililiu ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na i vola kei na vakatataro ena parokaramu ni komiupta ena liahona.lids.org; ena i-meli ki na liahona@ldschurch.org; se ena meli ki na Liaoana, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na Liaoana (vakadewataka na iVola i Momani ni "kabasi" se "idusidusi") se vakadewataki otia ena vosa vaka-Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakarawatawaka), Croatia, Czech, Denmark, Nekaladi, Valagi, Estonia, Viti, Finiladi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiladi, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasi, Masela, Mongolia, Noweli, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Sipeni, Swuveni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yaduduia.)

© 2018 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyaloalo era tiko ena Liaoana me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se yakayagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyaloalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatata baleta da Dodonu ni Lavetaki me na vakau yanu ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

April 2018 Vol. 21 No. 1 LIAHONA (USPS 311-480) Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CF5 (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

ESO TALE ENA INITANETI

Wilika na italanoa ka vakauta na nomu ena liahona.lids.org

Kunea na itukutuku veivakaugeti, ka rawa ni wasei (ena vosa Vakavalagi, Potukali, kei na Sipeni) ena facebook.com/liahona

Vakauta na veika o raica ena liahona@ldschurch.org

Volivoli ena store.lids.org
Se sikova na sitoa ni lotu, tarogi ira na ililiu ena tabanalevu, se qiri ena 1-800-537-5971 (Amerika kei Kenada)

NA IVAKATATAKU LAIA MAINA GETTY IMAGES

ULUTAGA ENA ILAELAVE OQO

Na naba e tukuna tiko na imatai ni tabana ni tukutuku o ya.

iKatinī, 66, 69

iTukutuku Raraba, 18

iVakadinadina, 12, 62

iVakaraitaki, 72, 76

iValu, 52

iVola i Momani, 26, 54, 66

iVolanikalou, 41, 52,

62, 76

Jisu Karisito, 4, 10, 12, 18, 62, 66, 68, 79, 80

Josefa Simici, 26, 54,

58, 66

Liuliu ni Lotu, 4

Lotu, 32

Marau, 46

Masu, 26, 52, 54, 74

Mate, 10, 12, 26, 43, 80

Na Dina, 70

Papitaiso, 75

Siganimate, 10, 12, 80

Solibula, 12, 44

Tamada Vakalomalagi, 12, 46, 52, 66, 74, 80

Tekinolaji, 18

Tucaketale, 10, 12, 80

Tukutuku Makawa ni

Lotu, 26, 54, 66

Vakabauta, 46, 50, 52, 68

Vakamau, 50

Valetabu, 40, 75

Veisorovaki, 10, 12, 80

Veivakalesui Mai, 26, 54, 58, 66

Veivakaugeti, 40, 42

Veivutuni, 70

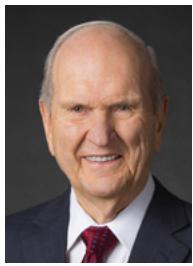
Veiyalayalati, 4

Vukitani, 54, 58

Yalo Tabu, 8, 42, 52,

66, 72

Yalovinaka, 72

Mai vei Peresitedi
Russell M. Nelson

Ni Da Lako Vata Yani ki Liu

iTukutuku nei edita: Ni sa tabaki oti o Peresitedi Russell M. Nelson, me i ka 17 ni Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai ena i ka 14 ni Janueri, 2018, a cavuta kina na veimalanivosa oqo ena i ka 16 ni Janueri, 2018 ena dua na kakaburaki bula mai na loma ni Valetabu e Salt Lake City. A kerea o koya mena tabaki na nona vosa ena ilavelave oqo.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, au doka vakalevu na noqu mai tiko rawa kei kemuni ena mata-ka nikua. Ena va na siga sa oti eda a talaca kina vakadua e dua na turaga yaloqaqa, e dua na parofita ni Kalou—o Peresitedi Thomas S. Monson. E sega na vosa me veiraurau rawa ki na levu kei na cecere ni nona bula. Au na vakamareqeta tu ga na neirau veitokani ena vakavinavina ena veika a vakavulici au kina. Ia oqo meda na rai yani ki liu ni taucoko tu noda vakabauta na noda Turaga o Jisu Karisito, sa nona Lotu oqo.

Ena rua na siga sa oti a ra laki sota na iApositolo era bula tiko ki na rumu e cake ni Valetabu e Salt Lake. E kea era a lomavata kina ena dua na lewa, imatai, mera tauyavutaka tale na Mataveiliutaki Taumada, kei na ikarua, o ya meu sa na veiqraravi vaka - Peresitedi ni Lotu. E sega na vosa e veiraurau me vakamacalataki kina na veika au vakila ni ratou—kotora na ligadratou na Taciqu—ka tiko vei iratou na idola vakamatabete e vakalesui mai vua na Parofita o Josefa Simici ena tabagauna oqo—ka vakatikori au meu Peresitedi ni Lotu. Sa dua dina na gauna tabu rokovi.

Sa yaco kina me noqu ilesilesi meu kila o cei sa vaka-rautaka tu na Turaga me rau noqu daunivakasala. Meu

na digitaka vakacava e rua walega vei ira na Tinikarua na iApositolo, kau sa lomani ira vakaidinadina o ira yadudua? Au sa vakavinavina vakalevu vua na Turaga ni a sauma mai na noqu masu ena yalodina. Au vakavinavina vaka-levu vei Peresitedi Dallin Harris Oaks kei Peresitedi Henry Bennion Eyring ni sa lomadrau sara me rau veiqraravi vata kei au me iMatai ka iKarua ni Daunivakasala. Sa laki toma-na tale o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf na nona itutu ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. Sa ciqoma oti o koya na veilesilesi lelevu e kenadau sara kina o koya.

Au sa vakacerecerei koya vata kei Peresitedi Eyring ena nodrau veiqraravi totoka dina vakadaunivakasala vei Peresitedi Monson. Rau sa veidonui vinaka sara kina, yalodina, ka vakuauqeti. Eda sa vakavinavinkataki rau vakalevu sara.

Sa na Segu ni Tomani Tale na iTukutuku Vakavula ni Mataveiliutaki Taumada

Na itukutuku oqo sa iotioti tiko ni iTukutuku ni Mataveiliutaki Taumada me tabaki ena mekasini ena veivula. Ena veisiga ni mataka, e ratou na wasea tiko na Mataveiliutaki Taumada na veitukutuku bibi ni sa gadrevi vakakina ena veisala ni vakauitukutuku ni Lotu, oka kina na mekasini ni Lotu kei na LDS.org.

Na veisiga yadua ni nona veiqravi e dua na iApositolo sa siga ni vuli kei na vakavakarau ki na veisiga ni mataka.

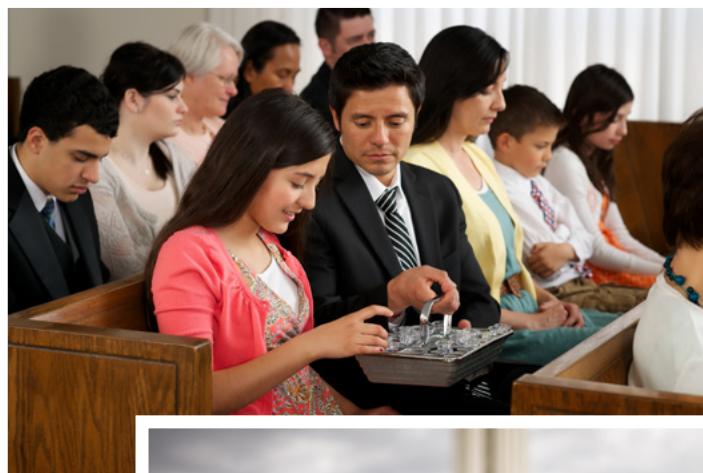
Sa lomadrau dina me rau veiqravi ena vanua rau sa gadrevi dina kina.

Me vaka ni sa ikarua ni iApositolo veiqravi vakabalavu, sa yaco talega o Peresitedi Oaks me Peresitedi ni Kuoramni ni iApositolo Le Tinikarua. Ia, ni sa kacivi ki na Mataveiliutaki Taumada ka muria vakadodonu tiko na lawa ni Lotu, sa mai yaco kina o Peresitedi M. Russell Ballard, o koya ka tarava yan na balavu ni nona veiqravi, me sa na Peresitedi Vakatawa ni kuoramni o ya. Ena cakacaka vata na Mataveiliutaki Taumada kei na Le Tinikarua mera na kila na loma ni Turaga ka tosoya ki liu na Nona cakacaka tabu.

Keimami sa vakavinavinakataka na nomuni veimasulaki. Era sa cabori e vuravura tauoko me baleti keimami. Ena kena mataka ni nona sa mai takali kina o Peresitedi Monson, e dua na masu vakaoqori a cabora e dua na cauravou lailai yabaki va o Benson. Me cavuta mada na tiki ni ivola nei tinana kivei watiqu, o Wendy. A masu o Benson, “Tamaqu Vakalomalagi, vinaka vakalevu ni sa na laki raici watina tale o Peresitedi Thomas S. Monson. Vinaka vakalevu na neimami parofita vou. Ni vuksi koya me yaloqaqa ka kakua ni rere ni sa ka vou. Ni vuksi koya

me vinaka cake na nona bula ka me kaukauwa. Ni vuksi koya me tu vua na kaukauwa baleta ni sa tiko vua na matabete. Ka vukea me keimami sa dau lomavinaka.”

Au sa vakavinavinaka vua na Kalou baleti ira na gone vakaoqo kei ira na itubutubu era sa dinata na nodra yalayala mera itubutubu valavaladodonu, ka gugumatua—oqo o ira na itubutubu yadua, qasenivuli, kei na lewenilotu era vakaicolacola bibi ia era veiqravi ena lomadra dina. Sa kena ibalebale, kivei kemuni yadua sara, au sa vakavinavinaka vakalevu ena veidokai.

Mo tiko ga ena salatu ni veiyalayalati. Na nomuni yalataka mo ni muria na iVakabula ena cakava na veiyalayalati kei Koya ka qai maroroya tiko na veiyalayalati oqori ena tadola kina na katuba ki na veivakalougatataki vakayalo yadua kei na madigi sa vakarautaki tu.

Na Turaga sa tu ena Uli

Ni da sa lako vata yani ki liu, au sureti kemuni mo ni vakasamataka mada na ivakarau cecere sa lewa tiko kina na Turaga na Nona Lotu. Ni sa dau takali e dua na Peresitedi ni Lotu, e sega ni dau vunitaki tiko o cei mena vakarau kacivi me na veiqravai ena itutu o ya. E sega ni dua na veidigidigi, sega na kena vosa ni veidigidigi, ia na cakacaka malua ga ni ituvatuva vakalou ni veisosomitaki, sa na biuta mai Vakai Koya na Turaga.

Na veisiga yadua ni nona veiqravai e dua na iApositolo sa siga ni vuli kei na vakavakarau ki na veisiga ni mataka. E taura na veiyabaki e vuqa ni nona veiqravai e dua na iApositolo me toso mai na idabedabe e ra ki na idabedabe e cake ena ilawalawa. Ena gauna oqori, ena sotava taumada tiko na veigauna ni mataqali cakacaka yadua ena Lotu. Sa na yaco talega me kilai ira vinaka na lewei vuravura,

oka kina na kedra itukutuku, itovo, ivosavosa, me vaka ena kauti koya na nona ilesilesi e vuravura taucoko. Na cakacaka ni veisosomitaki ena veiliutaki ena Lotu e cecere sara. Au sega ni kila mada e dua tale me vaka oqo. E sega ni dodonu meda kurabui kina, baleta ni oqo na Lotu ni Turaga. E sega ni cakacaka o Koya me vakataka nodra ivakarau na tamata.

Au sa veiqravai oti ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua ena veiliutaki ni lima na Peresitedi ni Lotu. Au a raica na nodra sa ciqoma na Peresitedi yadua oqo na ivakatakila kei na vakaio ki na ivakatakila o ya. Sa dau veivakasalataki tikoga ena veigauna na Turaga ka na vakauqeti ira tiko na Nona parofita. Na Turaga sa tu ena uli. Oi keimami sa tabaki me keimami vakadinadinataki na Yacana tabu e vuravura taucoko ka keimami na tomana me kila na Loman ka muria.

Mo tiko Ga ena Salatu ni Veiyalayalati.

Oqo, kivei kemuni na lewe yadua ni Lotu au sa kaya, mo ni tiko ga ena salatu ni veiyalayalati. Na nomuni yalataka mo ni muria na iVakabula ena cakava na veiyalayalati kei Koya ka qai maroroya tiko na veiyalayalati oqori ena tadola kina na katuba ki na veivakalougaatataki vakayalo yadua kei na madigi vei ira na tagane, yalewa, kei na gone ena veivanua kecega.

Me vaka ni keitou Mataveiliutaki vou, keitou via tekivu ni vakasamataki tiko na icavacava. Ena vuku ni ka oqo, keitou na vosa tiko vei kemuni nikua mai valetabu. Na icavacava eda sa sasaga yadua tiko kina meda laki vakae-daumeni ena kaukauwa ena dua na vale ni Turaga, vauci vakamatavuvale, dinata na veiyalayalati vakayacori e valetabu meda rawata kina na isolisoli cecere duadua ni Kalou—sai koya na bula tawamudu. Na cakacaka tabu vakalotu ni

valetabu kei na veiyalayalati o cakava kina sa idola ni vaqa-qacotaki na nomu bula, nomu vakamau kei na matavuvale, ka gugumatua rawa mo vorata rawa na ravuraru nei vu-nimeca. Na nomu sokalou e valetabu kei na nomu veiqraravi kina baleti ira nomu qase e liu ena vakalougaatataki iko me vakalevutaka na nomu ivakatakila kei na vakacegu ka na vaqaqacotaka na nomu yalayala mo tiko ga ena salatu.

Ia oqo, kevaka o sa butu tani mai na salatu, au sa sureti kemuni ena vakanuinui taucoko ni yaloqu mo lesu mai. Se cava ga na nomu leqa, se nomu ibolebole, sa tiko na nomu tikina eke, ena Lotu ni Turaga. O iko kei ira na nomu itabatamata se bera ni sucu o ni na kalouga ni ko sa na lesu mai ena gauna oqo ki na salatu ni veiyalayalati. Sa vakamarreqeti ira na Luvena na Tamada mai Lomalagi, ka gadreva vei keda yadua meda lesu i vale Vua. Oqo na inaki cecere ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai—me vuksi keda yadua meda lesu mai vale.

Meu kaya ni sa titobu sara na noqu lomani kemuni—na loloma sa tubu tiko mai ena vuqa na yabaki, sokalou vata kei kemuni, ka qaravi kemuni. Sa noda ilesilesi vakalou o ya meda lako yani ki na veimatanitu, veimataqali, duivosavosa, kei na kawatamata, me vakarautaki ko vuravura ki na iKarua ni Lesu Mai ni Turaga. Eda na cakava oqo ena noda vakabauta na Turaga o Jisu Karisito, ni da sa kila ni sa veiliutaki tiko o Koya. Oya na Nona cakacaka kei na Nona Lotu. Eda sa Nona italai.

Au sa vakaraitaka eke niu sa dinata tiko na Kalou na Tamada Tawamudu kei na Luvena, o Jisu Karisito. Au sa kilai Rau, lomani Rau, ka yalataka meu qaravi Rau—kei kemuni—ki na iotioti ni noqu icegu ni bula. Ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

NA BASIKETE KEI NA TAVAYA

Mai vei Chieko N. Okazaki

Na veitikina vovou oqo era vakaraitaka na nodra bula o ira na marama yalodina kei na nodra itukutuku, e tauri mai na ivola na *At the Pulpit: 185 Years of Discourses by Latter-day Saint Women* (2017).

Esa solia vei keda e levu na isolisol
Na Kalou, levu na duidui, ia e bibi
meda kila baleti keda ni—Luvema
kece.

Na noda dui bolebole vakalewe ni
Lotu sai koya meda vuli vata vakataki
keda, me rawa ni da veilomani ka
tubu vata.

Na ivakavuvuli ni kospeli e sega ni
rawa ni vakatanitaki. Era bibi sara, ia
na waqana e kani digidigi. Meu wasea
mada e dua na ivakaraitaki rawarawa
me vakaraitaki kina na duidui mai na
ivakavuvuli ni Lotu kei na iolo vaka-
vanua. Oqo e dua na tavaya peach,
ka vakarautaka e dua na dauqaravi
vuvale e Utah, me vakania kina na
nona vuvale ena gauna batabata. O ira
na dauqaravi vuvale e Hawaii era sega
ni dau tawaitavayataka na vuata. Era
tomika mai na vuata me rauta e vica
na siga ka qai tawa tu ena basikete me
vakaoqo, me baleta na nodra vuvale.
Na basikete oqo e tiko kina e dua na
maqo, jaina, painapiu, kei na wele-
ti . . . e tomika tu mai e dua na dauqa-
ravi vuvale vaka-Polinisia me vakania
nona vuvale ena gauna e vua kina ena
loma ni yabaki.

Na basikete kei na tavaya e mata-
qali itawatawa duidui, ia na veika e
tiko e loma e tautau vata: na vuata me

baleta na vuvale. E donu beka na tava-
ya ka cala na basikete? E sega, e rau
donu ruarua. Era itawatawa ni kakana
e veiganiti kei na vanua kei na nodra
gagadre na tamata ena vanua oya. Ka
rau veiganiti talega ena veika e tawa e
lomadrau, sai koya na vuata.

Qo, na cava na vuata? Vola o Paula,
“Ia na vua ni Yalo Tabu na loloma, na
reki, na vakacegu, na vosota vakade-
de, na yalomalua, na yalomoloma, na
vakabauta, na yalomalumalumu, kei
na ivalavala malua” [Kalatia 5:22–23].
Ena mataveitacini marama ni Soqo-
soqo ni Veivukei, ena mataveitacini
tagane ni kuoramni matabete, ena
vakarokovi ni soqoni vata mai me
vakaivotavota ena sakaramede, e
vakaduavatataki keda na Yalo ena
loloma, reki, kei na vakacegu, kevaka
e Soqosoqo ni Veivukei mai Taipei se
Toga, na kuoramni matabete mai
Montana se Mexico, se yaco tiko na
soqoni ni sakaramede e Viti se mai na
Yatu Filipaina.

. . . Niu a kacivi kina Matavei-
liutaki ni Soqosoqo ni Veivukei, e
vakasalataki au o Peresitedi [Gordon
B.] Hinckley: “O kauta tiko mai kei
iko e dua na ivakarau matalia kina
mataveiliutaki oqo. O na kilai ni o
matataka na veiyalayala ni vanua ena

ME BALETI SISTER OKAZAKI

E a susu mai Hawaii, e Amerika o Chieko Nishimura Okazaki (1926–2011) ena matavuale lotu Buda ka kawa mai Japani. A lewena na Lotu o koya ni yabaki 15.

Sa vakila ena gauna oya, o Sister Okazaki, na verevere ni ituvaki ni veika baleta na nona itovo kei na ivakarau.

Ena nodra lomaleqataka na veika era na nanuma me baleti rau ni oti na ravuraru ni mataivalu ni Japani e Pearl Harbor, Hawaii, e kumuna kece o Sister Okazaki kei tinana na veika kece e ivakananumi kei Japani vei rau. Ia, a qai raici koya ena iloilo ka qai vakasamataka, “Au se sega vakadua ni lako ki Japani. Au sega niu kai Japani e yaloqu. Ia, au sega ni rawa ni drotaka na kequ ituvaki dina. Na mataqu, na kulini yagoqu, kei na uluqu e kai Japani.”¹

Ia a sotava tu ga o Sister Okazaki na veivakaduiduitaki vakamatatamata ena nona bula tauoko. E tekivu veivakavulici o koya ni oti na ika II ni Valu Levu ni se kaukauwa sara tu ga na veicacati vei ira na kai Japani mai Amerika. E tolu na tini eratou sega ni vinakata me tiko ena nona kalasi o iratou na luvedra. Ia, a qai rawati iratou mai o Sister Okazaki.²

Ei matai ni marama me veiqrarvi ena matabose raraba ni mataisoqosoqo e tolu ni marama: imatai na Goneyalewa, Lalai, qai Soqosoqo ni Veivukei.³

E tiki ni nona itukutuku ena konifere-di raraba ni Epereli 1996 me baleta na duavata ena duidui (e vakatautauvatataki na matanivila).

taudaku kei Amerika kei Kenada. . . . Era na raica vei iko na kena matataki na nodra duavata mai kei na Lotu." E solia vei au e dua na veivakalougataki ni na sereki na wa ni yamequ niu vosa vei ira na tamata.⁴

. . . [Niu vosa ena veivanua tale eso,] au rawa niu vakila na Yalo ni laveta na noqu vosa ki yalodra, kau vakila na "vua ni Yalotabu" ni sa kauta lesu mai vei au na nodra loloma, reki kei na vakabauta. Au rawa niu

vakila na Yalo ni sa vakaduavatataki keimami.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, kevaka e nomu vuata na peach se na weleti, ka kevaka o kauta mai ena tavaya se basikete, keitou vakavinavina-kataki kemuni ni o vakauta mai ena vakabauta. Tamai keimami mai Lom-lagi, me keimami se duavata ga ka me keimami nomuni,⁵ au masuta oqo ena yacana tabu noda iVakabula, o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Chieko N. Okazaki, *Lighten Up!* (1993), 7.
2. Raica na Okazaki, *Lighten Up!*, 48–50; Gregory A. Prince, "There Is Always a Struggle": E dua na veivakatarogi kei Chieko N. Okazaki," *Dialogue: A Journal of Mormon Thought* 45, no. 1 (Spring 2012): 114–115.
3. "Obituary: Okazaki, Chieko," *Deseret News*, Okos, 7, 2011.
4. Raica na Prince, "There is Always a Struggle," 121. E Matai ni Daunivakasala tiko ena Mataveiliutaki Taumada o Peresidi Gordon B. Hinckley ena gauna e kacivi kina o Sister Okazaki ena 1990.
5. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 38:27.

ENA MATAKA NI SIGATABU RARAMA OYA

Mai vei Elder Joseph B. Wirthlin (1917–2008)

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Ena siga oya, e vorolaka na ivau kei mate na Turaga sa tucake tale mai na mate. E sa lako cake mai ena i bulubulu ka qai basika mai ena qaqa kei na lagilagi na iVakabula ni tamata kecega.

Eda kila tu na cava na Tucake tale—
na vakaduavataki ni yalo kei na
yago ena kena ituvaki taucoko. . . .

Ena rawa beka ni o vakasamataka
oya? Na bula ena noda ituvaki bulabu-
la? E sega ni tauvimate, sega na mosi,
sega ni vakacolati tu ena tauvimate ka
dau vakayalolailaitaki keda wasoma
ena bula oqo?

Na Tucake tale esa tiko ena uto ni
noda vakabauta Vakarisito. . . .

. . . Ena gauna sa tucake mai kina
na iVakabula ena ibulubulu, . . . e
cakava o Koya e dua na ka e sega ni
rawata tale e dua. E voroka o Koya na
ivau ni mate, e sega walega ni baleti
Koya ia e baleti keda kece eda sa bau
bula—na vinaka kei na ca. . . .

. . . E vakarautaka o Koya na iso-
lisoli oqo me baleti keda kece. Ena
ivakarau cecere duadua, e vakama-
lumalumutaka o Koya yaluma veira-
wai ka kakana e yalodra o ira era sa
vakayalia na nodra daulomani.

Au vakasamataka na butobuto ni
Vakaraubuka oya ni sa laveti cake o
Karisito ena kauveilatai. . . .

. . . E yavavala na vuravura ka tubu
na butobuto. . . .

Era marau o ira na tamata ivalavala
ca era vakamatei Koya. . . .

Ena siga oya e sei rua na ilati ni
valetabu.

Erau ologi ena yaluma o Meri Makita-
la kei Meri na tinai Jisu. . . . Na turaga
cecere erau lomana ka rokova esa
lili matemate tu ena kauveilatai. . . .

. . . Eratou sa rere na iApositolo. Na
nodra iVakabula o Jisu—na tamata ka
taubale e delani wai ka vakabula na
mate—sa mai tu oqo ena nodra lewa
na tamata valavala ca. . . .

E dua na siga Vakaraubuka ka
vakasinaiti ena yaluma kei na rere. . . .

Au kila ena veisiga kece me tekivu
mai nai vakatekivu kei vuravura, na
siga Vakaraubuka oya e siga butobuto
duadua.

[Ia] e sega ni dede na kena tu bale-
ta ena Sigatabu, esa basuraka na ivau
ni mate na Turaga. E sa lako cake mai
ena i bulubulu ka qai basika mai ena
qaqa kei na lagilagi na iVakabula ni
tamata kecega.

Ena gauna totolo sara na mata ka
tagi tu e sa mamaca. Na tebenigusu
ka vakasolokakanataka na masu ni
yaluma kei na rarawa esa vakasinaiti
tu ena vakamuduo, vei Jisu Karisito,
na Luve ni Kalou bula, ka tu e mata-
dra ni sai . . . vakadinadina ni mate e
tekitekivu ni dua na vuravura vou ka
totoka.

Ena tiko na noda siga Vakaraubuka
yadua—na veisiga oya ena vaka me
kakaseresere tu kei na veitikina gagata
e kabuacara tu e matada ni veika eda
sotava tiko ena vuravura oqo. . . .

Ia, au vakadinadinataka vei iko
ena yacai Koya sa qaqa mai na
mate—ni na yaco mai na Sigata-
bu. Ena butobuto ni noda rarawa

kei na yaluma, ena yaco mai na
Sigatabu.

... Mani vakacava sara tu na nodra
raraوا kei na yaluma ena yaco mai na
Sigatabu. Ena bula oqo se na bula sa
bera mai, ena yaco mai na Sigatabu.

Au vakadinatinataka vei kemuni ni
Tucake tale mai na mate e sega ni dua
na italanoa ni gonelalai. Esa tiko vei
keda na nodra ivakadinadina yadua
ko ira era a raici Koya. E udolu vaka-
udolu ena Vuravura Vou kei na Vura-
vura Makawa era vakadinatinataka

na iVakabula sa vakaturi mai na mate.
Era vakila na we ni mavoa ena Ligana,
yavana kei na sarisarina. . . .

Ni oti na Tucake tale, era sa vaka-
voui na tisaipeli. Era veilakoyaki tu
ena veiyasai vuravura . . . ka ra kaci-
vaka tiko ni sai Jisu Karisito, na Luveni
Kalou bula.

E vuqa vei ira . . . era vakamatei
ena vuku ni lotu, na ivakadinadina
ni Karisito sa vakaturi mai na mate e
tebe ni gusudra ni ra sa mate.

E veisautaka na Tucake tale mai na

mate na nodra bula o ira era vakadi-
natinataka. Kevaka e sega ni veisauta-
ka na noda?

Eda na vakaturi kece mai nai
bulubulu. . . .

Baleta na bula kei na solibula tawa-
mudu ni Vakabula ni vuravura, eda
na vakaduavatataki kei ira eda dau
vakamareqeta.

. . . Ena siga oya eda na rekita-
ka na nona lako sivia na Mesaia na
veika kece oqori me rawa ni da bula
tawamudu.

Baleta na cakacaka vakalotu tabu eda
ciqoma ena valetabu, na noda biuta na
bula oqo ena gauna lekaleka walega, ka
ni noda veibiu sa vesuki kaukauwa tu
ena ivau esa vesuki tawamudu.

E noqu ivakadinadina tabu ni sega
ni cavacava ni bula na mate. . . .

Meda qai kila vinaka ka bula ena
vakavinavinaka baleta na isolisol
cecere esa lako mai vei keda na luve-
na yalewa kei na tagane na Tamada
Vakalomalagi kei na yalayala ni siga
rarama totoka oya ni da na tucake tale
ena qaqa mai nai bulubulu.

. . . Mani vakacava sara tu na buto-
buto ni noda Vakaraubuka, ena yaco
mai na Sigatabu. ■

*Mai na dua na vosa ena koniferedi raraba ni
Okotova 2006.*

Na iOtioti, ni Lakolako Galili ni Vakabula

Mai vei Chakell Wardleigh

Mekasini ni Lotu

Ena Nona bula tauoko, na iVakabula e lakova na iVakabula nai lakolako e vuqa—na Nona ilakolako mai Peceliema ki Ijipita ni se gone, na Nona ilakolako kina lekutu ni 40-na siga, Nona ilakolako kina vei koro lelevu, vei korokoro, kei na veivuvale me veivakavulici, veivakabulai, ka veivakalouga-tataki ena gauna ni Nona ilesilesi, kei na vuqa tale. Ia e dua na ilakolako e lakova duadua ga na iVakabula, e dua na ilakolako e rawa ni vosota duadua ga o Koya.

Simon Dewey

"Ena Sigatabu ni Siganimate eda dau marautaka kina na soqo waraki balavu duadua ka lagilagi ena itukutuku kei vuravura.

"Sai koya na siga ka veisautaka na veika kece sara.

"A veisau na noqu bula ena siga oya.

"A veisau na nomu bula.

"A veisau kece sara na nodra icavacava na lufe ni Kalou."

Peresidi Dieter F. Uchtdorf, iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Tau-mada "Na iNuinui ena Rarama ni Kalou," *Liaona*, Me 2015, 107.

Na Rarawa e sega ni Vakatauvatani rawa

E sega ni rawa ni dua na tamata me vakasamatata rawa na bibi ni veika kece a vakayacora na Karisito ena vuku-da mai Kecisemani.

"Eda kila ni a bunotaka na dra o Koya mai na yagona kecega ena Nona sa gunu mai na bilo ni cudru sa solia Vua na Tamana.

"Eda kila ni a vakararawataki o Koya, na yagona kei na yalona, me yacova ni sa sega ni rawa vua e dua me vosota rawa, vakavo ga me yacova na mate.

"Eda kila ena sala eso, eda sega ni raica rawa, ni Nona vakararawataki sa veiraurau kei na lewa dodonu me tau, mera vakabulai na tamata veivutuni mai na rarawa kei na itotogi ni ivalavala ca, ka rawa kina na loloma veivueti vei ira era vakabauta na Yacana tabu.

"Eda kila ni a davo vakatoboicu ena qele ni sa kovuti Koya na mosi kei na rarawa ni dua na icolacola tawamudu ka vakavuna kina me sautaninini me rawa ni kakua kina ni gunuva na bilo ni cudru."

O Elder Bruce R. McConkie (1915–85) ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, "Na Kaukauva Veivakasavasavataki mai Kecisemani," *Ensign*, Me 1985, 9.

Bulataki Yadua ni Vakavuvuli: E dina ni da na sega ni vakila tu, e sotava na iVakabula na veivakatagedegede ni mosi kece ena gauna ni Veisorovaki. E kila tu o Koya na mosi kece vakayago, mai na ramusu ni sui ki na mate mosimosi duadua. E vakila o Koya na butobuto kei na yaluma ni veileqa ni vakasama me vaka na lauqa ni vakasma, nuiqawaqawa, galili kei na rarawa. E vakila o Koya na mavoa vakayalo kece baleta ni a taura Vua vakataki Koya na ivalavala ca ni kawatamatata.

E vakatavulica o Elder David A. Bednar ena Kuoramni ni Apositolo Le Tinikarua, "Ena gauna ni malumalumu ena rawa ni da tagi caka yani, 'E sega ni dua e kila na cava e yaco tiko. Segu ni dua e kila vakavinaka.' Ia na Luve ni Kalou e kila vinaka tu, ni sa vakila oti o Koya ka vosota oti na noda icolacola yadua" ("Colata na Nodrai Colacola ena Loloma," *Liaona*, Me 2014, 90).

O Koya Duadua ga E Rawata

Na Veika e Cakava o Koya e rawa ni cakava duadua ga o Koya ne Cecere. Ni sa Luvena Duabau ga na Tamana ena yago, e taukena o Jisu na ituwaki vakalou. E tamata duadua ga o Koya e sucu ena vuravura vakayago oqo ka na rawa ni cakava na veika cecere ka bibi vakaoqo. Ni tamata tawacala duadua me bula ena vuravura oqo, e sega ni rawati Koya na mate vakayalo. Baleta na Nona itutu vakalou, e tu Vua na kaukauwa me vorata na mate vakayago. A cakava o Koya kivei keda na ka eda sega ni rawa ni cakava vakaikeda. E sereka o Koya na ivau batabata nei mate. E cakava o Koya me rawa ni noda na vakacegu cecere ni solisoli ni Yalo Tabu."

Peresidi James E. Faust (1920–2007), iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, "Na Veisorovaki: Na Noda iNuinui Cecere," *Liaona*, Janu. 2002, 20.

Na Bulataki Yadua ni Vakavuvuli: Ena Nona Veisorovaki, e sereka na ivau ni mate na iVakabula ka vueti keda kece mai na noda ivalavalala ca me rawata na tamata yadua na bula tawamudu. O Koya duadua e rawata na itavi voravora ka tawavakacavari rawa. Ni da sotava na bolebole dredre sara, eda rawa ni vakacegu tiko ni da kila ni rawa ni rawata na iVakabula na veika ena sega ni vakacavari rawa.

E Seg ni Vakasuka o Koya

Ena dua na delana ka vakatokai ko Kalivari, ni ra rai o ira na Nona imuri, a lauvako ki na dua na kauveilatai na Yagona sa mavoa tu. E sega na loloma ni sa vakalialiai ka vosa vakacacani ka vosa beci. . . .

“Sa sivi yani na veiauwa ni yaluma ka sa malumalumu sara na Nona bula. E voqa mai na Tebenigusuna mavoa na vosa, ‘Tamaqu au sa solia na yagoqu ki na ligamuni: ia ni sa vosa ot i vaka koya sa qai ciba.’ . . .

“A rawa vua na iVakavuvuli me vuki lesu ni vakarau me mai cava kece. Ia a sega. A sotava kina na veika kecega me vakabula na veika kecega. A biu yani vakatotolo na yagona mate ena dua na ibulubulu qaravatu kerei.”

Peresidi Thomas S. Monson (1927–2018), “Sa Tucake Tale ko Koya! Liaona, Me 2010, 89.

Bulataki Yadua na iVakavuvuli: E sotava o Koya na veivakararawa mosimosi, galili, kei na yaluma, ia e vosota ga na iVakabula ka vakaotia nai lakolako ni Nona bula vakayago ena yalololoma—ka kerei Tamanu tu me vosoti ira era sa vakoti Koya. Baleta na Nona iVakaraitaki sa tau coko sara, ena rawa ni da sotava na noda veivakatovolei kei na dredre ena yalololoma, ka ena Nona loloma ena rawa ni da vosota me yacova na ivakataotioti.

Na iVakadinadina e Vuqa ni Nona Tucake Tale

“Me yacova na gauna oya, au vakabauta na vuqa na ivakadinadina ni Tucaketale ni iVakabula ka sa kune ena Veiyalayalati Vou na veika era sotakaya kei na ivakadinadina—o Pita kei ira na nona itokani ni Tinikarua kei na lomani, ka savasava o Meri na marama ni Makitala, mai vei ira tale eso. Au vakabauta na ivakadinadina ka ra kune ena iVolai Momani—baleti Nifai na iApositolo vata kei na levu ni tamata tawa cavuti ena vanua o Vanuasautu, mai vei ira tale eso. Ka’u sa vakabauta na ivakadinadina i Josefa Simici kei Sidney Rigdon ka, ni oti e vuqa tale na ivakadinadina, a vakadeitaka na ivakadinadina levu ena iotioti ni itabagauna oqo raica ‘sa bula dina tiko ko Koya! Keirau a raici Koya vakaidina.’ Ena ruku ni wanono ni Matana ka sa raica na veika kecega, au duri me dua na ivakadinadina ni o Jisu na kai Nasereci sa noda Dauveivueti ka a tucake tale, ka’u vakadinadina taka na veika *taucoko* a salamuria na Nona Tucaketale vakairogorogo. Mo ni ciqoma na dina kece kei na logaloga vinaka ni vakadinadina vata oqori.”

Elder D. Todd Christofferson ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, “Becoming a Witness of Christ,” *Liaona*, Me 2014, 114.

Na Bulataki Yadua ni Vakavuvuli: E dina ni da sega ni tiko maliwai ira era raica na yago tucake tale ka taucoko na Dauveivueti, ena rawa tikoga ni da tu me Nona ivakadinadina nikua. Ena rawa tikoga ni da vakanamata tiko Vua ena noda bula, ena vanua cava ga se gauna eda tiko kina. Ena veigauna eda solia na yaloda kei na ligada meda veiqraravi vei ira na tani; ni vakaraitaki na yalovinaka, yalololoma, kei na vakarokoroko vei ira kece; tutaka na dina; ka wasea na noda ivakadinadina ni kospipeli, eda sa tu meda vakadinadina i Jisu Karisito.

E Seg ni Dodonu meda Taubale Duadua

Edua na ka cecere e vakacegui keda ena gauna ni Sigani-mate oqo sa ikoya nona taubale o Jisu vakabalavu, galili na sala ni lako duadua voli, ka sega ni dodonu *me da* sotava talega. Na Nona ilakolako duadua e kauta mai vei keda na veitokani totoka ena ituvaki lalai ni noda sala—na veikaroni ni yalololoma na Tamada Vakalomalagi, na veitokani sega ni vakadrukai rawa ni Luvena Daulomani, na isolisol cecere ni Yalo Tabu, agilos i lomalagi, na lewe ni vuvale ena yasa ruarua ni lati, parofita kei na iapostolo, qasenivuli, veiliutaki, itokani. Na veika kece oqo kei na levu tale esa soli yani me itokani ena noda ilakolako ni bula oqo baleta na Veisorovaki i Jisu Karisito kei na Vakalesuimai ni Nona kospipeli. Rogovaki mai na veidelana e Kalivari na dina ni da na sega vakadua ni biu taudua tu ka sega ni vupei, kevaka madaga ena so na gauna eda vakila ni e vakakina. . . .

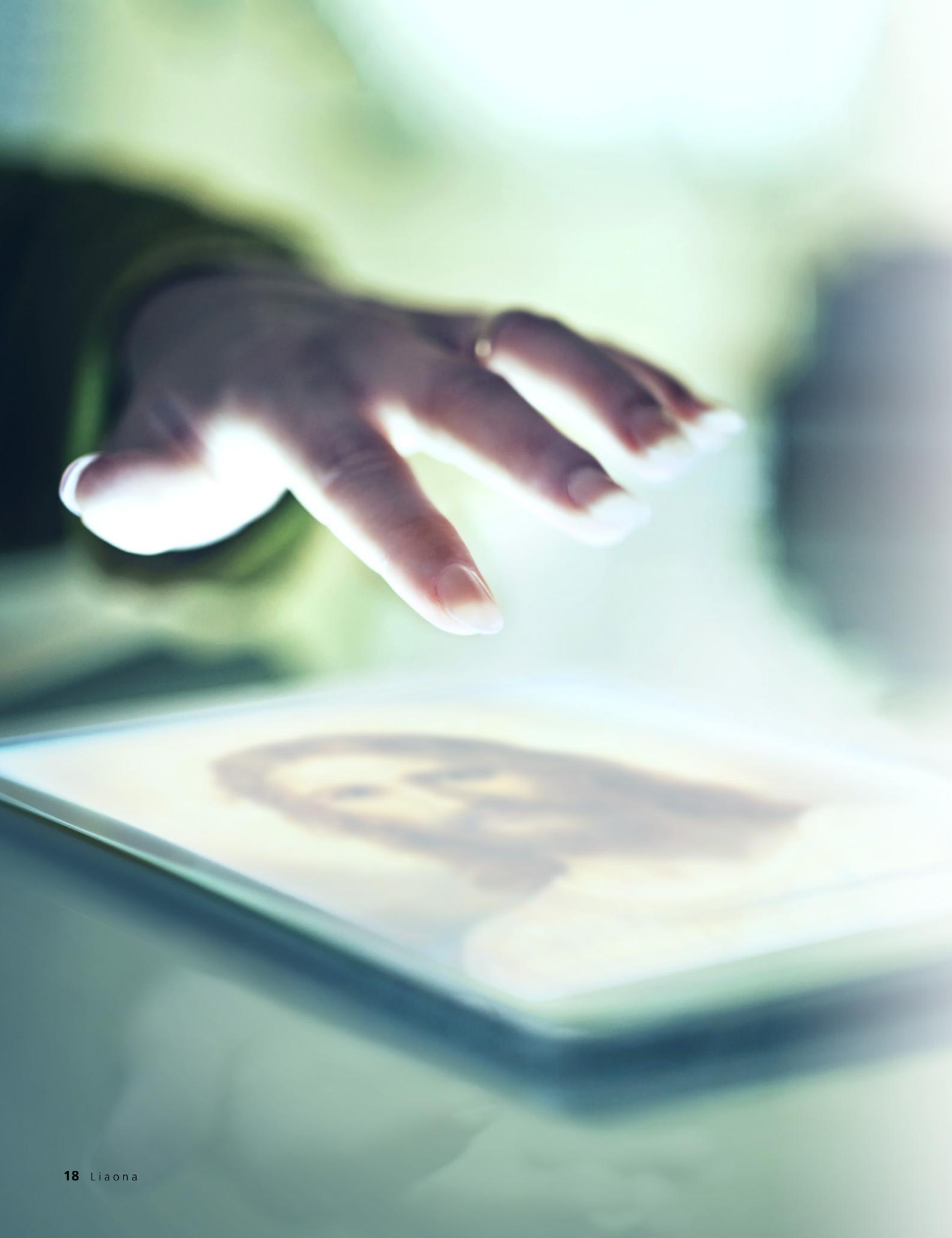
“. . . Me da qai tiko ena yasai Jisu Karisito ‘ena veigauna kece kei na veika kecega, kei na veivanua kecega [eda] tiko kina, me yacova na mate,’ ni sa vakaidina sara ni o Koya ena tikoga e yasada ni *sa* yaco sara yani ena mate kei na gauna talega e tutaudua saraga ga kina o Koya ena galilili.”

Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramni i Apositolo Le Tinikaru, “E Seg Ka Tiko kei Koya,” *Liaona*, Me 2009, 88.

Bulataki Yadua ni Vakavuvuli: Ena Siganimate oqo, vakana-numa na iotioti ni Nona ilakolako, na iVakabula. E solibul-lataka o Koya na veika kece e tiko vei Koya me rawa kina vei iko kei ira kece na tamata e vuravura me ra savai ka rawata na bula tawamudu. Vuli mai na Nona ivakaraitaki e taucoko. Maroroi Koya ena nomu vakanananu kei na loma-mu. Sa dodonu meda nanuma dei tiko ni da sa sega ni tu duadua. Baleta ni a vosota rawa o Koya na iotioti ni Nona ilakolako ena taucoko ni galili, ena sega vakadua ni biuti iko tu o Koya. Na Nona loloma vei iko e tawamudu ka sega ni veiveisau, ka tu o Koya me solia vei iko na vakacegu, yalovinaka, kei na inuinui ena nomu tomana tiko na nomu ilakolako. Nona isolisol ni Veisorovaki e ka tawamudu, ka sa soli tu vei iko. ■

Raica na sala ena rawa ni vupei keda kina na Lako Sivia me kila vakavinaka cake na Siganimate ena lds.org/go/41817.

Mai ve
Elder Gary E.
Stevenson

Ena Kuoram
ni iApositolo Le
Tinikarua

MEDA Wasea NA NODA KILA ME BALETA NA NODA IVAKABULA

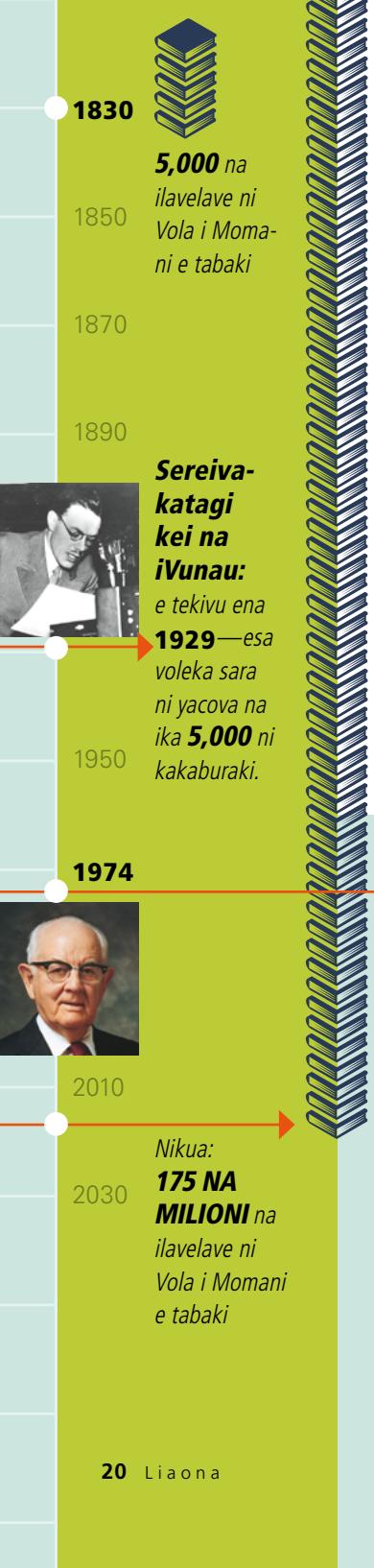
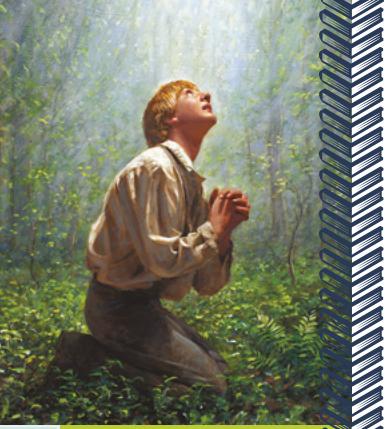
*E noda na
itukutuku ni
vakacegu, ka
sai kemuni o ni
vunautaka na
itukutuku oqo.

Ena rawa ni
o cakava ena
iwalewale vovou
ni tekinoloji.*

Eda Lotu i Jisu Karisito, e tauyavutaki ena iotioti ni gauna. Ena sala vata ga e veidusimaki kina na Nona tisaipeli ena gauna makawa, eda sa nuitaki ena gauna oqo “dou lako yani ki vuravura taucoko, ka vunautaka na itukutuku vinaka kivei ira na tamata kecega” (Marika 16:15).

E vakalekalekataka na parofita o Nifai mai na gauna makawa na ilesilesi kei na itukutuku tu mai dakuna me vakaoqo: “Ia eda sa tukuni Karisito, ka rekitaki Karisito, ka vunautaki Karisito, ka parofisaitaki Karisito, ia eda sa vola na veika sa vakatakilai vei keda, mera kila kina na noda kawa na sala me bokoci kina na nodra ivalavalva ca” (2 Nifai 25:26).

Ena ivola i Mosaia, eda wilika na nona kumuni ira vata mai na tamata na parofita ni gauna makawa ni Vola i Momani na Tui o Penijamini ena vanua taucoko ena matani valetabu, ka tara kina e dua na valebalavu, me vakavulici ira. Ni a vakavulici ira, e parofisaitaki ira me baketa noda veisiga: “Ka dua tale, au sa kaya vei kemuni, ni na yaco na gauna me na teteva yani kina na veimatanitu, veimataqali, duivosavosa kei ira na tamata kecega na kilaka me baleta na iVakabula” (Mosaia 3:20).

"Noda Kila Me Baleta na iVakabula"

E dua na iloloma vakamareqeti e rawa ni da solia vei ira na lewe ni matavuvale me soli vei ira na tani sai koya na "kila me baleta e dua na iVakabula," se o Jisu Karisito.

Ena dolavi ni otioti ni tabagauna e salavata mai e dua na veivakararamataki vei ira na kawatamata kei na drodroyauyau ni tekinoloji ena kena ivakatagedegede e cake sara. E kauta talega mai na veiyabaki ni veika vakamisini kei na iyaragi ni veitaratara, ka vakatara me vakavotukana na parofisai nei Tui o Penijamini.

Me vaka ni lewe ni Kuoramni Apositolo Lewe Tinikarua, kacivi me ivakadinadina digitaki "ena yacai Karisito ki vuravura raraba" (V&V 107:30) kei na ilesilesi ena Veika Raraba kei na Komiti ni Veiqaravi ni Veitaratara, e rawa meu vakana matala ena vakavotukanataki ni parofisai oqo—ni "kila ka baleta na iVakabula" e tete tu e vuravura raraba—ni vakayagataki na veitekinoloji e tiko vei keda.

"Ena Veimatanitu, Matatamata, Duivosavosa kei na Tamata"

Mai na veitabagauna sa otu, na vakatorocaketaki ni veika e tabaki kei na buli ni ratio na TV esa vakatara na itukutuku ni Veivakalesui mai me lako yani ki vuravura.

Eda kunea na ivakaraitaki vaka oqo ena, so na noda vakanananu.

"E dina sara na setilaite era iwalewale ni veika e tiko me baleta na kakaburaki e vuravura raraba ni veisiga ni mata. . . . Au vakabauta ni sa vinakata tiko na Turaga me biuta e ligada na veika e buli eda sega ni se raica rawa se vakasamataka na tamata."

—Peresitedi Spencer W. Kimball

Ena loma ni 10 na yabaki mai na Matai ni Raivotu, kei na veivula ni se bera ni tau-yavutaki na Lotu, e tabaki e 5,000 na iVola i Momani. Mai na gauna oya, sivia ni rauta e 175 na milioni na ilavelave esa tabaki.

Ena veimatataki ni Sigatabu, ena rawa ni o vakarogoca se sarava na kaburaki ni *Sere ivakatagi kei na iVunau*, ka sa voleka ni yacova tiko yani na kena ika 5,000 ni kakaburaki. Na imatai ni kakaburaki e vakayacori ena 1929. Na imatai ni kakaburaki ni konifredi raraba e yaco ena TV ena 1949.

Ena 1966, sa tekivu me tukuna tiko o Peresitedi David O. McKay (1873–1970): "Na vakadidike e sega ni kilai na tau coko ni kena kaukauwa, ena kena vinaka se vaka-cacana na tamata, ni na caka me nona itavi na tamata me lewa na kena e levu duaduka ka na bau kotori e liga ni tamata. . . . Na gauna oqo e vakasinaiti ena veileqa sega ni vakaiyalayala, kei na veika vivinaka e sega ni tukuni rawa."¹

Ena 1974, e vakamacalataka o Peresitedi Spencer W. Kimball (1895–1985) na nona rai-votu ni veisiga ni mata: "E vakalouga tataka tiko na vuravura na Turaga ena vuqa . . . na setilaiti. Era tiko ena maliwa lala ni lomalagi, ka vakaciciva tiko na kaburaki ni sikinala kina veiyasana kece e vuravura. . . . E dina sara na setilaite era iwalewale ni veika e tiko me baleta na kakaburaki e vuravura raraba ni veisiga ni mata. . . . Au vakabauta ni sa vinakata tiko na Turaga me biuta e ligada na veika e buli eda sega ni se raica rawa se vakasamataka na tamata."²

Ena vakatagedegede cecere ena veitaratara kei na sala ni vakadewai tukutuku ka sa yaco tiko mai vakayauyau ena initaneti, e rai-rai eda sa vakadinadina taka ena noda gauna ni bua na vakavotukana ni parofisai ni Tui o Penijamini, Peresitedi McKay, kei Peresitedi Kimball.

E tiko talega e dua na iwalewale matata ni susugi mai na veitekinoloji eso oqo me tarai kina na matanitu ni Turaga e vuravura. Au via wasea na ivakaraitaki eso oqo kei kemuni.

LDS.org kei na Mormon.org

Ena 1966, e tekivu vakayagataka na Lotu na mataveilawa me vakau itukutuku kei na sala ni veitaratara. Mai na gauna oya, rauta e 260 na mataveilawa cicivaka na Lotu e vakaraitaki mai, oka kina na veimata e tiko rawa voleka ni veimatanitu era tiko kina na lewe ni Lotu, ena nodra vosa ga ni vanua.

Au wasea e rua na ivakaraitaki ni mataveilawa oqo. Na imatai na LDS.org, e tauyavu ena 1996, ka sa ciqoma tu nikua e 24 na milioni na dauvakayagataki vou ena dua na yabaki kei na sivia e 1 na milioni era sikova tiko ena dua na macawa. E vuqa na lewenilotu era kunea eke na lewenivuli ni veivakavulici kei na vosa ni koniferedi raraba sa oti. Na ikarua na Mormon.org, e dua na mataveilawa e tauyavutaki me vakamacalataka na kospeli vei ira noda itokani na tiko tikivi keda era sega ni lewe ni Lotu. Na veimata oqo era ciqoma e rauta ni 16 na milioni era sikova tiko ena veiyabaki.

Na App ni talevoni veikauyaki

E dina sara, na tekinoloji e tubu cake tikoga vakatotolo, ka gadrevi kina na sasaga kaukauwa kei na ivurevure eso me tobobobo tiko yani. Ena buli ni talevoni vuku e salavata mai na kaukauwa me taurivaka na itukutuku lelevu ena dua na gauna ena iyaya vakalivaliva veikauyaki. E levu na itukutuku oqo e biu vata tu ena ilavelave veikauyaki, se “app.” Na imatai ni app e cicivaka na Lotu e tavoci ena 2007.

Na ivakaraitaki ni yaga ni yaya vakalivaliva veikauyaki me vakatetei kina na “kila baleta na iVakabula.” Au na sega ni vakamacalataka na lewe ni app e vuqa ka ra tu ena qeteqete ni ligamu, ia eso na ivakaraitaki ni app era sega ni ka vou vei iko:

- Valenivola ni Kosipeli
- Jenala ni Momani
- iYaya ni YDE
- iVakatagi ni YDE
- Vunikau ni Vuuale

Oqo e vakayagataki vakamillioni ena dua na macawa mai vei ira e milioni na dauvakayagataka.

Itukutuku Raraba

E kena ibalebale, na tabana ni veimaliwai raraba era tekinoloji cicivaki ena komipiuta ka vakatara na tamata yadua kei na veisoqosoqo tale eso me raica, tauyavutaka, ka wasea na itukutuku, veivakasama, kei na ituvaki tale eso

ni veiwasei ena ilawalawa ni monalivaliva.

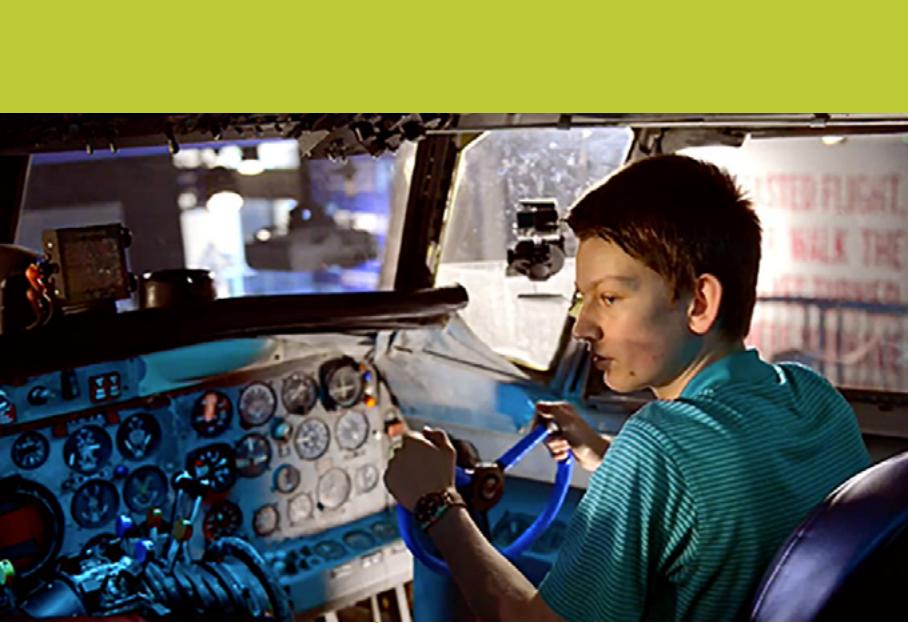
Tekivu mai na 2010, e tekivuna na Lotu e dua na sasaga gumatua me vakayagataki na tabana ni veimaliwai raraba me rawa kina ni vakatetei na “kila ka me baleta na iVakabula.” Oqo e dua na iwalewale totolo ni veiwaseyaki na itukutuku vakalivaliva. E sega ni dua na ka e vakatauvatani rawa na totolo ni veisau.

E dua na ka kilai levu me baleta na tabana ni veimaliwai raraba ni gauna ga e sa kilai kina se matata mai e dua na tabana oqo, e basika tale e dua e ka vou, levu cake, se vinaka cake sara mai.

Au na vakayagataka e lima na yavu ni tabana ni veimaliwai raraba e vakayagataka tiko na jenala ni veitaratara ni Lotu:

1. Na facebook e vakayagataka e 2 na bilioni e vuravura. Eke, era taracake na nodra tabana ni veimaliwai ena mataveilawa ni veitokani.
2. Na instagram e mata ni veimaliwai ka vakanamata ena itaba kei na vidio.
3. Na pinterest e dua na papa ni pinitaki tukutuku. Eke era tiko kina na iyalovalo e vakatokai me “pini” era qai kabi yani ena papa. Oqo e rawa ni vosa veivakauqeti se itaba ni lalawa ka kina.
4. Twitter e dua na tabana ni veimaliwai raraba e vakatara me vakauta o ira na vakayagataka na itukutuku leleka e rauta ni 280 na matanivola se fika e vakatokai me “tweet.”
5. Snapchat e vakaraitaki kina na itaba se vidio leleka era na qai yani vakasauri se ena loma ni 24 na auwa.

Ena buli ni talevoni vuku e salavata mai na kaukauwa me taurivaka na itukutuku lelevu ena dua na gauna ena iyaya vakalivaliva veikauyaki.

*Ena Okosita 2016,
e vakaraitaka o
Peresitedi Dieter F. Uchtdorf e
dua na vidio ena
instagram, ka
vakavuvulitaka na
ivakavuvuli ni kosi-
peli vei makubuna
o Erik ena—e rawa
beka ni o vakila-
kila—ena idabe-
dabe ni pailate ni
waqavuka!*

Vakaisoqosoqo, eda sa vakayagataka tiko na tabana ni veimaliwai raraba oqo ena sala sa mana sara.

TABANA ENA INITANETI FACEBOOK

O na rawa beka ni nanuma na itukutuku ni koniferedi me baleta na yalararawa titobu e vosa kina o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ena vica na yabaki sa oti.³ Mai na vosa oya, e tauyavutaki e dua na vidio na sarava e rua na milioni ena Facebook walega, ka taleitaka, wasea, qai tukuna na veika vivinaka e udolu vakacaca.⁴

INSTAGRAM

Ena Okosita 2016, e vakaraitaka o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf e dua na vidio ena instagram, ka vakavuvulitaka na ivakavuvuli ni kospeli vei makubuna o Erik ena—e rawa beka ni o vakilakila—ena idabedabe ni pailate ni waqavuka!⁵ Na veika oqori e vakabira o Peresitedi Uchtdorf ena Instagram era taleitaka e udolu vakacaca, ka levu tale era tukuna na veika vinaka.

Na Lotu e tabaka ena nona akaude ni Instagram ena Noveba 2017 e dua na vidio kei Elder Dallin H. Oaks kei Elder M. Russell Ballard ena nodrau sauma na nona taro e dua na goneyalewa qasecake, ka sarava e sivia ni 102,000 na gauna.

PINTEREST

Ena Pinterest, e dua ena rawa ni kunea e drau vaka drau na pini ena LDS.org ka levu tale mai vei ira na lewenilotu yadua, era vakauqeti ira tiko na tani.

Me ivakaraitaki, e vuqa era wasea nodra vosa na parofita—na gauna makawa kei na gauna oqo. E dua na pini ni vakavuvuli nei Peresitedi Thomas S. Monson ka tukuna tiko, “E vuqa na ka ena noda bulu e vakatau ena noda ivakarau ni vakasama.”⁶

TWITTER

E dua na tweet ni tukutuku ka wasea o Elder David A. Bednar ena Kuoramu ni Apositolo Le Tinikarua ena mataka ni Sigamate ena yabaki sa oti, ka saravi e 210,000 na gauna. E vakaraitaka o Elder Bednar ni dua na itukutuku lekaleka, ka rawarawa, “Esa Segu eke o Koya: esa tucake tale” (Maciu 28:6), ena rawa ni titobu ka balavu na kena revurevu.

SNAPCHAT

Na iotioti, na itaba kei na vosa e wasea e dua na vosa nei Peresitedi Monson ni Tukutuku ni Mataveiliutaki Taumada e basika ena Snapchat.

Na Leqa ena rawa ni Salavata kaya mai

Oqo, ni da sa tokona na veika vivinaka e salavata mai na veitekinoloji vovou ka vakaraitaka na kena vakavakayagataki vinaka, au nanuma ni yaga talega me veitalanoataki eso na leqa ena rawa ni sala vata mai kei ira.

E dodonu meda dauqarauna na gauna e rawa ni kania tu nomu tiko ena tabana ni veimaliwai raraba se ena vakayagataki app ni talevoni veikauyaki. Na vakayagataki ni tabana ni veimaliwai raraba e tiko talega kina na ririko ni sa na vakalailaitaka na noda veivasaki se veimaliwai e matana votu, ka na rawa ni vakamalumalumutaka na vakatorocaketaki ni kila ni tabana ni veimaliwa na nodra na e vuqa na itabagone.

Na leqa e sala vata mai na leweni noke e

sega ni veidonui ena sega ni tukuni rawa na kena bibi. Esa tubucake tikoga na veivakatotogani ni yaloyalo vakasisila ena noda itikotiko raraba, ka sa ca sa na kena veivakayarayarataki ka sa vaka-lolomataki ira sara madaga na lewe ni Lotu kei na nodra vuuale.

Kena iotioti, au via solia mada yani e rua na ririko ni veisemati, ka vauci ira kece tu na lawa ni monalivaliva, oka kina na goneyalewa kei na tina ni gauna oqo kei ira na marama vakawati. Au vakatoka na rua na ririko oqo me “totoka vakavakasama” kei na “veivakatautauvatataki e veivakayalolailaitaki.” Au kila ni sala vinaka duadua meda vakamacalataka kina na rua na ririko oqo me vakaraitaki yani eso na ivakaraitaki.

Me tukuni vakararaba, na itaba e biu yani ena tabana ni veimaliwai raraba e dau vakaraitaka na bula ena ituvaki vinaka duadua ka vakavuqa talega ena sala e sega ni dina taki. Era dau vakasinaiti ena iyaloyalo totoka ni vale ukutaki vinaka tu, na vanua ni gade totoka, kei na kakana e vakarautaki ena kena vakasakiti sara. Na kena vakarerevaki, sai koya ni, e vuqa na tamata era yalolailai ni ra sega ni rawa ni vinaka cake mai na veivakasama tuvai vakamatau ni veika e dina ena vuravura vakalivaliva.

Ni vakauqeti mai na dua na pini ni “panikeke” ni siganisucu, e tabaka o vugoqu na nona a tovolea oqori qai sega ni vinaka. E nanuma o koya me vakauqeti ira tale eso ena nona pinitaka yani na “Pinterest druka” (raica na itaba ni panikeke), ena nona sega ni via vakavuna e lomaleqa se ni bibi.

E nuitaki, ni da rawa ni vulica meda ka dina, kunea e levu na veilasamaki, ka sotava e vica ga na yalolailai ni da raica na iyaloyalo ka boroya na dina vakalavelaveti ka rawa vakavuqa ni veikau ki na veivakatautauvatataki veivakamalumalumutaki.

Oqo e sega walega ni vakatakilaka ni noda gauna, ia ni vakarautaki ena vosa ni Paula, e vaka talega kina ena gauna makawa: “Ia ni ratou sa vakatautauvatataki ira . . . ia ko ira ni ra sa vakarauti ira vakai ira, ka vakatautauvatataki ira vakai

ira, e sa sega ni vinaka” (2 Koronica 10:12)

E veivakaroti o Elder J. Devn Cornish ena Vitusagavulu ena gauna e veiganiti: “Eda vaka-rarawataki keda vakatawa yaga ni da veisisivi ka veivakatautauvatataki. Eda vakatulewataka cala na keda yaga mai na *veika* e tiko se sega vei keda kei mai na *nodra nanuma tale e so*. Kevaka meda na veivakatautauvatani, meda vakatautauvatataka mada na keda ituvaki ena gauna eliu ki na kena nikua—kei na ituvaki eda na via vakakina ena veigauna mai muri.”

Meu wasea mada e dua neitou ka vuni vakavuuale, e kune ena itaba ni vuuale oqo (raica ena tabana e tarava) ka tauri ena vica na yabaki sa ot, ni se bera ni se vakatorocaketaki na tabana ni veimaliwai raraba. Kevaka e a tabaki nikua, ena biu saraga yani, ni vakaraitaka na neitou vuuale leweva, totoka, rokataki vinaka tu, kei na tagane era marautaka tu e dua na gauna soutu ni taba vata vakavuvale. O vinakata beka na italanoa dina?

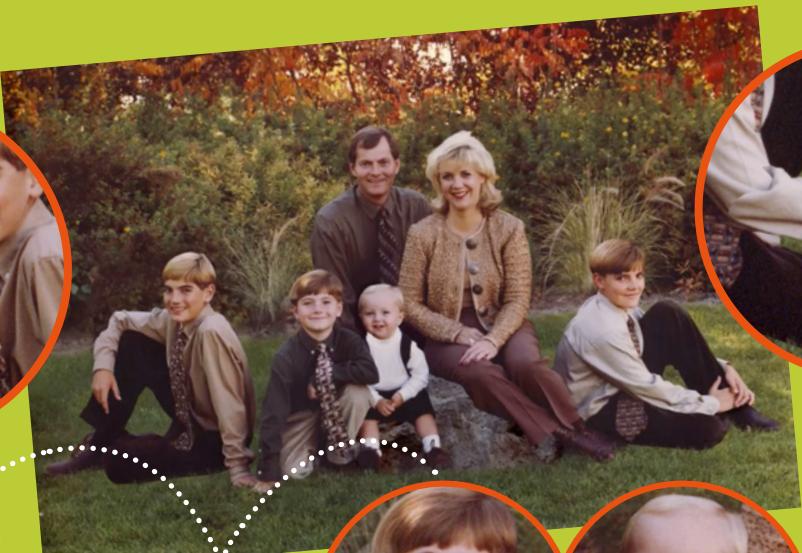
Au se nanuma vinaka tu na qiri mai vei Lesa. “Gary, o tiko evei? Keitou tiko qo ena vanua ni veitaba e tuba. Keitou sa vakarau kece tu me keitou taba. E sega ni rawarawa na nodratou vakaisulutaki na tagane, vakarautaki donu, ka vakarau

E vuqa na tamata era yalolailai ni ra sega ni rawa ni vinaka cake mai na veivakasama tuvai vakamatau ni veika e dina ena vuravura vakalivaliva.

Na ituvaki e vakanananutaki

Na veivakatautauvatataki e veicalati

me sa ia yani. O sa voleka beka mai?"

Ia, au a guilecava kau sega ni sega biubiu mai valenivolavola! Au sa bera tu ena veimama na auwa, ka sega soti ni lako vinaka tiko na ka kece niu yali tiko, sa voleka sara na kakasurasura.

Na cava e yaco? Io, o luvequ qase, o Craig, e cici tiko ena lomani bai ka qai kunea e dua na vuni apolo, tomika mai eso na apolo, ka viriki iratou kina na tacina. E viriki katolu ni luvei keirau e dakuna ka qai lutu, sa tekivu me tagi.

Ni yaco tiko oqori, na karua ni luvequ tagane, e dabe sobu qai lako cake na nona tarauseise. Era tou qai raica na vo ni gone ni nona sitokini e sega sitokini vulavula ni qito, ka sega ni sitokini ni lotu e vakarautaka tu o tinana me dara. Ka qai tarogi koya yani, "Na cava o sega ni daramaka kina na nomu sitokini ni lotu?"

E tukuna mai, "Io, au sega ni taleitaka, ko ya. Era dau milamila."

Ka ni vosa tiko vua o tinana, na luvei keirau yabaki rua, e cici tiko yani e lomani bai, tacaqe, lutu ka sa dra tu na ucuna. Oqo sa tirima sobu mai na dra na nona siveleti domobalavu vulavula, ka sa tauvi dra tu. Oqo e gauna au basika yani kina. Na sala duadua ga ena rawa ni vakavinakataki kina na itaba oqo sai koya me vukicalataki na siveleti domobalavu, me vunitaka na dra e tauva tu na isulu mai na itaba.

E kena irairai, ni cici wavoki tiko na luvei keirau tagane qaseduadua ka viri apolo tiko, e lutu ka qai

kabita na duruna
na co kei
na qele

Ena itaba, e
biuta toka yani
vakamatau na lig-
ana, me ubia na vanua e
tiko kina na duka oqori.

Io, na katolu ni luvei
keirau, keitou waraka
tu ena 20 na miniti me
rawa ni oti na damuda-
mu ni matana mai na
tagi.

Ia, e dina, ni sa tauvi na
dakuni nona sote na luvei kei-
rau tagane goneduadua na dra.

Qo na karua ni luvei keirau tagane, esa biuta
toka vakamatau na ligana ena delani nona sitokini
vulavula me rawa ni veisotari na veika kece.

Ia vei au, na noqu yaco bera mai e vakavuna mai
na veika kece oqo, e tu o Gary ena nona vale ni koli.

Ena rawa ni o raica e dua na taba totoka ni dua
na matavuvale ka qai tagicaka mai, "Na cava e sea
ni rawa kina meda lako vata mai ka cakava meda-
tou dua na ivuvule sa totoka taucoko tu ena itaba,
me vaka na nodratou?" O ni sa kila vinaka kece tu!

Na Tabana ni Veimaliwai Raraba kei na Cakacaka ni Kaulotu

Me vaka o na rawa ni raica, e dodonu meda na
vakasamataka tiko na veileqa kei na ririko e oka
mai na vakasama ni vinaka taucoko kei na veiva-
katautauvatataki. E sega soti sara ni vuku na vura-
vura ena gauna eda yaco mai kina kina buturara
ni veimaliwai. Ia, e levu sara na vinaka esa yaco
mai ena veitaratara oqo.

Na Tabacakacaka ni Kaulotu a vakarautaka eso
na idusidusi vou ena 2017 Na levu ni vurevure
vakalivaliva e tiko e rawa ni vakayagataki ena sala
e mana, rawarawa, ka vinaka sara.

Esa levu dina na iwalewale e tu ka rawa ni
vakayagataki ena tekinoloji ena sala e veiganiti ka
veivakauqeti. E dodonu meda cakava na ka kece
eda rawata meda vakatavulica ka vakaraitaka na
ivakavakayagataki vakadodonu ni tekinoloji vei ira

na itabatamata tubucake tiko mai ka veivakaroti ena veileqa e tu kina kei na veivakarusai e tu talega mai na kena vakayagataki. Oqo me vakadeitaka vei keda ni veika vinaka me baleta na tekinoloji ena vakamadatata sobu na ririko e salavata kaya mai.

"Era Sa Totoka na Vakauitukutuku"

Ena gauna au masulaka tiko ka vakasamataka vakanitobu na itukutuku qo, au yadra cake mai

vakamataka ena dua na mataki niu vakasamataku tu e dua na sere: "Era sa totoka dina o ira na vunautaka vei keda na kospeli ni vakacegu."⁸

E noda na itukutuku ni vakacegu, ka sai kemuni o ni vunautaka na itukutuku oqo. Ena rawa ni o cakava ena iwalewale vovou ka taleitaki ni tekinoloji. E bula tiko ena dua na vuravura duatani ni taucoko ni gauna kei na kaukauwa meda rawa ni vunautaka na kospeli ni vakacegu ni tiko dina ena qeteqete ni ligada.

Ni a vakavulici ira, e parofisaitaki ira ena noda siga: "Ka dua tale, au sa kaya vei kemuni, ni na yaco na gauna me na teteva yani kina na veimatanitu, veimataqali, duivosavosa kei ira na tamata kecega na kilaka me baleta na iVakabula" (Mosaia 3:20).

E tiko talega vei keda na vosa e yaco mai vei keda na ivakatakila ni gauna oqo, era vosa tiko ka veiduismaki tiko ena noda gauna kei na kena itu-vaki. Au cavu vosa mai vei Elder Bednar: "Au vakabauta ni sa yaco mai na gauna vei keda na tisaipeli i Karisito me vakayagataka na iyaragi vakauqeti ka vakadinatinataka vakavinaka cake na Kalou na Tamada Vakalomalagi, Nona ituvatuva ni marau baleti ira na Luvena, kei na Luvena, o Jisu Karisito, ni iVakabula ni vuravura; me kacivaka yani na

dina ni Veivakalesui mai ni kospeli ena iotioti ni gauna; ka rawata na cakacaka ni Turaga."⁹

Au sureti kemuni yadua mo ni vakasamataka vakavinaka na nomuni tavi me vunauca na kospeli ni vakacegu vakaduanitukutuku. Meda cakava yadua na noda itavi meda wasea na noda "kila me baleta na iVakabula" ni veimatanitu, kawatamata, duivosavosa, kei na tamata. Na sala vinaka duadua me cakava kina na veika oqo yadudua ena dua na gauna ena sala e duidui ka na cakacaka vakavinaka cake kivei iko kei na nomu vuvale. Mo ni na yalo-qqa mo ni rawa ni volavola ena mattaveilawa, pini, taleitaka, wasea, ka tabaka, itokani, tweet, snap, ka cakacaka yani ena sala e vakalagilagia, rokova, na lewa ni Tamada Vakalomalagi dauloloma ka kauta mai e dua na kila me baleta na iVakabula kina nomu vuvale, ira nomu daulomani—ka oka kina o ira na nomu itokani ena taba ni veimaliwai raraba. ■

Mai na dua na itukutuku ni Koniferedi ni Marama e Brigham Young University, "Noda Kila Me Baleta na iVakabula," vakayacori ena 5 ni Me, 2017.

IDUSIDUSI

1. David O. McKay, ena Conference Report, 1966, 4.
2. Spencer W. Kimball, "When the World Will Be Converted," *Ensign*, Okot. 1974, 11, 10.
3. Jeffrey R. Holland, "Vaka na Bilo Kavoro," *Liaona*, Nove. 2013, 40–42.
4. Raica na Jeffrey R. Holland, "Mormon Message: Like a Broken Vessel," June 20, 2016, mormonnewsroom.org.
5. Raica na "E Vakatautauvata taka na Kospeli kina Vuka o Peresitedi Uchtdorf ena tudua na itukutuku Kabi kei na Vidio kei Makubuna," Sepi, 30, 2016, LDS.org.
6. Thomas S. Monson, "Living the Abundant Life," *Liahona*, Janu. 2012, 4.
7. J. Devn Cornish, "Au sa Vinaka Li? Au na Rawata Li?" *Liaona*, Nove. 2016, 33.
8. "How Lovely Are the Messengers," hymnary.org.
9. David A. Bednar, *Liaona*, Okos. 2015, 50; raica talega na David A. Bednar, "Sweep the Earth as with a Flood" (vidio), LDS.org.

*E bula tiko ena dua na
vuravura duatani ni
taucoko ni gauna kei na
kaukauwa meda rawa
ni vunautaka na kospeli
ni vakacegu ni tiko dina
ena qeteqete ni ligada.*

*Meda caka-
va yadua na
noda itavi
meda wasea
na noda "kila
me baleta na
iVakabula" ni
veimatanitu,
kawatamata,
duivosavosa,
kei na tamata.*

W A S E 3

Peleti Koula

Na wase 3 ni va na voliumi ogo ni tukutuku makawa ni Lotu ka vakatokai me Na Yalododonu: Na iTalanoa ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Na vola ogo ena vakarautaki ka tiko ena 14 na vosa ni tabaki, ena iwasewase ni Tukutuku Makawa ni Lotu ni Gospel Library app, ena initaneti talega ena yalododonu.lds.org. Na veiwase ka tarava ena tabaki ena kena ilavelave e tarava me yacova ni sa tavoci mai na voliumi 1 ena mua ni yabaki ogo. Na veiwase ogo ena vakarautaki ena 47 na vosa ena Gospel Library app vakakina ena yalododonu.lds.org. Na Wase 2 e vakamacalataka na Matai ni Raivotu nei Josefa Simici—ni raica na Tamana kei na Luvena ena vulaitubutubu ni 1820.

Sa sivi e tolu na yabaki, kei na tolu na tatamusuki. E vuqa na siga nei Josefa a samaka kina na qele, cukiraka, ka cakacaka me vaka e saumi me rawa ilavo me soli na isau ni vale vakayabaki ni matavuvale. Na cakacaka ogo a dredre kina vua me laki vuli e veigauna, ka vuqa na nona gauna galala vata kei na matavuvale se kei ira na tamata cakacaka.

Era tamata gone ka mamaraou o Josefa kei ira na nona itokani. Eso na gauna era itovo vakatani, ka raica o Josefa ni dua sa vosoti oti e sega ni kena ibalebale mena sega tale ni veivutuni. Vakakina na nona raivotu lagilagi ena sega ni sauma na taro kece se tagutuva vakadua na nona veilecayaki.¹ Sa qai saga o koya me volekata tiko na Kalou. A wilika na nona iVola Tabu, nuitaka na kaukauwa i Jisu Karisito me vakabulai koya, ka talairawarawa ki na ivakaro ni Turaga me kakua ni lewena e dua tale na lotu.

Me vakataki ira ga e vuqa ena vanua o ya, oka kina o tamana, e vakabauta o Josefa ni na vakatakila mai na Kalou na kila mai na veika me vakataka na itoko kei na vatu, me vaka vei Mosese, Eroni, kei na so tale ena iVola Tabu.² Dua na siga, ni a vukea tiko o Josefa e dua na wekana me kelia e dua na tobu, a raica sara e dua na vatu lailai a bulu titobu

tu. Ni kila tiko ni so na gauna era dau vakayagataka na tamata na vatu digitaki me ra vakasaqara kina na iyaya sa yali se iyau vunitaki, a vakasamataka o Josefa ke sa kunea beka ogo na vatu vaka o ya. Ni raica vakavoleka, a raica na veika e dredre me raica na mata ni tamata.³

Na isolisi vei Josefa me vakayagataka na vatu a vaku-rabuitaka na nona matavuvale, ni ratou raica ni sa saini ni loloma vakalou.⁴ Ia e dina ga ni tiko vua na isolisi ni daurairai, a sega tikoga ni vakadeitaka rawa o Josefa ke lomani koya tiko na Kalou. Sa sega ni vakila tale na veivosoti kei na vakacegu a vakila ni oti nona raica na Tamada kei na Luvena. Ia, a dau vakila ni dau cudruvi ena vuku ni nona malumalumu kei na caka cala.⁵

Enai ka 21 ni Sepiteba , 1823, a yadra toka ena nodratou rumu ni moce e cake vakaveitacini o Josefa yabaki tinikavitu. A yadra sara me bogi levu o koya, ni a vakarogoca na veivosaki ni matavuvale baleta na duidui lotu kei na ivunau era vakavulica. Ia era sa moce kece ena gauna ogo, ka sa vakanolomadi na vale.⁶

Ena buto ni nona rumu, sa tekivu masu o Josefa, ka kerea vakaidina me na vosoti koya na Kalou. A lomana dina me veivosaki kei na dua na italai vakalomalagi mena vakadeitaka vua na nona bula e mata ni Turaga ka solia vua na kila ni kospeli a yalataki vua mai veikau. Sa kila tiko o Josefa ni a sauma e liu na Kalou na nona masu, ka yalonuidei tu o koya ni na sauma tale na nona masu.

Ni sa masu o Josefa, sa cila mai e dua na rarama ena yasani nona loga ka sa ramase cake sara ka vakasinaita na rumu taucoko. A rai cake o Josefa ka raica e dua na agilos

sa tucake tu e maliwa lala. A dara tu na agilos i dua na isulu balavu vulavula dodonu e yaco sara ki na ligana kei na qurulasawa. E serau mai vua na rarama, ka ramase na matana me vaka na tibi ni liva.

A rere sara o Josefa, ia a vakasinaiti sara ena vakacegu. A kacivi koya na agilos i ena yacana ka kaya ni o koya o Moronai. A kaya ni sa vosota na caka cala nei Josefa na Kalou ka sa tiko e dua na cakacaka me cakava. A vakaraitaka ni yaca i Josefa ena cavuti ena vinaka kei na ca mai vei ira na tamata kecega.⁷

A qai kaya o Moronai baleta na peleti koula e bulu tu ena dua na delana voleka. Ena peleti era sa ceuti tu kina na kedra itukutuku na tamata ena gauna makawa era a bula tu e liu e Amerika. E tukuni ena itukutuku o ya na vanua era vu mai kina kei na itukutku ni nona a sikovi ira o Jisu Karisito ka vakavulica vei ira na taucoke ni Nona kospipeli.⁸ E bulu tu vata kei na peleti, e kaya o Moronai, e rua na vatu ni rairai, ka qai vakatoka e muri o Josefa me Urimi kei na Cumimi, se ivakavakadewa. Sa vakarautaka tu mai na Turaga na vatu oqo me vuksi Josefa me vakadewataka na itukutuku. Na vatu makaresese oqo e rau vesu vata tiko ka qasoti toka ki na dua na peleti ni sere.⁹

Ena veisiko kece e tarava, a cavuta tiko o Moronai na parofisai mai na ivola i Aisea, Joeli, Malakai, kei na Cakacaka. Sa voleka ni yaco mai na Turaga, a vakamacalataka, ka na sega ni cakava rawa na kawatamata na inaki ni nodra buli vakavo ga ke sa vakavoui taumada na veiyalayalati makawa ni Kalou.¹⁰ A kaya o Moronai ni sa digitaki Josefa na Kalou me vakavouia na veiyalayalati o ya, ni kevaka me yalodina tiko ki na ivakaro ni Kalou, ena yaco o koya me vakaraitaka na itukutuku era tiko ena peleti.¹¹

Ni bera ni biubiu, a vakaroti Josefa na agilos i qaruna vinaka na peleti ka me kua ni vakaraitaka vua e dua vakavo ga ke sa vakaroti vua, ka vakarota ni na rawa ni vakarusai ke talaidredre ki na ivakasala. Sa qai voliti Moronai na rarama ka kau cake ki lomalagi.¹²

Ni sa davo sobu o Josefa ka vakasamata na raivotu, sa rarama tale mai na rumu ka rairai tale mai o Moronai, ka solia tale na ivakasala e liu. Sa qai lesu tale, ia a lesu tale me mai ivakasala ena ikatolu ni gauna.

“Ia, mo qarauna, Josefa,” a kaya. “Ni ko sa laki kauta mai na peleti, ena butobuto mai na nomu vakasama, ka curu

mai na veimataqali vakasama ca me tarova na nomu muria na ivakaro ni Kalou.” Ni dusimaki Josefa vua e dua ena tokoni koya, a uqeti koya o Moronai me tukuna vei tamana baleta na nona raivotu.

“Ena vakabauta o koya na nomu vosa taucoke,” a yalata-ka vua na agilos.¹³

Ena mataka e tarava, a sega ni tukuna o Josefa baleti Moronai, dina ga ni dau vakabauta o tamana na raivotu kei na agilos. Ia, e ratou a mani cakacaka ena were voleka kei Alvin.

A dredre sara na cakacaka. A saga o Josefa me cakacaka totolo vata kei tacina ena musu quereni balavu ena isele takelo. Ia na veisiko nei Moronai a yadra tiko kina ena bogi taucoke, ka vakasamataka tiko na itukutuku makawa kei na delana e bulu tiko kina.

Ena sega tale ni cakacaka o koya, ka kila sara o Alvin. “Me daru cakacaka tikoga,” a kacivi Josefa yani, “de sega ni rawa na nodaru tasi.”¹⁴

A saga o Josefa me cakacaka vakau-kauwa ka vakatotolo, ia se cava ga na ka e cakava, sa sega ni tomani Alvin rawa. Ni oti vakalailai, a raica o Josefa Levu ni vaka e malumalumu o Josefa ka sa baci sega tale ni cakacaka. “Mo gole i vale,” a kaya, ni vakabauta sa tauvimate o luvena.

A muria o Josefa na vosa nei tamana ka gu yani i vale. Ia ni saga me kosova e dua na bai, a boiri ka davo sobu, ni sa wawale.

Ni sa davo toka e ra, me kaukauwa cake mai, a raici Moronai ni sa tucake tu e matana, voliti tu ena rarama. “Na cava o sega ni tukuna kina vei tamamu na veika au a kaya vei iko?” a taroga.

A kaya o Josefa ni rerevaki tamana ni na sega ni vakabauti koya.

“Ena vakabauta o koya,” a vakadeitaka vua o Moronai, a qai tukuna tale na nona itukutuku mai na bogi e liu.¹⁵

A tagi o Josefa Levu ni sa tukuna vua o luvena baleta na agilos i kei na nona itukutuku. “Sa raivotu mai vua na Kalou,” a kaya. “Mo cakava.”¹⁶

A gole vakatotolo sara yani o Josefa ki na delana. Ena bogi, a vakaraitaka vua o Moronai e dua na raivotu ni vanua e vunitaki tiko kina na peleti, ka sa kila vinaka o koya na vanua me gole kina. Na delana, e dua vei ira na delana levu e kea, e tolu na maile mai na nona vale.

*E tukuna vei Josefa o
Moronai ni sa digitaki koya
na Kalou me vakavouia na
veiyalayalati ka, kevaka
ena digitaka me yalodina
ki na ivakaro ni Kalou, ena
soli vua me vakaraitaka na
itukutuku e tiko ena peleti.*

Na Delana o Komora e rauta ni tolu na maile (4.8 km) ena tokalau cevaceva ni nodratou teitei na matavuvale na Simici, ka voleka e Palmyra, New York. E kila o Josefa na vanua me lako kina me kunea na peleti ni Vola i Momani e bulu tu ekea baleta ni sa vakaraitaka o Moronai vei koya na vanua oya ena raivotu.

A buluti tu na peleti ena ruku ni dua na vanu levu, na vanu mokiti ena ra ni dela oya, sega ni yawa mai na dela na e cake.

A vakasamataka tiko o Josefa na peleti ni sa taubale tiko. E dina ga ni kila ni ratou a rere, a dredre vua me kua ni vakasamataka na kena isau. A rogoca o koya na italanoa eso ni yau vunitaki era taqomaka na yalo dauveitaqomaki, ia o Moronai kei na peleti a vakamacalataka a duidui mai na italanoa oqo. O Moronai e dua na italai vakalomalagi e lesia na Kalou me mai solia na itukutuku vua na Nona daurairai sa digitaka. Ka sa iyau levu sara na peleti sega ni baleta ni koula, ia e baleta ga ni sa vakadinadinataki Jisu Karisito.

Ia, sa sega ni tarova rawa o Joseva nona vakasamataka ni oqo sa kila vinaka tu na vanua me kunea kina na iyau me ratou drobula mai na dravudravua na nona matavuvale.¹⁷

Ni yaco yani ki delana, a raica sara o Josefa na vanua a raica ena raivotu ka tekiu kelia na yavu ni vanu me yacova ni sa galala na batibatina. A qai raica e dua na taba ni kau ka vakaciqira e ruku ni vanu me tulega kina ka vakatikitikitaka.¹⁸

Ena ruku ni vanu a toka kina e dua na kato, na lalaga kei na botona e caka ena vanu. Ni iro yani e loma, sa raica o Josefa na peleti koula, na vanu ni rairai, kei na peleti ni sere.¹⁹ A ceuti tu na peleti ena veivolavolai makawa ka qasoti vata tu ena tolu na rigi ena dua na yasana. Na peleti yadua e rauta ni ono na idi na kena raba, ka walu na idi na kena balavu ka lila. E dua na tiki ni peleti e vaka me dregati toka me kakua ni dua e wilika.²⁰

Ena kurabui, sa baci vakananuma tale o Josefa na isau vakailavo ni peleti. A qai saga me taura cake—ka vakila

ni sukunu na yagona. A ribaka lesu na ligana ia a saga tale vakarua me taura na peleti ka sukunu na yagona ena gauna yadua oqori.

“Cava na vuna au sega ni taura rawa kina na ivola oqo?” a kaya ena domolevu.

“Ena vuku ga ni ko sega ni maroroya na ivakaro ni Turaga,” a kaya mai e dua na domo vakavoleka.²¹

A vuki o Josefa ka raici Moronai. Sa votu sara ga mai vua na na itukutuku mai na bogi o ya, ka sa kila kina ni sa guilecava na inaki dina ni itukutuku. Sa tekiu me masu, ka sa vakayadrati na nona vakasama kei na yalona ena Yalo Tabu.

“Raica,” a vakarota o Moronai. Sa yaco tale mai vei Josefa e dua tale na raivotu, ka raici Setani sa voliti koya tu na nona ilawalawa tawawili rawa. “Sa vakaraitaki na ka kece oqo, na vinaka kei na ca, na savasava kei na dukadukali, na lagilagi ni Kalou kei na kaukauwa ni butobuto,” a vakaraitaka na agilos, “mo kila kina oqo na kaukauwa e rua ka mo kakua ni vakauqeti se rawai maivei koya na vu-ni-ca.”

A vakasalataki Josefa me vakasavasavataka na yalona ka vaqaqacotaka na nona vakasama me ciqoma na itukutuku. “Kevaka me na tauri na veika tabu oqo me na tauri ga ena masumasu kei na yalodina ena talairawarawa vua na Turaga,” a vakamacalataka o Moronai. “Era sega ni mai maroroi tu eke me rawa kina na rawa-ka se iyau me valagilagi kina o vuraura. Era dregati ena kaukauwa ni masu ena vakabauta.”²²

A taroga o Josefa na gauna mena taura kina na peleti.

“Nai ka ruasagavulu ka rua ni Sepiteba e tarava,” a kaya o Moronai, “ke drau lako vata mai kei na tamata dodonu.”

“O cei na tamata dodonu?” A taroga o Josefa.

“Na tacimu qase duadua.”²³

Mai na gauna se gone kina, sa kila tu o Josefa ni na vaka-raravi ga vei tacina qase. Sa yabaki ruasagavulu ka lima tiko o Alvin ena gauna oqo ka rawa me sa dua ga na nona qele ke vinakata. Ia a digitaka me tiko ga ena qele ni matavuvale me vuakei rau nona itubutubu me rau tiko vinaka ka taqomaki ena qele ni rau sa qase mai. E tamata dina ka daucakaka-ka, ka dau lomana ka taleitaki koya vakalevu o Josefa.²⁴

E rairai a vakila o Moronai ni gadreva o Josefa na vuku kei na kaukauwa nei tacina me na mataqali tamata ena nuitaka na Turaga baleta na peleti.

Ni lesu i vale ena yakavi o ya, sa wawale o Josefa. Ia era wavoliti koya na nona matavuvale ni qai curu ga mai e katuba, ni ra guta mera kila na ka a kunea mai na delana. A tekivu tukuna vei iratou o Josefa na peleti, ia a takoso o Alvin ni raica sa oca saraga o Josefa.

“Me da sa laki davo,” a kaya, “me da na yadra vakamata-ka ka laki cakacaka yani.” Ena vo levu na gauna ni mataka me ra rogoca na vo ni itukutuku nei Josefa. “Kevaka mena vakarautaka vakamatata o Nana na katalau,” a kaya, “ena qai yakavi balavu vinaka vei kedadou ka dabe ka rogoci iko.”²⁵

Ena yakavi e tarava, a wasea o Josefa na veika sa yaco ena delana, ka sa vakadinati koya o Alvin. Me vaka ni ulumatua duadua ena matavuvale, sa nanuma tikoga o Alvin na nona ilesilesi na bula raraba nei nona itubutubu sa qase tiko mai. Sa tekivu tara kei iratou na tacina e dua na vale levu cake ni matavuvale me ratou tiko vinaka kina.

Sa vaka me sa raica tiko oqo o Josefa na nodratou bula raraba vakayalo. Ena veibogi veitarataravi a vakauqeta na nona matavuvale ena italanoa ni peleti koula kei ira era volavola tu kina. E ratou sa duavata mai vakavoleka na matavuvale, ka kunea na vakacegu kei na marau ena nodratou itikotiko. Era vakila taucoko ni dua na ka totoka sa vakarau yaco.²⁶

Ia ena dua na mataka vula ikatakata, ni voleka toka ni oti e rua na vula nona rairai mai o Moronai, a lesu mai o Alvin i vale ni sa mosi kaukauwa sara na ketena. Ni sa kalove sobu ena mosi, a kerei tamana me kaci veivuke. Ni sa yaco rawa mai o vuniwai, a vagunuvi Alvin vakalevu ena wainimate vulavula, ia sa qai ca ga vakalevu.

A davo voli ga o Alvin ena vica na siga, ka veivukiyaki ena mosi levu. Ni sa kila ni na rawa ni mate, a kacvi Josefa. “Cakava ena nomu kaukauwa taucoko mo taura mai na itukutuku makawa,” a kaya o Alvin. “Mo yalodina ena ciqoma na ivakasala ka maroroya na vunau yadua e soli vei iko.”²⁷

A mai leqa ni oti e dua na gauna lekaleka, ka vakarugui na vuvalle ena rarawa. Ena veibulu, a kaya e dua na italatala

ni sa gole o Alvin ki eli, ka vakayagataka na nona mate oqo me vakaroti ira na kena vo na cava ena yaco vaka vo ga ke takoso na Kalou me vakabulai ira. Sa cudru katakata sara kina o Josefa Levu. A cauravou itovo vinaka o luvena, ka sega ni vakadinata ni na vakarusai koya na Kalou.²⁸

Ni sa mai takali o Alvin, sa mudu na veivosakitaki ni peleti. E dua o koya a tokona vakabibi na veikacivi vakalou nei Josefa ni kevaka era na cavuti ena vakananumi tale na nona mate. Ena sega ni taqeya rawa na matavuvale.

Sa nanumi Alvin vakalevu sara o Josefa ka taura sara vakabibi na nona mate. A nuitaka tiko mai na veivuke nei tacina qase me mai taura na itukutuku. Ia oqo sa vakila ni sa tu duadua.²⁹

Ni sa yaco mai na siga me lesu ki na delana, a gole dua-dua o Josefa. Ni sega o Alvin, a sega ni vakadeitaka ke na

E tu ena Delana o Komora e dua na ivatakarakara kei Moronai me ivakananumi ni vanua e matai ni raica kina o Josefa Simici na peleti ni Vola i Momani ena bogi ni 22 ni Sepiteba, 1823, ka qai kunea ena va na yabaki tale e muri.

nuitaki koya na Turaga ena peleti. Ia a vakasamatata ni sa rawa me maroroya na ivunau taucoko ena solia vua na Turaga, me vaka a vakasalataki koya kina o tacina. Na ivakasala nei Moronai ni kena tauri mai na peleti sa matata vinaka tu. “Mo na taura e ligamu ka gole vakadodonu ki vale ka kakua tale ni wawa,” a kaya vakaoqo na agilosi, “ka lokataka.”³⁰

Ena delana, a raica yani na vatu o Josefa, tatara yani ki na kato vatu, ka taura mai cake na peleti. A yaco sara mai ena nona vakasama: eso tale na iyaya ena kato era iyau levu ka dodonu mera vunitaki ni bera ni gole i vale. A biuta e ra na peleti ka vuki me ubia na kato. Ia ni lesu mai ki na peleti, sa yali e kea. A veilecayaki, a tekiduru ka masu me kila na vanua era sa tiko kina.

A rairai mai o Moronai ka kaya vei Josefa ni sa sega ni muria na ivakasala. Seg a walega ni biuta e ra na peleti ni bera ni maroroya, a lako tani mai kina na matana. Me vaka ni sa yalona na daurairai gone me cakava na cakacaka ni Turaga, e se bera ni rawa me taqomaka na itukutuku makawa.

A rarawataki koya o Josefa, ia a vakasalataki koya o Moronai me lesuva na peleti ena yabaki e tarava. A vakavulici koya talega ena vuqa na ituvatuvu ni Turaga baleta na mataitu ni Kalou kei na cakacaka cecere sa na vakarau tekiu.

Sa lesu na agilosi, ka siro sobu mai vakamalu o Josefa ena delana, ka se lomaleqataki tikoga na cava e ratou na kaya na vuvale ni sa na liga lala yani.³¹ Ni sa curu yani i loma ni vale, e ratou sa waraki koya tu mai. Sa taro sara ga mai o tamana ke sa tiko vua na peleti.

“Sega,” a kaya mai. “Au a sega ni taura rawa mai.”

“O a raica beka?”

“Au a raica rawa kau sega ni taura rawa mai.”

“A rawa sara ga meu taura mai,” a kaya o Josefa Levu, “keu a sosomitaki iko beka.”

“O sega ni kila na ka o tukuna tiko,” a kaya o Josefa. “Au a sega ni taura rawa mai, ni a sega ni vakatara na agilosi.”³² ■

E duu na ituvatuvu ni cakacaka e laurai e varautaki ena vosa Vakavalagi ena saints.lds.org.

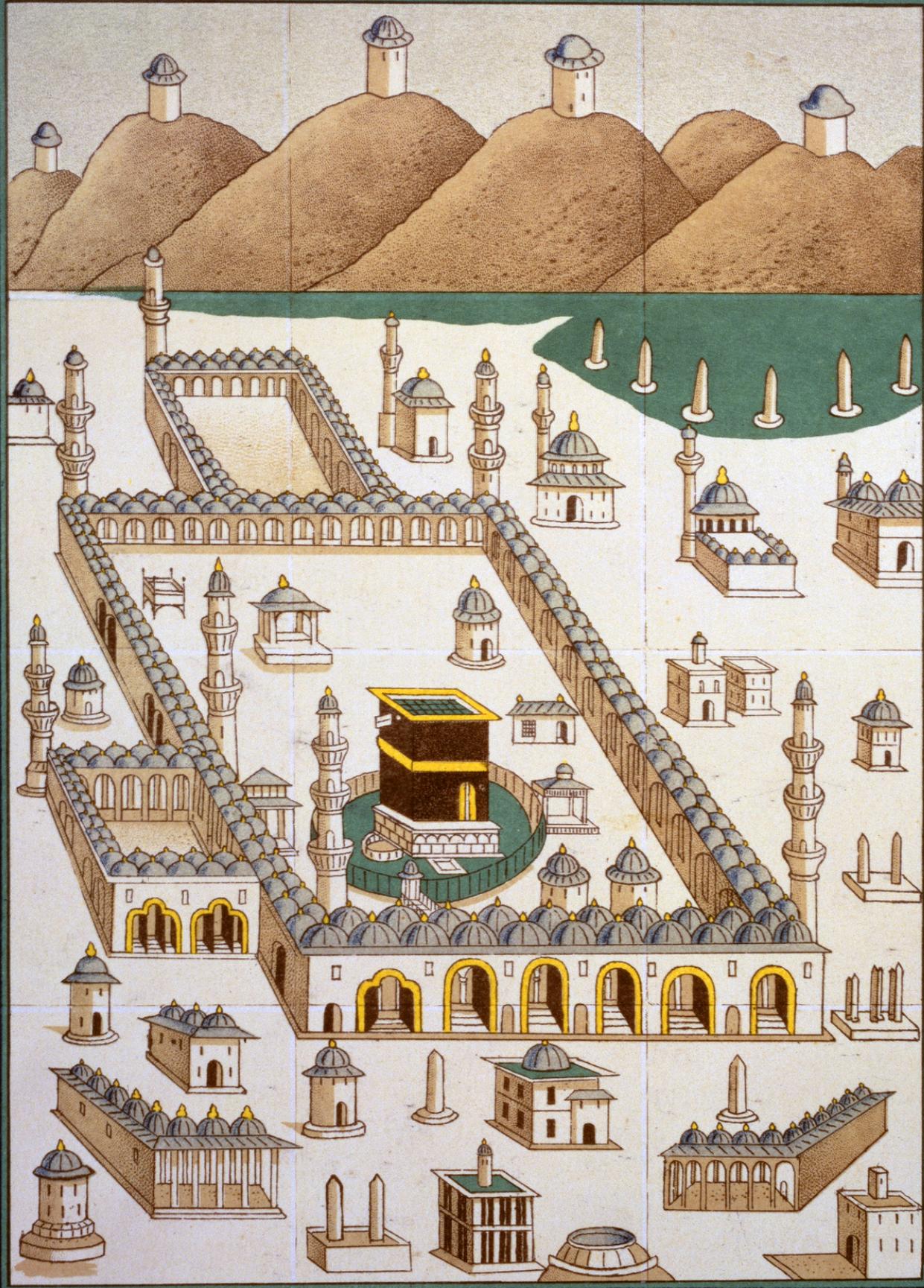
Na vosa na *Ulutaga* ena vanua ni volai ni tukutuku me ikuri ni tukutuku ena initaneti ena yalododonu.lds.org.

IDUSIDUSI

1. Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 4–5, ena *JSP*, H1:220 (draft 2); Joseph Smith History, circa Summer 1832, 1, in *JSP*, H1:11.
2. “Joseph Smith as Revelator and Translator,” ena *JSP*, MRB:xxi; Turley, Jensen, and Ashurst-McGee, “Joseph the Seer,” 49–50; raica talega na Mosaia 8:17; Alama 37:6–7, 41; kei na Vunau kei na Veiyalayalati 10:1, 4 (Revelation, Spring 1829, at josephsmithpapers.org).
3. Bushman, *Rough Stone Rolling*, 48–49; Bushman, “Joseph Smith as Translator,” 242. **Topic:** Seer Stones
4. Lucy Mack Smith, History, 1845, 95; raica talega na Alama 37:23.
5. Joseph Smith History, circa Summer 1832, 4, in *JSP*, H1:13–14; Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:28–29; Joseph Smith History, 1838–56, volume

A-1, 5, in *JSP*, H1:218–20 (draft 2).

6. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [10].
7. Joseph Smith History, circa Summer 1832, 4, in *JSP*, H1:13–14; Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:29–33; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 5, ena *JSP*, H1:218–22 (draft 2); Pratt, *Interesting Account*, 6, ena *JSP*, H1:524; Hyde, *Ein Ruf aus der Wüste*, 17–20. **Topic:** Angel Moroni
8. Joseph Smith, Journal, Nove. 9–11, 1835, ena *JSP*, J1:88.
9. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:35; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 5, ena *JSP*, H1:222 (draft 2); Joseph Smith History, circa Summer 1832, 4, ena *JSP*, H1:14; Oliver Cowdery, “Letter IV,” *LDS Messenger and Advocate*, Feb. 1835, 1:65–67; Turley, Jensen, and Ashurst-McGee, “Joseph the Seer,” 49–54; “Mormonism—No. II,” *Tiffany’s Monthly*, July 1859, 164. **Topic:** Seer Stones
10. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:36–41; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 5–6, ena *JSP*, H1:222–26 (draft 2); Joseph Smith, Journal, Nov. 9–11, 1835, ena *JSP*, J1:88–89.
11. Oliver Cowdery, “Letter IV,” *LDS Messenger and Advocate*, Feb. 1835, 1:78–79; Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [11].
12. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:42–43; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 6, ena *JSP*, H1:226 (draft 2).
13. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [10]–[11]; Oliver Cowdery, “Letter IV,” *LDS Messenger and Advocate*, Feb. 1835, 1:79–80; Oliver Cowdery, “Letter VII,” *LDS Messenger and Advocate*, July 1835, 1:156–57; Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:44–46; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 6–7, ena *JSP*, H1:230–32 (draft 2); Joseph Smith, Journal, Nov. 9–11, 1835, ena *JSP*, J1:88–89.
14. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [11]; raica talega na Smith, *William Smith on Mormonism*, 9.
15. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [11]; Smith, *Biographical Sketches*, 82; Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:48–49; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 7, ena *JSP*, H1:230–32 (draft 2); Joseph Smith, Journal, Nov. 9–11, 1835, ena *JSP*, J1:89.
16. Joseph Smith, Journal, Nov. 9–11, 1835, ena *JSP*, J1:89.
17. Oliver Cowdery, “Letter VIII,” *LDS Messenger and Advocate*, Oct. 1835, 2:195–97. **Topic:** Treasure Seeking
18. Oliver Cowdery, “Letter VIII,” *LDS Messenger and Advocate*, Oct. 1835, 2:195–97; Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:51–52; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 6–7, ena *JSP*, H1:230–32 (draft 2); raica talega na Packer, “A Study of the Hill Cumorah,” 7–10.
19. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:52; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 7, ena *JSP*, H1:232 (draft 2). **Topic:** Gold Plates
20. Joseph Smith, “Church History,” *Times and Seasons*, Mar. 1, 1842, 3:707, ena *JSP*, H1:495.
21. Oliver Cowdery, “Letter VIII,” *LDS Messenger and Advocate*, Oct. 1835, 2:197–98; raica talega na Pratt, *Interesting Account*, 10, ena *JSP*, H1:527–29.
22. Oliver Cowdery, “Letter VIII,” *LDS Messenger and Advocate*, Oct. 1835, 2:198–99.
23. Knight, Reminiscences, 1; Joseph Smith, Journal, Nov. 9–11, 1835, ena *JSP*, J1:89; Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:53–54; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 7, ena *JSP*, H1:232–34 (draft 2); raica talega na Jessee, “Joseph Knight’s Recollection of Early Mormon History,” 31.
24. Joseph Smith, Journal, Aug. 23, 1842, ena *JSP*, J1:116–17.
25. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [12]; book 4, [3]; Smith, *Biographical Sketches*, 83.
26. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 4, [1]–[3]; Smith, *Biographical Sketches*, 86–87; raica talega na Lucy Mack Smith, History, 1845, 89; and Bushman, *Refinement of America*, 425–27. **Topic:** Joseph Sr. and Lucy Mack Smith Family
27. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 4, [3]–[5].
28. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 4, [6]–[8]; “Wm. B. Smith’s Last Statement,” *Zion’s Ensign*, Jan. 13, 1894, 6.
29. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 4, [7]; Joseph Smith, Journal, Aug. 23, 1842, ena *JSP*, J2:116–17.
30. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 4, [2]–[3].
31. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 4, [2]–[3]; Smith, *Biographical Sketches*, 85–86; Knight, Reminiscences, 1; Joseph Smith—History 1:54; Lucy Mack Smith, History, 1845, 88; raica talega na Jessee, “Joseph Knight’s Recollection of Early Mormon History,” 31.
32. Smith, *Biographical Sketches*, 86.

KILAI VINAKA NI

Vakabauta Vakaisilama

Mai vei Daniel C. Peterson

Na Parofesa ni Vulici ni Vakabauta Vakaisilama kei na Arapea, Brigham Young Universiti

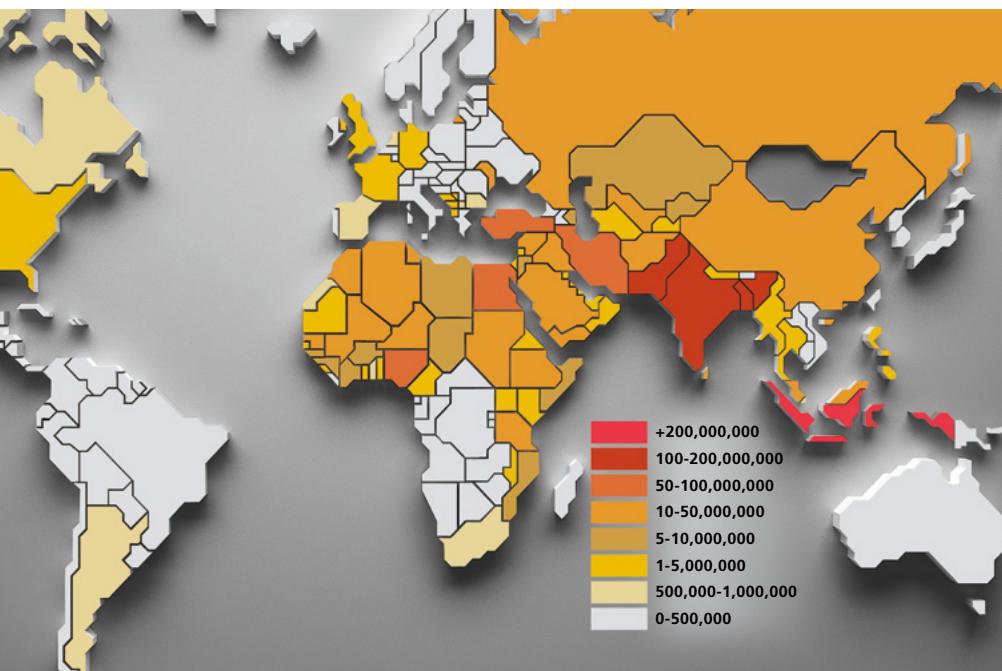
Me kilai: Baleta ni ra nanuma na ilililiu ni Lotu, me kilai vinaka na matavakabauta eso tale, ni na veivuke na kena vakarautaki e dua na vakarabailevutaki ni tukutuku makawa ni vakavuvuli vakaisilama, na ikarua ni matavabauta levu duadua e vuravura.

Ena vinaka se ca, e sega ni dua na siga e sivi em sega ni veitalanoataki tiko ena ulu ni itukutuku na Isilama kei na Musilimi. Esa rauta ga, me levu na sega ni Musilimi—oka kina na Yalododonu Edaidai—era lomatarotaro, ka lomaleqa sara madaga. Eso beka na ka eda tautauvata kina kei ira na Musilimi era tiko tikivi keda? Ena rawa beka meda na bula vata ka cakacaka vata?

Ena rawa ni veivuke eso na itukutuku makawa:

Ena 610 ni mate oti na Karisito ena veiyabaki taudonu ni dauveivoli vaka Arapea, ka yacana o Muhammad, e kaba yani ena veidelana e toka yani e uluni ni koro e Mecca, me vakasama ka masumasu me baleta na veilecayaki ni veimatavakabauta era wavoliti koya. Ni oti oya, e ciqoma o koya e dua na raivotu ka vakatokai kina me parofita. Na veika e yaco oqori e makataka na ivakatekivu ni lotu vakaisilama (iss-LAAM), e dua na vosa e kena ibalebale me “ciqoma” (na Kalou). E dua e vakabauta vaka Isilama e vakatokai me Musilimi(MUSS-lim), e kena ibalebale me “dauveiciqomi.”

E dua na cakacaka ni ligi e vakaraitaka tiko na Kaaba e Mecca, na koro e sucu kina o Muhammad ka koro tabu duadua ena vuravura vaka Isilama.

Na veiwaseyaki ni Musolomani e vuravura raraba ena veimantanu, ena milioni (Pew Pew Research Center, 2009).

yani na vanua kece Vaka-Arakea. Na tauyavutaki taumada ni tikotiko vaka dauvakabauta vaka-Isilama e solia kina e dua na ivakatakilakila ka waka tu ena lawa kei na lewa dodonu e tikoga ena kedra maliwa o ira na kena era yalodina ka dau vakanulewa.

E rua na iwasewase e basika mai ena kedra maliwa na dauvakamumuri i Muhammad ni mate o koya ena 632 ni mate oti na Karisito, era wase tu ena taro ocei ena liutaka na ilawala-wa Vakaisilama.² Na kena e levu vei rau oqo esa vakanokai me Sunni 9era kaya ni ra vakamuria na *sunna*, se ivakarau taumada i Muhammad kei ira era veiwekanitaka na vei ka e muri mai). Na kena ka dua, e tubu cake mai vua na vugona o Muhammad, ‘Ali, ka vakanokai me *shi‘at ‘Ali* (na iwasewase i ‘Ali) ka sa kilai levu tu oqo me Shi'a. E sega ni vaka na Sunnis, na Shi'a (kila me Shi'ite se Shi'i Muslim) era vakabauta ni dodonu me soso-mitaki Muhammada vakailiuli ena nodra itikotiko e dodonu me nona o koya e wekana tagane voleka duadua o Parofita Muhammad, o ‘Ali, kei ira nona kawa.

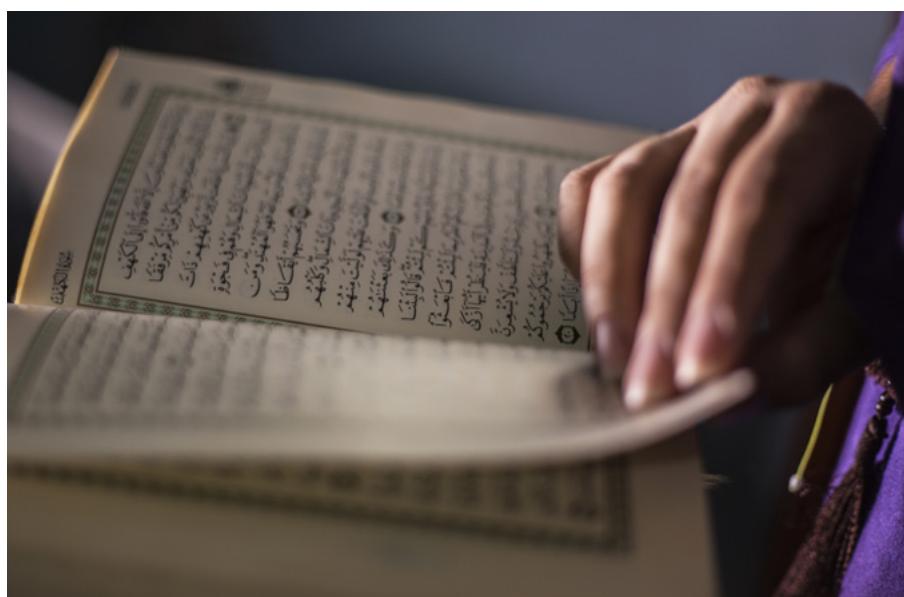
Ena ni ra veiba tiko, na vuravura vaka-Isilama era sa duavata, ni tukuni na veika vakalotu, mai na Lotu-Vakarisito. E levu cake ami oqori, ni oti e vica vata na senituri ni oti na 800 na yabaki na mate i Karisito, na ivakatagedegede ni bula torocake Vakaisilama e tukuni ni kena e totolo duadua na kena toso e vuravura ena vuravura

Era vakanoka na Musolomani ni Qur'an e vosa nei Allah e soli vakadodonu mai vei Muhammad.

Ni oti oya, e ciqoma o Muhammad e vuqa tale na ivakatakilakila me yacova nona mate ni oti e 25 na yabaki. E wasea o koya kei ira na lewe ni nona koro, ka vakarota tiko na lewa vakalou ena vakarau tau; ka kacivi ira na nona ivavakoso me ra veiyutuni ka cakavinaka vei ira na dawhai, luveni yali, kei na dravudravua; ka vunautaka na tucake tale ni mate e kilai raraba kei na lewa levu ni Kalou.

Ia, na veivakacacani kei na veivakalolomataki era sotava o koya kei ira na dauvakamuri koya e vakavuna me ra dro yani kina ki Medina, e dua na e rauti ni va na siga na vodo kameli ki na vualiku.

Ekea, e veisau sara vakalevu na itavi nei Muhammad.¹ Mai na dauvunau kei na dawveivakaroti, esa yaco o koya me daunilawa, daunilewa, kei na iliu-liu vakapolitiki ena dua na koro kilai Vaka-Arakea, ka yaco sara me teteva

ni vakadidike vakasainisi, wainimate, vakafika, kei na kila ni tuvaki taumada ni kila.

Nai Vurevure ni Vakavuvuli Vakamusolomani kei na iVakarau

Na ivakatakila e tukuna o Muhammad era kumuni kece tu ena dua na ivola e vakanokai me Qur'an (mai na vosa vaka Arapea na *qara'a* "me wiliki" se "me cavuti") ni rauta e tini se ruasagavulu vakacaca na yabaki mai na nona mate. E biuta vata tu e 114 na iwasenivola, na Qur'an e sega ni talanoa baleti Muhammad. Me vakataka toka na Vunau kei na Veiyalayalati, e sega ni dua na italanoa; era vakanotoka

E rauta ni rua na milioni na Musolomani era lakova nai lakolako bibi vakayalo ki Mecca ena veiyabaki.

na Musolomani me vosa (se veivosa) ni Kalou e soli vakadodonu mai vei Muhammad.³

O ira na Lotu Vakarisito era wilika tiko era na kunea eso nai ulutaga e via tautauvata toka. E tukuna na, ivakaraitaki, ni veibuli ni Kalou ni vuravura ena vitu na siga, na Nona biuti Atama kei Ivi ena Were o Iteni, na nodra temaki mai na tevoro, nodrau lutu, kei na nodra kacivi veitaravi na parofita (e vuqa vei ira era toka ena iVolatabu). O ira na parofita oqori era vakamacalataki ena Qur'an me *musolomani*, ni ra solia na nodra lewa vua na Kalou.

O Eparama, e vakamacalataki ni itokani ni Kalou, e tukuni vakalevu ena ivola.⁴ (Ena maliwa ni veika eso, e vakabauti ni ciqoma eso na ivakatakila e vola ia esa yali tiko.)⁵

O Moses, Fero, kei na nodra Lako Yani na Isireli e tiko talega kina na kena itavi.

Na tinai Jisu, o Meri e cavuti ena Qur'an vaka 34, me vakatautauvata-taki ni 19 ena Veiyalayalati Vou. (O koya, duadua ga na marama e tukuni ena Qur'an.)

E dua na ivakavuvuli ena Qur'an ka vakabibitaki na *tawhid* (taw-HEED), e dua na vosa e rawa ni vakadewataki me "dua ga" se na kena dina, "me dua ga." E matataka e dua na iusutu ni ivakavuvuli bibi vaka-Isilama: ni tikoga e dua na tamata e cecere sara. "E sega ni kunekeunetaka, se vakasucuma," e vakamacalataka na Qur'an, "ka e sega ni dua e vakataki koya."⁶ Na veika e muria mai oqo e vakaduiduitaka vakamatata na vakabauta vaka-Isilama kei na Vakarisito: E sega ni vakabauta na

Era tekiduru na Musolomani me ra masumasu vakalima ena dua na siga.

Musolomani na cecere i Jisu Karisito kei na Yalo Tabu. E vakaraitaki talega ni, e dina ni ra sa ibulibuli tautauvata ni Kalou na tamata, e tukuna na ivakavuvuli vaka Isilama ni da sega ni Luvena.

Ia era vakabauta na Musolomani ni o Jisu e dua na parofita tawacala ni Kalou, e sucu mai vua e dua na yada ka sa nona icavacava me dua nona itavi bibi ena iotioti ni gauna. Esa cavuti vakawasoma ena vakarokoroko ena Qur'an.

Na iVakavuvuli Taumada kei na iVakarau ni Musolomani

Na veika e vakatokai me "Lima na Duru ni Isilama"—e sega ni kumu ni ena Qur'an ia ena itukutuku nei Muhammad—ka tuvai tu me so na ivakavuvuli taumada vaka Isilama:

1. iVakadinadina

Kevaka e tu e dua na lewa rara ba Vakaisilama, o koya na *shahada* (sha-HAD-ah), "vakaraitaki ni vaka bauta," se "ivakadinadina." Na vosa oqo e vakaibalebale kina dua na fomula vaka Arapea, ni vakadewataki, e vakaqoqo: "Au vakadinadina taka ni

sega tale ni dua na kalou ia na Kalou o [Allah] ka sa nona italai o Muhammad na iTalai ni Kalou." Na shahada e icurucuru ki Isilama. Mo cavuta oqo ena vakabauta dina o sa na yaco mo Musolomani dina kina.

Na vakatautau vata ni Arapea vosa na *Kalou* sai koya na *Allah*. Na vidai ni vosa *al-* ('na') kei na *ilah* ("kalou"), e sega ni yaca ei tutu, ka sa semati voleka sara ki na vosa vaka Iperiu na *Eloimi*.

Baleta ni sega tiko na matabete vaka Isilama, e sega ni dua na cakacaka vaka lotu ni matabete. Ka sega ni dua talega na "lotu" vaka Isilama. Ia, na tukuni ni shahada sai koya, na vakatautauvata ni papitaiso. Na kena sega tiko ni dua na veiliutaki, me veivakaduavatataki, e vuravura e tiko na kena revurevu tale

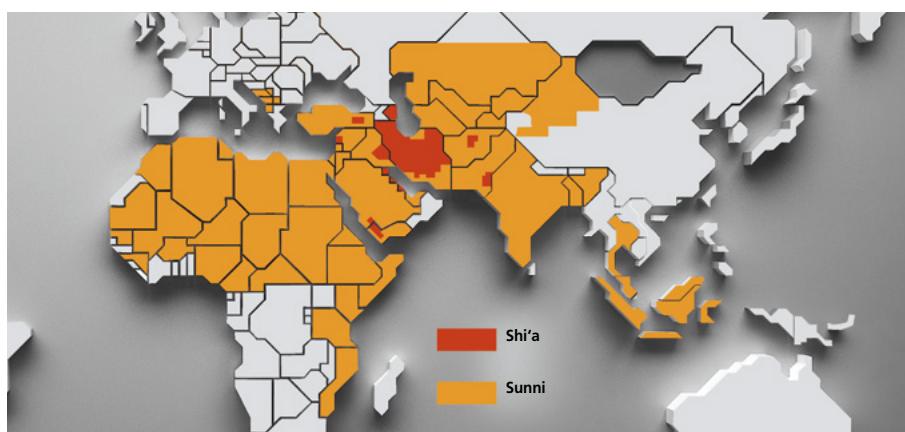
eso. Me ivakaraitaki, e sega ni dua na ililiu e vuravura vei ira na Musolomani, e sega ni dua e vosa ena vukudra kece. (E vaka me sa vakatokai tu o Muhammad me iotioti ni parofita.) E kena ibalebale e sega ni dua na lotu me rawa ni bokoci laivi kina na dauvakacaca se "sega ni vakabauta vakalou".

2. Masu

E vuqa vei ira na sega ni Musolomani era kila tiko na veika baleta na masu ka vakatokai me *salat* (sa-LAAT), ka okati kina na cuvaki sobu ena qele, e vakayacori vaka lima ena dua na siga. Na cavuti ni veiqaqana esa vakarautaki mai na Qur'an ka qai tara na qele na yadre e vakaraitaka na yalomalumamu kei na soli iko vua na Kalou. E levu cake na masu sega ni vakasamataki, ka vakatokai na *du'a* e rawa ni caka ena gauna cava ga ka sega ni gadrevi kina na cuva sobu kina qele.

Na masu ni sigalevu ena Vakarau-buka, e gadrevi o ira na turaga Musolomani kei na marama me ra masu ena mosque (mai na vanua ni cuva

Sivia e 85 na pasede ni wiliwili kei vuravura ni Musolomani era Sunni (raica na Pew Research Center). Na Shiites era lewe lailai sara na kedrai wiliwili ena veivanua kece vakavoga e Azerbaijan, Bahrain, Irani, kei Iraqi.

ena qele na *masjid*, e vaka Arapea"). Eke, ena iwasewase vakayalewa kei na tagane, era bulia na iyatu, ka masu me vaka ena liutaki mai na mosque imam (ee-MAAM, vaka Arapea na *amama*, e kena ibalebale na "eliu"), ka qai vakarogoca e dua na ivunau lailai. Na Vakaraubuka, e sega soti ni dau tautau vata kei na Siga ni Vakacecegu; e dina ga ni "mua ni macawa" ena levu na vanua ni soqoni vaka Musolomani ena *yawm al-jum'a* ("na siga ni vakasoqoni") se Vakaraubuka, na cakacaka ena siga oya e sega ni vakatokai me ivalavalca.

3. Gauna ni Soli-ka

Zakat (za-KAAT, e kena ibalebale "na ka e veivakasavasavataki") e vakaibalebale kina soli-ka ni loloma me ra tokoni kina na dravudravua, vakakina ki na mosque kei na so tale na veika era vakayacora na Isilama. E rauta ni 2.5 na pasede ni nodra iyau na Musolomani taucoko e toka e cake mai na kena ivakatagedegede e ra. Ena so na matanitu vaka Musolomani, e kumuna na veitabana vakamatanitu. Ena so tale, era lewa ga.

4. Na Lolo

Ena veiyabaki o ira na Musolomani yalodina era dau vakauwai mai na kakana, gunu, kei na veiyacovi mai na cadra ni matanisiga ki na kena dromu ena gauna taucoko ni vula serau ni Ramadan. Era solia nodra gauna ena yalodina me ra solia kina veiqaravi ni yalololoma vei ira na dravudravua kei na kena wiliki na Qur'an ena loma ni vula.⁷

5. Pilgrimage

O ira na Musolomani era taukena na bula vinaka kei na ivurevure ena

lakova na ilakolako vakayalo ki Mecca me vakadua madaga ena nodra bula taucoko. (Na veisiko talega i Medina, na karua ni koro tabu vaka Isilama, e wili talega kina ia e sega ni vakaukauwataki.) Vei ira na Musolomani yalodina, na caka oqo e dua na itavi titobu vakayalo ka dau veivakayavalati, e vakiniko na noda tiko ena konifredi raraba vakatamata se curumi ena imatai ni gauna na valetabu.

Eso na Leqa ena Gauna oqo

E tolu na tikina bibi saraga era leqataka na sega ni Musolomani me

E dua na ilawalawa marama Musolomani era soqoni vata ena iftar, na vakayakavi era vakayacora na Musolomani ena veisiga ni Ramadan ni oti na lolo ka sa dromu na matanisiga.

baleta na Isilama sai koya na veiravuravui vakamatalotu; Isilama, se lawa vaka *shari'a*; ; kei na nodra itovo na Isilama vei ira na marama.

Eso na dauvakamumuri kaukauwa era sa vakayagataka na vosa na *jihad* me vakatokai vakatabakidua kina "ivalu tabu," ia na vosa oya e kena ibalebale na "cakacaka yaco," ka sega ni masu "walega" se vuli volanikalou.

O ira na daunilawa vaka Musolomani era sega ni tautauvata na nodra vakasama baleta na jihad. Na veitabana vakalawa era veibataka, ni dodonu me ra na dau tataqomaki o ira na ilawalawa vakamataivalu ka me ra na vakaroti taumada talega ka vakatara me tarovi na madigi ni vakacaca. Eso na dauvola lawa era kaya ni rawa ni vakavuna na jihad me yaco eso na ka ena vinaka

Eso na marama era darama nai olo ni ulu na hijab me ubia na uludra se dua na ivakatakilakila ni rakorako se ivakaraitaki ni yalodina vei Allah se me vakaraitaka ni ra Musolomani.

ga vei ira na lawalawa vaka Isilama se vakavinakataka talega na vuravura raraba. E tukuni ni vakaduiduitaka o Muhammad na “jihad levu” kei na “jihad lailai.” Na kena e muri e tukuna o koya, sai koya na veivaluvaluti. Ia na jihad levu e valuta na lewa tawadodonu vakakina na nona rawa ni bula dodonu tiko e dua.

Na veilawalawa dauvakacaca vaka Isilama era tukuna tu nikua ni vakayavutaki ena lotu, ia, e rawa ni laurakina na rai ni veimaliwai raraba, politiki, kudru ni veika vakailavo ka sega ni dua se lailai sara na kena isema kina veika vakalotu.⁸ Ia, e ka bibi meda kila ni dua na iwase levu ni Musolomani e vuravura era sega ni lewena na vakacaca ena veiraravui.⁹

Shari'a e dua tale na ka e leqataka o ira na sega ni Musolomani. Ni tauri mai ena Qur'an kei na *hadith*—na itukutuku ni veika era kaya o Muhammad kei ira na nona ilawalawa voleka ka vakarautaki kina na ivakarau tudei vaka Musolomani me veidonui ka vakamacalataka na veitikina ena Qur'an—e vosa vuni vaka Musolomani.¹⁰ Na lawa e vauca tu na isulusulu ni tagane kei na yalewa (me vaka na *hijab*, se iubi) era kune ena shari'a; ni ra vakaukauwataki mai na so na veimatanitu vaka Musolomani, era sa biutu mera qai digidigi yadua kina na tamata. Na Shari'a e umani talega kina na veika me baleta na bula yadua; na gauna kei na ivakarau ni masu; kei na lawa e vauca na vakamau, veisere, kei na veika vakawa. Ena gauna era vakaraitaka kina na Musolomani ena dua na veivakatarogi ni ra vinakata me ra vakinulewataki mai na shari'a, e rawa ni ra cakava tiko se sega e dua na

itukutuku vakapolitiki. E rawa saraga ni ra kaya tiko ni ra vinakata ga me ra bula ga vaka Musolomani.

E vuqa na sega ni Musolomani, ni ra vakasamataka na nodra ivakarau na Isilama kivei ira na marama, e totolo sara nodra nanuma na vakawati vakalewe levu kei na iubi. Ia, na dina ni kena itovo e via dredre toka. Levu tu na ivakarau ena veimatanitu vaka Musolomani—e yavutaki tu ena itovo vakavanua ena gauna taumada vaka Isilama se eso tale na ivakarau—e vadonuya na vakagalui ni marama. Ia, ni vakatauvatani vei Europe kei Esia ena ika vitu ni senituri, na soli ni dodonu vei ira na marau ena Qur'an ena gauna oya e tu sara tu iliu mai na kena ena gauna oyo.

Na Rai ni Yalododonu Edaidai me baleta na Isilama

Dina ni duidui ni vakabauta eda toro yani vakacava na Yalododonu Edaidai meda tara na veimaliwai kei ira na lotu e Musolomani?

Na imatai, e dodonu meda ciqoma na nodra dodonu me ra “sokalou ena kena ivakarau, ena vanua, se ki na cava ga era vinakata” (Yavu ni Vakabauta 1:11). Ena 1841, na Yalododonu Edaidai ena matabose e Nauvoo era duavata me vakadonui e dua na galala ni matalotu

“na kena tokoni na galala, kei na madigi vakatautauvata” kina “Katólika, Presbyterian, Wesele, Papitaiso, Yalododonu Edaidai, Quaker, Episcopal, Universalists, Unitarians, Mohammedan [Musolomani], kei na veimatalotu cava ga.”¹¹

E dodonu talega meda nanuma ni o ira na noda iliuli ni Lotu era sa yalovinakataka tiko na nodra vakavinavinaka kina tauyavu ni Isilama. Ena 1855, me ivakaraitaki, ena gauna era vuqa kina na lotu Vakarisito era vosa vakacataki Muhammad ni sega ni vakarisito, Elder George A. Smith (1817–75) kei Parley P. Pratt (1807–57) ena Kuoramini Apositolo Lewe Timikarua erau solia na ivunau balabalalu me vakamacalataka na itukutuku makawa ni Isilama ia ka rau vakacerecerei Muhammad. E tukuna o Elder Smith me baleti Muhammad “e vakatuburi cake mai vua na Kalou ena inaki” me vunautaka na masuta na matakau, ka qai vakaraitaka na nona loloma vei ira na Musolomani, ni vakai ira, na Yalododonu Edaidai, e dredre nodra “kunea na itukutuku dina makawa” e volai baleti ira. Ni veitalanoa tiko ni oti oya, e vakaraitaka o Elder Pratt na nona rokova na ivakavuvuli nei Muhammad kei na ilawalawa vaka Musolomani.¹²

E dua na itukutuku e yaco mai ena 1978 mai na Mataveiliutaki Taumada. E

tukuna vakatabakidua ni o Muhammad e maliwai ira na “iliuliu cecere vakalotu ni vuravura,” ka tukuna me vakataki ira, e “ciqoma o koya e dua na iwase ni rarama na Kalou. E levu cake na dina e soli vei ira na [iliuliu vakaoqo] mai vua na Kalou,” e vola o Peresitedi Spencer W. Kimball, N. Eldon Tanner, kei Marion G. Romney, “me vakararamataka na vuravura raraba ka kauta mai e dua na ivakatagedegede cecere ni kila vei ira na tamata yadua.”¹³

Meda Tara Na Noda Veiwekani Ena Veika Eda Tautauvata Kina

E dina ni duidui na Yalododonu Edaidai kei na Musolomani ena veika bibi—e laurai levu ni ituvaki vakalou i Jisu Karisito, Nona itavi vaka-iVakabula, kei na veikacivi ni parofita ena gauna oqo—e levu na ka eda tautauvata kina. Eda vakabauta vata, me ivakaraitaki, ni da sa ka saumi taro vua na Kalou, e dodonu meda cakacakataka na bula dodonu yadua

kei na vinaka kei na lewa dodonu raraba, ni da na tucake kece tale ka tu e matani Kalou meda lewai.

Na Musolomani kei na Yalododonu Edaidai e vakabauta na bibi ni matavuuale kaukauwa kei na ivakaro vakalou me vuksi ira na dravudravua kei na vakaloloma ka vakaraitaki na noda vakabauta ena cakacaka vaka-tisaipeli. E sega ni dua na vuna me sega ni rawa ni cakacaka vata kina na Yalododonu Edaidai kei na Musolomani, ni sa yaco mai na madigi, ena nodra yalovata ena veitikotiko raraba ena, levu cake tikoga, eda kunea ni da tiko veitikivi ena vuravura ni vuli rabailevu qo. Eda rawa ni vakaraitaka vata ni vakabauta vakalotu e rawa ni veivakayayarataki kaukauwa kina vinaka ka sega ni yavu ni veileti kei na veiraravui, me vaka era veibataka eso.

Na Qur'an e vakatura ni dua na sala meda bula soutu vata veitalia na duidui: “Kevaka e lewa na Kalou, ena rawa ni cakava mo dou dua vata ga

na itikotiko. Ia, sa gadreva o koya me vakatovolei iko ena veika e solia vei iko. Era veisisivitaka na cakavinaka. O ni na lesu kece tale vua na Kalou, ka na vakatakila vei iko o koya na veika o a sega ni dau duavata tu kina.”¹⁴ ■

IDUSIDUSI

1. Na kena dina, ena yabaki 622 Bk—na yabaki ni nona *Hijra*, o Muhammad se toki vanua, ki Medina—e yabaki taumada vaka Musolomani (*Hijri*) ena volanivila, kei na ivakatika e kumuni tu ena Qur'an era vakanokai me mai Mecca se Medina.
2. Ena vica na drau na yabaki, erau sa mai veiyawaki na ilawalawa e rua oqo ena veika e sega soti ni bibi.
3. E bibi me kilai ni, dina ga ni rawa ni vaka-dewataki na Qur'an ena veivosa tale eso, na kena ga ena vosa vaka Arapea e vakanokai me volanikalou dina.
4. Raica na Qur'an 4:125.
5. Raica na Qur'an 53:36-62; 87:9-19; raica talega na Daniel C. Peterson, “News from Antiquity,” *Ensign*, Janu. 1994, 16–21.
6. Qur'an 112:3-4. Nai vakanadewa ni Qur'an mai vei Daniel C. Peterson.
7. Na ilavelave matau ni Qur'an e wasei tu ena 30 na kena iwasewase tautauvata me veido-nui vinaka kina.
8. Raica me ivakaraitaki, Robert A. Pape, *Dying to Win: The Strategic Logic of Suicide Terrorism* (2005); Graham E. Fuller, *A World without Islam* (2010); Robert A. Pape and James K. Feldman, *Cutting the Fuse: The Explosion of Global Suicide Terrorism and How to Stop It* (2010).
9. Raica na Charles Kurzman, *The Missing Martyrs: Why There Are So Few Muslim Terrorists* (2011); raica talega na John L. Esposito and Dalia Mogahed, *Who Speaks for Islam? What a Billion Muslims Really Think* (2008); James Zogby, *Arab Voices: What They Are Saying to Us, and Why It Matters* (2010).
10. E via tautau vata, kei na lawa vaka rabi ena Vakabauta Vakajiu.
11. Ordinance in Relation to Religious Societies, City of Nauvoo, [Illinois] mai na valenivila-vola liu ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, 1 ni Maji, 1841.
12. Raica na *Journal of Discourses*, 3:28–42.
13. iVola ni Mataveiliutaki Taumada, 15 ni Feperueri, 1978. Ena nona railesuva na *iVakamacala taumada ni Qur'an* (1970) mai vei Richard Bell, W. Montgomery Watt, e dua na kena dau ni Isilama ka bete ni Anglican, e soli ena dua na sala ena rawa ni dau raica na Vakabauta Vakarisito na Qur'an.
14. Qur'an 5:48; vakatautauvataktaka na 2:48.

OQO NA VANUA

Na tamaqu, e dua yalodina ka lotu Vakarisito, e vakavulici au meu vakabauti Jisu Karisito. E vupei au na vakabauta oya me bula tiko ena ivalu yabaki tolu mai Nigeria ena mua ni yabaki 1960 ni se lewe ni mataivalu. E muri au sa mai, veilecayaki kau sa sega ni lako ki lotu.

Niu a gole mai ki Amerika ena 1981 meu mai vuli, au vakila niu gadreva na Kalou ena noqu bula. E rua na yabaki na noqu goleva tu na veimatalotu duidui e Boston, Massachusetts, ka sega ni dua vei ira e vakauqeti au. Au sega ni vakila na Yalo, ka sa tu vakadua noqu vaqaqara.

E sega ni dede nona mai tomani au na watiqu, o Mabel ni gole mai Nigeria ena 1984, sa tekivu tale me rara mai na yaloqu ena gagadre meu toro voleka vua na Kalou ka lewena e dua na lotu. E dua na itokani e veisko tiko mai Nigeria ka sega ni kila tu niu vakasaqara tiko e dua na lotu, ka tukuna vei au me baleta e dua na lotu e rogoca tiko ka tiko kina e dua na ivola ka vakatokai me iVola i Momani.

Ni oti oya, au sa tekivu meu vakasaqara na veilotu. Au kunea e dua na

Ena valetabu, na vosa au rogoca ena matai ni siga ena lotu esa vakadeitaka vei au vakalevu sara.

lotu ka vakatokai na Lotu i Jisu Kari-sito ni Yalododonu Edaidai. Na vosa na *yalododonu* e toboki au. Au sega ni kila ni tiko e dua na lotu era vaka-tokai na lewena me ra yalododonu. Na Sigatabu oya au sa nanuma meu vakaraica tu mada.

Ena soqoni au tiko kina, era lagata na ivavakoso na serenilotu ena vaka-rokoroko, era masulaka na madrai kei na wai o ira na bete, ka liutaki na soqoni ena ivakarau e matau ka malua. Ni oti oya, niu sa vakasamata-ka tiko na soqoni kau taubale yani ki tuba, au rogoca na yacaqu.

“Simeon,” e kaya mai na Yalo, “oqo na vanua.”

Ena gauna oya, e rau gole mai vei au e rua na daukaulotu. Erau vaka-macalataki rau kei na iVola i Momani. Au vakaraici rau kau kaya, “Au sega ni kila e dua na ka me baleta na Vola i Momani, ia au kila na iVola Tabu. Au sa vakarau tu.”

Sa tekivu me rau vakavulici au na yavu ni veivakabulai. E se bera mada-ga ni dua na vula, au sa papitaiso. A lewe na mai na Lotu o watiqu ni oti vakalailai oya. Ni oti vakalailai ga oya, keirau sa vauci ena Valetabu e Wash-ing-ton D.C. Kei iratou na luvei keirau e lima.

Ena valetabu, esa vakatakai vei au e levu na ka, ia na vosa au rogoca ena imatai ni siga e valenilotu esa vaka-deitaki vakavica vata na gauna vei au mai na ivakatakila e valetabu: “Oqo na vanua.” Na revurevu ni tukutuk oqori mai na Yalo Tabu esa veisautaka vaka-dua na noqu bula kei na nodratou bula na watiqu kei na luvequ. ■

Simeon Nnah, Aba, Nigeria

Ena veiulubale kecega, sa mai malumalumu na noqu wili ivolanikalou me yacova saraga ni sa tutu yadua sara na gauna au wilika kina.

MEU NA VAKABULABULATAKA VAKACAVA NA NOQU VULICA NA IVOLANIKALOU?

Au sa qai lesu mai ena noqu kaulotu ki vale ka rauta tiko e vula tolu, ni sa tekivu meu kunea na dre-dre ena kena wiliki nai volanikalou.

Au dau wilika na ivolanikalou ena veisiga ni noqu kaulotu kau yalataka meu na wilika tikoga niu lesu ki vale. Ia, ni sa toso tiko na gauna, sa levu na ka e vakaosooso mai. Sa dau levu na noqu cakacaka ni vuli e vale, se sa rui dau osooso na cakacaka, se au sa rui oca saraga. Ena veiulubale kecega, sa mai malumalumu na noqu wili ivolanikalou me yacova saraga ni sa tutu yadua sara na gauna au wilika kina.

Au dolava na Vola i Momani ena dua na bogi kau nakita meu wilika ga e dua na tikina. Au vakananuma vei au na tikina au wilika ni volanikalou e "vosa talei ni Kalou, io, na vosa sa vakamamataka na yalo sa mavoa" (Jekope 2:8).

Au vakasamataka vakatitobu kau qai vakila na veivakayarayaratataki ca e sa kauta mai vei au na kena

vakaweleweletaki na vulici ni volanikalou. Au vakila niu lomaocaoca vakalevu e koronivuli, vakawelewele e valenilotu, ka qai yawa sara mai vua na Kalou. E gadrevu na yaloqu na vosa veivakabulai ni Kalou e kune ena ivolanikalou. Au kila ni gadrevi meu na tuva tale vakavina na veika meu vakaliuca.

Au gole yani vei ira noqu itokani, matavuvale kei na liuliu ni Lotu me tarogi ira na vakatutu eso me rawa ni vakabulabulataki na noqu vulica na ivolanikalou. Au kunea ni veivuke vakalevu e tolu na ka.

Na imatai, au kila mai ni vulici ni volanikalou ena bogi e sega ni veidonui kei au. Na vuli-ka ena mataka e vakatar-vei au meu vakasamataka tu vakatitobu ena loma ni siga na ivunau kei na ivakavuvuli au wilika ena mataka.

iKarua, eda sa vakavulici meda wili ivolanikalou kei na noda vuvale, ia, me vaka niu vuli tiko e koliji kau sega ni tiko kei na noqu vuvale, sa tekivu

meu wili ivolanikalou kei na noqu lewe ni rumu kei na itokani. E vukei au na veika oqo meu dau qaqlauni, ka vakavuna sara mai e levu na veitanaoa vakosipeli totoka.

iKatolu, sa tekivu meu vola na veivakauqeti kei na vakanananu au ciqoma ena gauna ni vuli volanikalou. E vukei au na veika oqo meu vakanamata vakatabakidua kina veika au wilika tiko ka vukei au meu kila vinaka cake na domo ni Yalo.

Ni sa yaco tale me sa dua na ka e vakaliuci ena noqu bula, au raica ni sa levu na gauna kei na igu meu rawata kina na veika e gadrevi meu cakava. Sa bibi ga, niu sa vakila e dua na veivolekatu vua na Kalou ena noqu wilika ka vakasamataka vakatitobu na ivolanikalou. Ena gauna oqo niu sa taura na gauna meu vulica na ivolanikalou, au vakila na vakacegu ka kunea ni vakabulai na yaloqu. ■
Sarah Keenan, Utah, USA

A u raica ni rau davo tu ena dua na ililili e
vesu tu na muana ki na rua na vunimaqo
lalai o noqu nei kei luvena vula lima.

"LADE YANI KI UCIWAI!"

D ua na siga e kerei au o noqu bubu
meu kauta eso na kakana e a
vakarautaka o koya vei noqu nei. E
a dua na yakavi katakata ni Vakarau-
wai, ka sa levu sara na ka e tu au via
cakava ka sega ni dua vei ira na talai
tiko mai vei noqu bu. Au tukuna vua
me tala e dua na tavalequ, ka cikevaka
tiko ga o koya meu lako ga o au.

Sa ot i e dua na auwa, ka sa tekivu
meu vakila ni dodonu meu vakaya-
cora na nona kerekere o noqu bubu.
Au taura mai na kakana au sa taubale
yani kina vale nei noqu nei. Esa yawa
sara, niu sa yaco yani ekea, au sega ni
namaka meu tiko vakabalavu.

Au raica ni rau davo tu ena dua na
ililili e vesu tu na muana ki na rua na
vunimaqo lalai o noqu nei kei luvena
vula lima. Na rua na vunikau oqo e
rau toka volekata tiko e dua na uciwai
ka drodro voleka toka e dakuni vale.

Au taubale yani vei rau meu solia vei
rau na kakana. Vakasauri, sa cavuka
na dali ka vesu toka kina na idavoda-
vo lili. E rau qiqi yani kina uciwai o
noqu nei kei luvena lailai. E kukuvi
au na rere. Au sega ni kila na qalo, ka
e sega ni tiko e dua me veivuke. Au
sega ni kila na ka meu cakava.

Au rogoca totolo sara, na domo ni
Yalo ni sa tukuna vei au meu: "Lade
yani ki loma!"

Au sega tale ni vakasama vakarua,
au sa lade ga. Sa kalougata sara, niu
kunea na gone ena loma ga ni vica
na sekodi, ka sa rawa vei noqu nei
me cabe mai e wai. Niu cabe mai kei
na gone lailai, au sega ni vakabauta
na veika e sa qai yaco. Au lade yani
kina uciwai niu sega ni kila na qalo,
ia, baleta ga niu vakarogoca na Yalo,
keirau vakabulai kei tavalequ lailai
mai na luu.

Au vakila kina na bibi ni noda rawa
ni kila ka rogoca na veidusimaki kei
na veivakauqeti ni Kalou vei keda mai
vua na Yalo Tabu. Au vakavinavinaka
ni yaco meu rogoca na veika e kerea
noqu bubu kau kauta na kakana ki
na vale nei noqu nei. Au kila ni dodo-
nu meda gumatua kina sasaga meda
rogoca tiko na veivakauqeti vakayalo
me rawa ni da liga ni veivuke vei ira
na Luvena na Kalou. ■

Elvin Jerome Laceda, Pampanga,
Philippines

VAKILA NI SA TIKO TALE E VALE

A u a sega niu vakarau tu meu ciqoma na qiri mai vei taciqu. "Sa takali o nana," e kaya mai. "A lutu na caqou na uluna."

Au Kidacala. Sa takali o tinaqu, kau se qai vosa tikoga vua ena bogi ka dua. Au vakatarogi au tiko ga na cava e yaco tiko kina oqo. E sega ni vakai-balebale vei au na cava me biuti au kina. Au a cudru! Au sa cudru tu ga ka vica vata na macawa.

Au sa qai kila mai, meu na beitaki cei. E bale vua na Kalou. E kauti koya mai vakatotolo vei au o Koya. E calata e levu na veika lelevu ena noqu bula o tinaqu, kau nanuma ni sa baleti Koya. Au a sega ni lewe ni Lotu ena gauna oya, ia au lotu Vakarisito gumatua. E sega ni nuitaka na Kalou me vakuauwataki au, kau sa mani vakanadakui Koya ka sogota mai Vua na noqu bula.

Sa dua na ka na noqu sa gadreva na tinaqu. Niu sa tubucake tiko mai na noqu vuvale kei rau na noqu itubutubu e vanua taqomaki sara. Me vakacava sara na yawaq ni vanua se na veika cava ga au cakava tiko, ena veigauna kece au vosa vei na se tiko voli kei koya ena so na gauna, au dau vakila ga niu tu e vale. Ena gauna oqo esa yali na "vakila niu tiko e vale" au dau taleitaka e sa yali.

Esa sivi e vica vata yabaki, ka sa voleka niu vakayalia na noqu vakabauta taucoko. Au saga meu kila na cava e mate kina o tinaqu, ia, e sega ni dua na ka e kauta mai vei au na vakacegu. Sa qai yaco mai vei au ena loma ni dua na macawa na veivakasama oqo, na vakasama oqo e lako wasoma tiko mai ki na noqu vakanananu: au sa gadreva meu rai yani ki lomalagi meu rawa ni kila vinakacake. Au tukuna na veika

oqo vua e dua noqu itokani vinaka ka lewe ni Lotu. Sa tarogi au o koya kevaka au via kila vakalevu cake na nona vakabauta.

Au sega ni kidava ena gauna oya, ia na Yalo e vakayadrata na yaloqu mai na dua na moce balavu. Na levu ni veika au vulica me baleta na kospeli, na levu ni noqu vakila niu sa kunea e dua na vanua sa taqomaki tu. Au vakila ni sa lesu mai na "vakila niu tiko e vale".

Au a papitaiso ena Me, 2013. Au vakavinavinaka ni lesu mai na noqu vakabautqa. Au sa sega niu vakandakuia ya Kalou. Au sa mai ciqomi Koya. Au se mosita tu ga na nona sa mai takali o tinaqu, ia, baleta na noqu vakabauta na Kalou, au kila ni na dua na siga au sa na "tiko tale e vale" kei tinaqu kei na noqu matavuvale tawamudu. ■

Judy Rascher, Colorado, USA

Ena gauna e malele mai kina o Rakotolomalala ena kospipeli, na valenilotu voleka duadua e tiko mai Antsirabe, e dua na tauni levu e 30 na maile (50 km) mai na nona koro o Sarodroa. E rau kunea e dua na sala o Rakotomalala kei nona itokani me rau lakova na ilakolako oqori ena veisigatabu.

Nikua, e tiko e Sarodroa e dua na valenisoqoni lailai era dau lotu tiko kina e rauta ni 100 na lewenilotu ena vei Sigatabu. Esa raica o Rakotomalala ni sa cigoma na kospipeli na nona koro. E va na daukaulotu era veigaravi mai Sarodroa ka sa tubu tikoga na Lotu.

CODY BELL, DAU NI VEITABA

Rakotomalala Alphonse

Sarodroa, Madagascar

Au via lako ki lotu, ka sega na ilavo meu vodo basi kina. Au veitalanoa kei noqu itokani o Razafindravaonasolo, ka qai tukuna o koya ni keirau rawa ni vodoka nona baisikeli. Keirau vodo tu ka rauta ni rua na auwa dua na sala mai Sarodroa ki Antsirabe ena vei Sigatabu. Ena gauna au sa oca kina, keirau na veisau kina, ka veivukevukei. Ena gauna e oca kina o koya keirau na veisau tale.

Sa qai yaco, me lewena na Lotu na matavuvale nei Razafindravaonasolo kei au. Keitou daulotu tikoga i Antsirabe me yaco sa dola e dua na tabana e Sarodroa. Keitou a marau vakalevu sara ni rawa me keitou lotu ga ena neitou koro!

Kuri ni taba kei Rakotomalala kei Razafindravaonasolo ena lds.org/go/41845.

Mai vei Elder
Ulisses Soares

Ena Mataveiliutaki
ni Vitudagavulu

Salatu kina Marau Dina

Levu cake tale mai na veika kecega, e gadreva na Tamada Vakalomalagi na noda marau dina ka tawayalani.

“Na noda marau e tuvanaki ena veivakalougatataki kece e solia vei keda o Koya—na ivakavuvuli ni kospipeli, ivunau, cakacaka vakalotu ni matabete, veimaliwai vakavuvale, parofita, valetabu, na totoka ni veibuli, vakakina na madigi me sotava kina na veivakatovolei. . . . E tala mai na Luvena e Duabau ga me vakayacora na Veisorovaki me rawa ni da marau ena bula oqo ka ciqoma na taucoko ni reki ena tawamudu.”¹

Era vakasaqara tu na tamata ena veivanua e dua na ka. Ena nodra sala ga, na ka era vakasaqara dina tiko sai koya na marau. Sa vakakina na dina saraga vakaikoya, ia, e vuqa era sega ni vakila na marau “ni ra sa sega ni kila na vanua me ra vakasaqara kina” (V&V 123:12).

Baleta ni ra sega ni kila na vanua me ra kunea kina na marau dina ka tawayalani, era vakasaqara ena veika e laurai ni kauta mai na vakacegu vaka-yago walega—na voli ni yaya, vakasaqarai ni rokovi kei na vakacerecerei

mai vuravura ena ivakarau sega ni veiganiti, se vakana matalu tu ena rairai kei na serau totoka vakayago.

Na marau vakayago e dau vaka-veilecayakitaka na marau dina. E kena irairai na levu ni tamata era vakasaqara na marau vakayago, na lailai ni marau era na rawata. E kena ivakarau, ni na gauna lekaleka ga na marau vakayago.

Me vaka e tukuna o Peresitedi David O. McKay (1873–1970): “O na rawata beka na veiveisau ni marau vakayago oqori, io, o na sega ni kunea na reki, o na sega ni kunea na marau. Na marau e kune ga ena sala dredre oya, e dina ni raba lailai, ia e dodonu, e veimuataki kina bula tawamudu.”²

Ka ni rarawa vei ira e vuqa, na marau e sega ni rawarawa me ra yacova. Era kila na sainitisi ni “levu cake mai na dua na ka e vakilai ena dua na gauna lekaleka na marau sai koya na ituvaki e umana e dua na bula vinaka—sai koya, e dua na yalo ni vakilai na veika e vakaibale-bale vakalevu cake kei na titobu ni vakacegu e vakilai ni sa rawati na veika e bibi.”³

**Meda sa qai
digitaka meda
lomana na
Turaga ka muria
na Nona salatu
ni marau.**

E vakaraitaka na vakadidike ni marau e sega ni vatuka ni kena veila-dayaki na veika eda sotava tiko ena veigauna. Ia, na kena rawati na marau e dau okati kina na tokoni vakabalavu ni sasaga e levu cake, ni veika bibi ena bula. Na marau e laurai mai na itovo matau ni veisiga, na itovo tudei, kei na iwalewale ni vakasama ena rawa ni vakavotukanataki kei na cakacaka e nakiti. E levu na noda marau e “vakatau tikoga vei keda yadua.”⁴

Meda vakasamataka mada eso na ka bibi ena salatu ni marau e kune ena ivolanikalou ka ra vakavulica na parofita kei na iapositolo ni gau-na oqo. Na teivaki dei ena yalodina na noda veikalawa ena salatu dodo-nu ena vakatarai keda meda marauta-ka na ilakolako sa tu e matada.

iValavala Dodonu

Na imatai ni veisalatu oqo ena bula savasava, ka iwalewale ni vakasama kei na itovo tudei e yavutaki mai na ivakatagedegede cecere ni bula savasava. E oka kina na bula savasava kei na bula vakasakiti, ka vakatarai iko mo curu yani kina valetabu ni

Turaga. Na tamata yalo savasava era taukena e dua na kaukauwa levu e lomadra kei na itovo sa rakorako sara. Era tamata nuidei baleta ni ra bula kilikili tu me ra ciqoma ka dusimaki mai na Yalo Tabu. Na bula savasava e tekivu mai na lomada kei na vakasama, ka sa kumukumuni ni uludolu vakaudolu ni veidigidigi lalai era caka e veisiga.

“Mo qarauna me savasava tiko ga na nomu vakanananu; ia ena taucko sara kina na nomu vakabauta ena mata ni Kalou; raica ena yaco vei iko na veivakalougatataki ni ilesilesi vaka-bete, me vaka na tegu sa lutu mai lagi.

“Ena sala vata voli ga kei iko na Yalo Tabu; ia na nomu itikotiko sa itikotiko ni yalododonu kei na dina sa tudei sara; raica na nomu lewa sa lewa e sega ni mudu; ia kevaka sa sega ni taurivaki vakanati sa na tudei tu ga me tawamudu” (V&V 121:45–46).

E vakatavulica o Peresitedi Thomas S. Monson (1927–2018) ni “veitokani e vakamareqeti duadua ena nomu vakasama ni matata tu, mai na nomu bula savasava—sa dua dina na ka e lagilagi meda kila ni o tu ena vanua o sa lesi kina, e savasava ka nuidei tu ni o sa bula kilikili.”⁵

Duridodonu ka tudei

Na ikarua ni salatu ni marau sai koya na duridodonu ka tudei tu. A vakatavulica o Elder Richard G. Scott (1928–2015) ena Kuoramni ni iApositolo Le Tinikarua:

“Mo vakila ni marau tawayalani e lako mai ena nomu ituvaki, ka sega ni mai ena veika e tiko vei iko.

“Na reki dina e lako mai ena itovo tudei, ka taraicake mai na vakarau ni veidigidigi dodonu ena veigauna kece. . . . Na nomu veidigidigi dodonu ena vakaraitaki iko kei na veika e bibi vei iko. Era cakava me rawarawa na noda cakava na veika dodonu. Me baleta na nomu marau ena gauna oqo kei na veigauna ena nomu bula, me tudei tiko nomu talairawarawa vua na Turaga.”⁶

Ni da vulica na ivolanikalou, eda kila kina ni veiyalayala e cakava na Turaga vei keda ena vakatau kina na noda talairawarawa ka vakauqeta na bula dodonu. Na yalayala oqori e vabalabulataka na yaloda, ka kauta mai vei keda na inuinui meda vakayaloqa-qataki meda kakua ni guce ena gauna mada ga ni noda sotava na bolebole ni veisiga ni da bula tiko ena dua na vuravura sa takali tiko kina na itovo dodonu kei na yavunibula savasava. Esa vakakina, e dodonu meda vakadeitaka na noda vakasama, vosa, kei na ivalala e muataki keda tiko kina salatu lesu vua na Tamada Vakalomalagi.

Yalodina

Na ikatolu ni salatu ni marau sai koya na duridodonu ka tudei tu. E bibi sara meda kila vinaka ni vakalougatataki keda na Kalou ena noda vakabauta, ka e vurevure ni bula kei na inaki vakalou kei na rai e tawamudu. Na ivakavuvuli

ni vakabauta e cakacakataki e vakauqeta na gumatua. Ena bula sa matanataki tiko ena noda vakasama dodonu kei na gagadre me sa lomada dina meda cakava na veika kecega e kerea na Kalou kei Jisu Karisito vei keda. Ena muataki keda meda tekiduru ka masuta na Turaga meda dusimaki ka tucake yani ka cakacakataki ena nuidei me rawati na veika sa vaka na Nona lewa.

Ni o toso tiko e liu ena nomu ilakolako, o na vakatovolei me laurai kevaka o na cakava na veika kecega e vakarota na Kalou (raica na Eparama 3:25). Oqo e tiki ni veika e sotavi ena bula oqo. Sa na gadrevi kina meda toso tikoga ki liu ni tudei tu noda vakabauti Karisito, ka liutaki tiko ena Yalo, ka vakararavi tiko vua na Kalou ni na vakarautaka na veika eda gadрева.

Nanuma tiko me na kua ni vakayavalati na nomu vakabauta—ena gauna sara madaga ni dredre levu. Ni o tudei tiko, na Turaga ena vakalevutaka na nomu rawa ni lamata cake mai na veibolebole ni bula. Eda sa qai rawa ni vakamalumalumutaka na lewa vakatani ka da na taracake na igu meda uabaleta yani, na veika mada ga e matanataka mai na veivakataotaki lelevu.

Yalosavasava

Na vakalou, e dua tale na salatu kina bula marau, ka semati voleka sara ki na uasivi vakayalo ka vakayago. Na vakalou e vakaraitaka na savasava ni lomada kei na inaki. Ena rawa vakacava meda

cakacakataki tiko ena veisiga meda vakan ni keda tiko vakayalo me rawa ni da vakatoricaketaka na noda itovo tudei vakalou?

E sauma o Peresitedi Harold B. Lee (1899–1973): “Eda vakatoricaketaki keda ga vakataki keda ena vakatovovo. . . . Meda vakaukauwataka tiko ena veisiga na yaloda masu, ena cakavinaka e veisiga, kei na veiwasei kei ira na tani. Meda vakania na yaloda e veisiga ena wiliki na ivolanikalou, e na [lotu vaka-matavuvuuale], na tiko ena veisoqoni, na vakaivotavota ena sakaramede. . . .

“Na tamata yalododonu e sasaga tikoga me vinaka cake tiko ena nona kila ni gadrevi tiko o koya me veivutuni e veisiga.”⁷

E dua tale na tikina bibi ni vakalou sa sema sara kei na vakayacori ka maroroi na veiyalayalati et valetabu. Kevaka eda sa yalodina, e rawa ni laveti keda yani ka sivia na veiyalayala ni noda kaukauwa ga kei na rai. Na veivakalougatataki yalataki ni kospeli i Jisu Karisito e rawa ni noda ena noda yalodina kina cakacakataki vakalotu kei na veiyalayalati eda cakava kei Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito et valetabu. E tiki ni ivakarau ni bula “ena ivakarau ni marau” e oka kina na taraicake ni valetabu meda sokalou kina ka vakayacora na veiyalayalati kei na Turaga (raica na 2 Nifai 5:16, 27).

E bibi ena salatu oqo meda qarauna me vakatoricaketaki tiko na bula vakayalo ka me bula savasava tikoga.

Talairawarawa

Na muri ni vakaro ni Kalou e semati ki na veisalatu tale eso. Ena gauna era sa veiwasei kina na Nifaiti kei na Lemanaiti, era sautu sara ni ra vakamurai na lewa, itutu, kei na ivakaro “kei na ivakaro ni Turaga ena veika kecega, me vaka na lawa i Mosese” (2 Nephi 5:10). Na iwalewale oqo e tiki bibi ni bula raraba “ena ivakarau ni marau.”

E vakatavulica o Peresitedi Monson ni: “Kila tu o Koya ni da sa vakamuria na ivunau eda na bula marau kina, ena vakaibalebale ka sega soti na lomaocaoca. Ena rawarawa na iwali ni bolebole, vakakina na sotavi ni noda leqa ka da na ciqoma na veivakalougatataki sa yalataka tu na [Kalou].”⁸ “Na kila ka eda vaka-saqara, na kena isau eda sasagataka meda rawata, kei na kaukauwa eda gadreva nikua meda sotava kina na bolebole ni dua na vuravura dredre

vakaidina ka vuki veisau tu ga, sa na rawa ni noda kevaka eda sa na talairawarawa ki na ivakaro ni Turaga.”⁹

Sa kerei keda na iVakabula:

“Kevaka dou sa lomani au, dou muria na noqu vunau. . . .

“Ko koya sa nanuma na noqu vunau ka talairawarawa kina, sai koya oqo sa lomani au; ia ko koya sa lomani au ena lomani koya ko Tamaku, ia kau na lomani koya, ka vakatakilai au vua” (Joni 14:15, 21).

Sega ni nanumi koya ga kei na Loloma

Na salatu serau ni marau e dua e kune kina na sega ni nanumi koya vakataki koya kei na loloma—na loloma e veikauwaitaki, daunananamaki, kei na so tale na ivakarau ni loloma vakalou kina yalo e bula yadua. Na loloma sai koya na sala dodonu sara kina marau ka na vakasinaita ka vakalougatataka na noda bula kei na

nodra o ira na tani. E kena ibaleba-le, me vaka e kaya na iVakabula, ni dodonu mo vakaraitaka na loloma vei ira sara madaga na nomu meca (raica na Maciu 5:44).

Ni o cakava vakakina, o sa vakaya-cora tiko na ivunau levu mo lolana na Kalou. O na sivia na cagi ca e liwa mai—na yaloca, na druka, kei na veika ca. Na marau dina ka tawamudu e lako mai ni o digitaka mo “lomani Jiova na nomu Kalou ena lomamu taucoko, kei na yalomu kecega, kei na nomu nanuma kecega” (Maciu 22:37; raica talega na Nai Vakarua 6:5; Marika 12:30; Luke 10:27).

Meda digitaka o keda yadua na loloma ni Turaga ka muria na Nona salatu kina marau, sai koya na “na inaki kei na ituvatuva ni noda tu eke.”¹⁰ ■

Mai na dua na vosa e tukutuku, “Salatu kina Marau,” e soli e Brigham Young Univesiti-Hawaii ena June 8, 2017.

IDUSIDUSI

1. “Marau,” Ulutaga Vakosipeli topics.lds.org.
2. David O. McKay, ena Conference Report, Okot. 1919, 180.
3. “Marau,” *Psychology Today*, psychologytoday.com/basics/happiness.
4. “Marau,” *Psychology Today*.
5. Thomas S. Monson, “iVakaraitaki ni iValavalava Dodonu,” *Liaona*, Me 2008, 65.
6. Richard G. Scott, “Vakayacora na Digidigi Dodonu,” *Ensign*, Me 1991, 34.
7. *Nodra iVakavuuli na Peresitedi ni Lotu: Harold B. Lee* (2000), 176, 178.
8. Thomas S. Monson, “Karona nai Vunau,” *Liaona*, Nove. 2015, 83.
9. Thomas S. Monson, “Talairawarawa ena Kauta mai na Kalougata,” *Liaona*, Me 2013, 92.
10. Joseph Smith, ena *History of the Church*, 5:134.

Vulica se cava na marau dina ena lds.org/go/41849.

Vakamau, iLavo kei na Vakabauta

Mai vei Sunday Chibuike Obasi

Au a tiko ena dua na soqoni ni tabagone qasecake e Kumasi, Ghana, e sega ni baleta niu gadreva e dua na noqu itau yalewa—au a sa vosaki tu—ia baleta niu nanuma au gadreva meu vakayaloqaqataki ka sa vanua donu saraga na soqoni oya. E saumi na noqu masu ena soqoni ni vosa ot i Sister Call, e dua na daukaulotu matua ka lesi me cakaka kei ira nai tabagone qasecake, ka vosa me baleta na bibi ni vakamau e valetabu.

Ni sa mai cava na veitalanoa, e vei sau vakasauri na kena irairai, “E sega ni o gadreva na ilavo mo vakamau—o gadreva ga na vakabauta.” Au vakila ni vosa sara tikoga mai vei au, ia au sega ni nanuma ni rawa ni yaco vei au baleta ni keitou se qai volia ga e vica nai yaya ena vakavakarau ni vakamau. Au kaya vei au, “Ena rawa vakacava meu gadreva ga na vakabauta ka segai na ilavo?”

Au vakasamataka vakavica talega na veika oqo ena loma ni macawa. Ni yaco tiko qo au tarogi au, “E vakayalayala beka na Kalou ena veika e rawa

ni cakava o Koya?” E liu, au nanuma e sega, ia au qai vakasamataka tale io. Ia, qai muria mai e dua na taro, “Ena rawa vakacava ni vakaiyalayala o Koya kevaka esa kaukauwa sara o Koya?” E vakavulica vei au na Yalatabu na isaunitaro: na veivakalougatataki ni Kalou e vakatau ena noda talairawarawa vei Koya. E sega ni yalani kina Nona rawa ni vakalougatataki keda, ia eda sureti ira na veivakalougatataki oqori ena vakabauta meda cakava na veika e vinakata o Koya meda cakava.

E muri, au qai qiriti noqu duguci, o Priscilla, me veitalanoataka na neirau ituvaluva ni vakamau. E dina ga ni lailai na neirau ilavo, keirau nanuma me digitaka e dua na tikinisiga ni vakamau, ia keirau sega ni rawa ni navuca vata e dua na siga. Keirau duavata me keirau tarogi bisopi na tikinisiga ena ivola ni vula ni tabanalevu kei na iteki. Mai na rua na siga e tukuna mai o koya, keirau digia na 27 ni Sepiteba, 2014—ka kena ibalebale ni sa vo saraga e vitu ga na macawa kina siga ni vakamau!

E lailai sara na gauna vei keirau kei noqu duguci se bera na vakamau, ka lailai sara na ilavo, ia e dua na ka e bibi cake ni dua na ka e tiko: na vakabauta.

E taroga o Priscilla, “Obim [ka kena ibalebale “na utoqu” ena vosa vaka Igbo], e tiko beka vei iko eso na ilavo? Sa rui lekaleka na gauna.”

Au sauma yani, “E sega, ia e tiko vei au eso na vakabauta.”

E dredre o koya qai kaya mai, “Sa donu. Daru masu ka lolo.” Me veisau-taka mada na ena noqu vosa ga 1 Nifai 3:7, e tomana o koya, “Ena dolava na Turaga na sala me daru baleta ni sa vakarota o koya me vakamau.”

Ena loma ni macawa oya au a

veisaumitaka e dua na cakacaka au a cakava ena vica na vula yani ki liu. Sa qai kaya vei au o Priscilla ni vinakata o koya me tekivutaka e dua na bisinisi me vakatubu ilavo kina. Ena ilavo au a rawata mai, e volia mai kina o koya

na kato ni marama ka qai volitaka tale. Ni oti na nona volia eso ana iyaya esa vola tu me voli, e vo vei koya e rauta ni vakaruataki na levu ni lavo au solia vua.

Ena gauna oqo e sega ni dua na cakacaka e lako mai vei au. Na

cakacaka kece e yalataki e mai sega tale yani. Sa vo vei keirau e rua na macawa ka se vo tikoga na ka e gadrevi me keirau volia. E vakatura o noqu duguci me toso mada na tikiinisiga. Au tukuna ga vua, "E dua na cakamana ena yaco mai."

Ena rua na siga ni se bera na neirau vakamau, e yaco na cakamana: au a saumi ena dua na cakacaka au a cakava ena rua na macawa sa oti. Au a vulica talega ni vakabauta kei na cakacaka, ena vakalougatataki iko na Turaga mo rawata na veilalawa dodonu.

Keirau lako mai kea kina na baqe me tauri mai na ilavo ena jeke oya ka gole sara kina makete me voli na vo ni yaya e vinakati, ena tau bi ni uca, ka keirau raica ni veivakadonui vakalomalagi ena neirau cakacaka ni vakabauta.

Ni lailai mai na 24 na auwa, keirau a vakamau. Ni keirau a kerei me tukuni na vosa ni yalayala, e sega ni vaka tale e dua na ka au se bau vakila ena noqu bula. Au vakila niu sa rawata sara kau vakabauta niu na rawata na veika kecega ena vakabauta mai na gauna oya. Keirau a qai vauci ena Valetabu e Accra Ghana.

E dina ga ni keirau a gadreva *eso* nai lavo me vakarau kina vakamau, na ka bibi duadua o gadreva sai koya na vakabauta. ■

O dauwolaivola e vakaitikotiko ena Wasewase e Ashanti, Ghana.

“Kevaka au sa vakila niu sa vakayalia na noqu vakabauta, na cava meu cakava meu rawata tale mai kina?”

*E dua na inaki
ni Lotu oya
me bucini ka
vakabulabulataki
na sorenikau ni
vakabauta—ena
so mada ga na
qele veinuku ni
vakatitiqa kei na
veilecayaki....*

*“... Yalovinaka,
vakatitiqataka
taumada na
nomu vakatitiqa
ni bera ni o
vakatitiqataka na
nomu vakabauta.”*

Peresitedi Dieter F. Uchtdorf,
iKarua ni Daunivakasala ena Mata-
veiliutaki Taumada, “Lako Mai, Ka
Duavata kei Keimami,” koniferedi
raraba ni Oko. 2013.

**Lako ki na
iVolanikalou**
Kevaka au sa sotava tiko
e dua na gauna dredre
meu vakila na Yalo, ena
vukei au kevaka au raica
na ivolanikalou ka raica na nodra
vakabauta e tiko vei ira na tukuni tiko
kina. E solia vei au na vakabauta. Esa
lekaleka beka na nomu masu. Tovolea
mo vakayacora ena yalodina ka na
vukei iko na Tamada Vakalomalagi
mo rawata na nomu vakabauta.

Chris B., yabaki 14, Oregon, Amerika

**Vakabulabulataka
na Sorenikau ni
Vakabauta**
Au kila ni rawa niu masu
vei Tamada ka kere Vua
me vukei au meu vaka-
bulabulataka tiko na itei ni vakabauta
au sa vakatubura tiko. E gadrevi meu
cakava na veika me vakabulabulataka
tiko, me vaka na wili ivolanikalou,
vakasaqara na veika sotavi vakayalo,
wilika noqu kalougata, ka kerea na
veivuke mai na noqu vuvale. Ena sala
oya, ena rawa ni tubu tale na noqu
vakabauta. Ena sega ni yaco ena loma
ni dua na siga ki na kena e tarava—
oqo e dua na iwalewale e taura na
gauna. Sa gadrevi meu na dau vosota
vakadede ka nuitaka na Turaga.

Elias B., yabaki 18, Mendoza, Argentina

Drau Cakacakata Vata

Ena gauna au vakila kina ni sa lailai noqu vakabauta, au veitalanua keirau na tamaqu kei na tina-qu, ka keitou rawa ni dau walia vata na ka. Ena so na gauna keitou lagata na sere e veilaveti me rawa ni keitou vakila na Yalo.

Emmalie C., yabaki 15, Colorado, Amerika

Tarogi Rau Nomu iTubutubu

Me ikuri ni masu vua na Tamada Vakalomalagi, e rawa ni da kerei ira na noda itubutubu me rawa ni da lesu Vua ka rawata tale mai na noda vakabauta.

Elias S., yabaki 12, Paysandú, Uruguay

Masu, Dolele Yani, ka Wiliwili

Me vaka niu tamata sa malumalumu na vakabauta, e tolu na ka e tiko meu rawata tale. iMatai, au masu. Au masuta meu vakaqaqacotaki meu kila kevaka esa cakacaka vinaka na veika au vakayacora. iKarua, au tukuna vei ira na itokani voleka, ka ra qai vuakei au vakalevu ena gauna au gadreva kina. iKatolu, au wilika na ivolanikalou. E vuqa vei ira era semati kina vakabauta ka vuakei keda meda rawata tale.

Jack J., yabaki 14, Florida, Amerika

Na veika e vakayacori me ia kina na veivuke ka vagolea na noda rai, e sega ni vakadeitaka na ivunau ni Lotu.

Na cava e vakatara kina na Kalou na ivalu?

Na veivaluvaluti esa dua tu na tiki ni talanoa ni kawatamata e vuravura me tekiu mai na ivakatekiu ni gauna. Ia, na Turaga, na Tui ni Sautu, e sega ni vinakata me da veivaluvaluti. E tagi ni ra digitaka na tamata me ra sega ni veilomani ka “sa sega ni veilomani, ka sa cati ira na wekadro dina” (Mosese 7:33), vakasisila na vuravura ena valavala kaukauwa (raica na iVakatekiu 6:11-13). O ira na ivalavala ca era kauta mai na ivalu ki vuravura era na lewai me baleta na nodra ivalavala.

Esa vakaroti ira na Nona tamata na Turaga me ra “cata na ivalu ka vunautaka na veisaututaki” (V&V 98:16). Ia sa kaya talega vakaoqo na Turaga, mo dou taqomaka na nomudou vuvale, vanua, kei na nodra galala kei na dodonu mai na veivakarusai, veivakabobobulataki kei na veivakarawataki (raica na Alama 43:47; Alama 46:12-13; V&V 134:11). Kei ira na Yalododonu Edaidai era veiqaravi tu ena nodra veimatanitu era vakamuria tiko na ivakavuvuli ni “sa kilikili meda vakarorogo vei ira na tui, peresitedi, iliuliu kei ira na turaganilewa” (Yavu ni Vakabauta 1:12).

Me kena ikuri raica na Gordon B. Hinckley, “iValu kei na Veisaututaki,” koniferedi raraba ni 2003; “iValu,” iUlutaga Vakosipeli, topics.lds.org.

Taro e Tarava

“Ena vuakei au vakacava na veivakalougatataki vakapeteriaki?”

Vakauta nomu isaunitaro ka, kevaka e gadrevi, e dua na itaba totoka ena Noveba 15, 2018, ena liahona.lds.org (kiliki ena “Submit an Article”).

Ena rawa ni moici na isaunitaro e so me baleta na kena balavu se kena matata.

A close-up photograph of a person from the waist up. They are wearing a grey ribbed sweater over a dark top and blue jeans. Their head is bowed, and their hands are clasped together in their lap. The background is dark.

MAS

Vakamuria na ivakaraitaki i Josefa Simici kei na iwalewale ni Veivakalesui mai.

UMASU

**Mai vei Elder
Robert D. Hales
(1932–2017)**

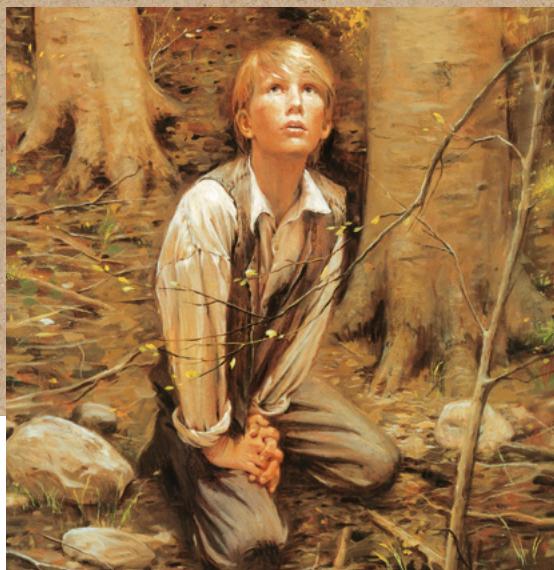
Ena Kuoram
ni iApositolo Le
Tinikarua

NA IDOLA KINA IVAKADINADINA KEI NA VEIVAKALESUI MAI

Ni da iliuli ni Lotu, eda taroga wasoma, “Eda na ciqoma vakacava e dua na ivakadinadina ni kospeli vakalesui mai i Jisu Karisito?”

Na rawati ni vakadinadina kei na saumaki vakataucoko e tekivu mai na vuli-ka kei na masu, qai bulataki ni kospeli ena vosota vakadede kei na gumatua ka qai sureti ka waraki na Yalotabu. Na bula nei Josefa Simici kei na iwalewale ni Veivakalesui mai e ivakaraitaki totoka. Me vaka [niu wasea]... na kena yaco na Veivakalesui mai vei iko, vakasaqara na sala ena veimuataki ki na ivakadinadina....

Gole ki na
ivolanikalou.
Tekiduru ena
masumasu.
Kerekere ena
Vakabauta.
Vakarogoca na
Yalo Tabu.

Na Veilecayaki Levu

E sucu o Josefa Simici ena 23 ni Tiseba, 1805, e Sharon, Vermont, Amerika. E lako mai ki na dua na vuvale e daumasumasu ka vulica na iVolatabu. Ena gauna ni nona tabagone, e taleitaka vakalevu o koya baleta na lotu ka qai kunea ni “veileyaki levu” e yaco tu ena ivuna i Karisito, ni ra “sa veiqati vakataki ira nai talatala kei ira na saumaki mai” (Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:6).

Na veilecayaki oqo . . . e tekivu mai na veigauna e liu ena ka sa vakatokai me Vukitani Levu. Ena sega ni “yaco” mai na siga oya, e kaya na iApositolo o Paula, “ni na yaco mada e liu na vuki tani” (2 Cesolonaika 2:3).

Ni oti e vica vata na yabaki mai na Tucake tale i Karisito, era vakamatei na Nona iApositolo, era sega ni taucoko tu na Nona ivakavuvuli, ka sa kau tani mai vuravura na nona matabete. Ia, o Paula, ni raica tu na noda gauna, e parofisaitaka ni “sa oti kecega na gauna me sa lokuci me soqona vata na ka kecega vei Karisito” (Efeso 1:10). Ena vakalesuya vakadua tale mai na Lotu dina i Karisito ki vuravura. . . .

E Kunea o Josefa e dua na Saunitaro

Ena yabaki 14, e kunei koya o Josefa ena “ivalu vosa kei na sosa ni vakasama.” E dau tarogi koya wasoma, “Kevaka e dua vei ira [na matalotu oqo] e dina, ia ko cei, kau na kila beka vakacava? (Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:10).

E vakasaqara o Josefa na isaunitaro ena iVola Tabu. “Ia kevaka sa lailai na vuku vua e dua vei kemudou, me

kerea vua na Kalou, o koya sa solia vakalevu kivei ira kecega na tamata, a sa sega ni dauveivakadirideini; ka na soli ga vua” (Jemesa 1:5).

Ni vakamuria tu na ivakaro i Jemesa, e lako o Josefa kina dua na veikau volekata nona vale ka masu. Ni kaci yani vua na Kalou, “au sa raica kina e dua na duru bukawaqa,” e sivia sara na rarama ni matanisiga, sa lako sobu tiko mai, “au sa raica e rua na Tamata”. “A sa kacivi au [Josefa] e dua vei rau, dusi koya na kena ikarua ka kaya—*Oqo na Noqu Gone ni Toko. Mo Rogoci Koya!*” (Ai Tukutuku—i Josefa Simici 1:16–17).

E a rairai kivua na Kalou na Tamada kei na Luvena, o Jisu Karisito, ka veitalanoa kei Josefa. Erau sauma na nona taro. Erau vakavulici koya ni sa yali mai vuravura na Lotu dina i Karisito. E vulica o Josefa ni ratou tolou na tamata duidui kece tu na lewe ni LeweTolu Vakalou, Eratou kilai koya ena yacana, ka ratou sa lomasoli me ratou sauma na nona masu. Esa tadolala mai ko lomalagi, sa oti na bogi ni vuki tani, ka sa tekivu me cila yani na rarama ni kospeli.

Me vakataki Josefa, e vuqa vei keda eda kunea ni da vakasaqara tiko na rarama ni dina. . . . Me vakataki Josefa, e dodonu meda vakasaqara

na ivolanikalou, masu, . . . yalomalu [tiko], ka [vulica] me vakayagataka na vakabauta.

O Moronai kei na Peleti Koula

Ena loma ni tolu na yabaki ni tarava mai na Matai ni Raivotu, [e tukuna o Josefa ni vuqa na gauna e dau yalolailai baleta na nona malumalumu kei na itovo tawakilikili]. Ia, e sega ni yalolailai kina se guilecava na kaukauwa ni masu.

Ena ika 21 ni Sepiteba, 1823, ena yabaki 17, e tekiduru o [Josefa] ka kerea “meu vosoti ena noqu ivalavalaca” . . . ka [meu kila] “na vanua au tu kina e matana [Kalou]” (raica na Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:29). Ni sa masu, esa basika mai na rarama, ka rarama cake tikoga “yacova ni sa uasivia na rarama ena sigalevu tutu” (tikina 30). Ena rarama oya e tucake tu e dua ka vakaisulu tu ena icurucuru balavu “e uasivi na vulavula ni veika vulavula kecega” (tikina 31). E kacivi Josefa ena yacana ka qai macalataka ni o koya o Moronai. E tukuna o koya “ni sa digitaki au na Kalou meu qarava e dua na cakacaka” ka qai tukuna vua me baleta e dua nai tukutuku makawa “ka volai ena peleti koula,” ni sa vakadewataki e yaco me iVola i Momani. Na ivola oqo e volaitukutukata tu na taucoko ni kospeli. (raica na tikina 33–34.) . . . E dusimaki yani o Josefa kina vanua e buluti tu kina . . . na vola itukutuku oqori, . . . [ena dua na] Delana . . . o Kumora.

Ena siga e tarava e kunea o Josefa na peleti, ia e se bera ni gauna me taura mai kina. E dusimaki Josefa o Moronai me sotavi koya ena siga oya ena yabaki ka tarava ena va na yabaki

iwalewale? Na veisoqoni levu kece ni Veivakalesui mai e dau yaco mai ni oti na masumasu.

veitaravi mai oya (raica na tikina e 52–53). A vakamuria o Josefa. Ena veiyabaki e lako yani o Moronai ki na delana oya ka “vakasalataki” koya o Moronai (tikina 54) me baleta na Vakalesui mai ni Lotu i Karisito. . . .

E ciqoma o Josefa na peleti ena 22 ni Sepiteba, 1827, ni yabaki 21. E ciqoma talega o koya na yaya ni cakacaka makawa ni vakavakadewa, ka vakatokai me Urimi kei na Cumimi. Ni vaka-yagataki na ivakavakadewa tabu oqo, kei na Yalo Tabu, esa tekivuna o Josefa na cakacaka ni vakavakadewa. . . .

Na Sereki mai ni Veivakalesui Mai

Ena yabaki 23, e a vakadewataka tiko o Josefa na peleti ni rau wilika mai e dua na itukutuku kei [daunivolavola, Oliva [Kauderi] me baleta na papitaiso me bokoci na ivalavalaca. . . . Erau via kila vakalevu cake. E kila o Josefa na veika me cakava.

Ena 15 ni Me, 1829 e rau lako yani ki veikau o [Josefa kei Oliva] me vakatataro vua na Turaga. Ni rau masu tiko, e basika mai o Joni na Dauveipapitaisotaki ena “o lumilumisa” (Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:68). E a papitaisotaka o koya na iVakabula ena bula oqo, [ka] taura tale tikoga o koya na idola vakamatabete e gadrevi me vakayacori kina na cakacaka vakalotu mai na ilesilesi ni Kalou.

. . . e vakotora o Joni na ligana ena [uludrau o Josefa kei Oliva] ka solia vei rau na Matabete Vaka Eroni (raica na V&V 13; Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:68–69). . . . Ena mua ni vula o Me se na tekivu

ni June ena 1829, e soli vei Josefa kei Oiva na Matabete i Melekiseteki, se mataabete cecere, mai vei iratou na iApositolo o Pita, Jemesa kei Joni.

E vakacavari talega ena June oya na vakadewa ni Vola i Momani, ka qai tabaki ena 26 ni Maji, 1830. . . . Ena vica na siga ka tarava, ena ika 6 ni Epereli, e tauyavutaki na Lotu. . . . Me vaka ga e parofisaitaka o Paula, na Lotu makawa i Karisito esa tauyavutaki tale e vuravura.

Ia, e sega ni cava e keri na cakacaka ni Veivakalesui mai. . . . [Na Valetabu e Kirthland, na imatai ni valetabu me tara ena tabagauna oqo,] e a vakatabui . . . ena 27 ni Maji, 1836. Ni oti e dua na macawa, ena ika 3 ni Epereli, e yaco eke a dua na bose. Ni oti e dua na masu gumatua vakanomodi, . . . e [basika mai vei Josefa kei Oliva] na Turaga o Jisu Karisito. . . . E basika talega mai o Mosese, Ilaisa, kei Ilaija [ena Valetabu e Kirthland] ka solia [na idola ni matabete] vei Josefa (raica na V&V 110).

E Dua na iWalewale Meda Vakamuria

Kemuni na taciqu kei na ganequ, e rawa beka ni da raica eke e dua na

iwalewale? Na veika kece e yaco ena Veivakalesui mai—na iMatai ni Raivotu, na rairai mai nei Moronai kei na tadtu mai ni Vola i Momani, na vakesui mai ni matabete, kei na rairai mai i Jisu Karisito [ena] Nona valetabu—e yaco mai ni oti na masu. . . .

[Ena vuqa na gauna] au sa vakila na ivakadinadina sega ni cakitaki rawa ni Yalo ni Kalou, me vaka na buka sa kama tiko e yaloqu, ni sa dina na kospeli sa vakesui mai. . . . [Kevaka o sega ni se kila na veika oqo vakataki iko,] meu vakatura mada mo ciqoma na veisureti e cakava o Moronai ena iVola i Momani: “Ia, ni dou sa wilika na itukutuku oqo, mo dou kerea vua na Kalou na Tamada Tawamudu ena yaca i Karisito, me vakatakila vei kemudou se dina se sega, ia kevaka dou sa kerea ena yalodina ena lomamudou tau-coko, ka vakabauta na Karisito, ena vakatakila vei kemudou ko Koya ena kaukauwa ni Yalo Tabu ni sa dina. “Ia ena kaukauwa ni Yalo Tabu dou na kila kina na dina ni veika kecega” (Moronai 10:4–5). . . .

. . . Vakamuria na ivakaraitaki i Josefa Simici kei na iwalewale ni Veivakalesui mai. Gole ki na ivolani-kalou. Tekiduru ena masumasu. Kerekere ena Vakabauta. Vakarogoca na Yalo Tabu. . . . Ena yaca i Jisu Karisito, au sa yalataka, “Kevaka dou na . . . kerei au ena vakabauta, ka ntitaka ni dou na ciqoma, ka gumatua ni maroroya na ivakaro [ni Turagal], ena vakatakila vakaidina vei kemudou na veika oqo” (1 Nifai 15:11). ■

Mai na dua na vosa ena koniferedi raraba ni Okotova 2003.

NA CAVA, NA CAVA NA VUNA, *ka na qai* CAKA VAKACAVA

NA VAKAMATAILALAI NI VEIVAKALESUI MAI

TABAGAUNA

Era liutaka na parofita na veika e vakinokai me *veitabagauna*, na vei-wasewase ni gauna ni (1) Tiko kina e vuravura e dua na nona iliuli vaka-matabete sa lesi ka (2) vulica na iliuli oqo, e dua na parofita na ituvatuva ni veivakabulai mai vua saraga na Kalou. E qai vakavulica na parofita, se *veiwaseyaka*, yani na kospeli vei ira na tamata.

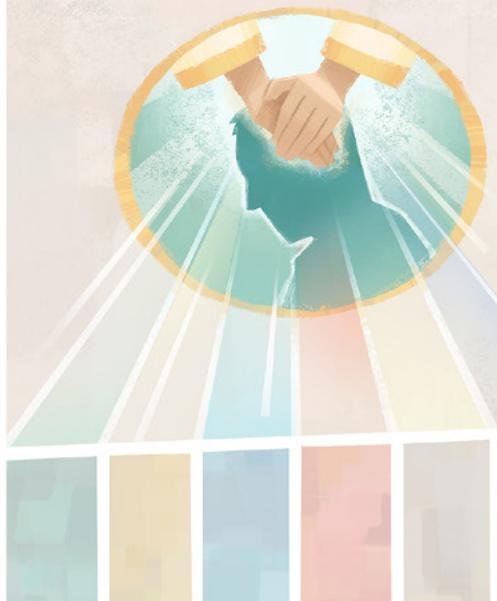
Eda vakavinavinaka kina ivolanikalou, eda kila e levu na ka me baleta na veitabagauna. Eso na kena e bibi sai koya na gauna i Atama, Inoke, Noa, Eparama, Mosese, Jisu Karisito, kei Josefa Simici. E tekivuna na veitabagauna oqo na Turaga mai vei ira na parofita oqori.

Mai vei Faith Sutherlin Blackhurst

Mekasini ni Lotu

Kaya mada ni o gadi tu kina baravi kei na nomu vuuale nei nomu itokani me dua na macawa. O sa marautaka dina, ia sa tekivu mo sa teilasa ki na nomu vuuale. Ka qai vakauta yani o tamamu e dua na itukutuku ena talevoni me raica o sa vakacava tiko—sai koya saraga oqo na ka o gadreva mo vakila kina na loloma ka o ni nanumi talega.

E via vakatoka oya na bula ena vuravura oqo. E sega ni dau vakauta mai na itukutuku ena talevoni na Tamada Vakalomalagi, ia eda sega ni tiko ena noda itikotiko vakalomalagi, e dua na sala e dau veitaratarataka mai vei keda na Nona loloma na Tamada Vakalomalagi sai koya nona talai ira mai na parofita.

ITABA MAI VEIBEN SIMONSEN

Mo vakavulica na kosipeli, e dodonu mo rawa ni vakamacalataka na yuki tani, veitabagauna, kei na Veivakalesui mai. Ena rawa ni vukei iko na ituватува ого.

VEIVAKALESUI MAI

Na veivakalesui mai sai koya na kena vakasukai e dua na ka ki na kena ituvaki taumada. E sega ni dua na veiveisau, me veisautaki e dua na ka e sa tiko rawa ki na dua na ka vou. Me ivakaraitaki, kevaka o via vakalesuya e dua na vale makawa, o na tara tale ena kena idavodavo ga ka a tauyavu taumada kina. O na vinakata beka me dua na kena i rara ni buka vou, ia o sa na veisautaka tiko na vale, sega ni vakalesuya.

VUKITANI

Vukitani=ivalavalala ca. Ni vuki tani e dua na tamata se ilawalawa mai na dina ni kosipeli i Jisu Karisito, cakitaka na parofita, ka lutu ena ivalavalala ca, era sa vukitani.

Na kosipeli i Jisu Karisito e a gadrevi me vakalesui mai baleta ni a yali tu ena gauna ni Vukitani Levu. Era bulu tu ena drau vakacaca na yabaki na tamata ka sega tu na Lotu dina. Sa qai *vakalesuya mai* na Turaga na Nona Lotu kei na kosipeli mai vei Josefa Simici, me vaka ga era parofisaitaka na parofita ena gauna makawa (raica na Aisea 2:1-3; 29:13-14; Cakacaka 3:19-21; Na iVakatakila 14:6-7; 2 Nifai 3:3-15).

Na kosipeli dina i Jisu Karisito e sa tiko qo ka na sega tale ni yali—o na tiko vata kaya? E dina ga ni sa tubu tikoga na ivalavalala ca e vuravura, ena tikoga me yacova na ivakataotioti na Lotu i Jisu Karisito.

Esa tiko na digidigi mo cakava—na digidigi vataga era sotava mai o ira na bulu mai na ivakatekivu ni gauna: o na vaka-muria beka na parofita? Kevaka o sa cakava vakakina, o na kalougata ka na tikoga kei iko na Yalo.

ATAMA

E a painia dina o Atama: e matai ni tamata e vuravura ka matai ni parofita! E vakavulica na nona matavuvale na kospeli, ia, ena ivakatekuvu vuqa era “sa muria ga na lomadra butobuto” ka cikitaka na dina (Mosese 6:28).

INOKE

O sa bau rogoce e dua na koro tauoko ni kau cake ki lomalagi? lo, na koro ko Saioni–ka tauyavutaka o Inoke—era sa valavala dodonu ka sa kauti ira cake na Kalou me bula vata kei Koya (raica na Mosese 7:23).

NA ILIULIU NI VEITABAGAUNA

Era kacivi mai vua na Kalou o ira na parofita oqo, “ena vuku ni nodra vakabauta kei na cakacaka vinaka” (Alama 13:3; raica talega na Eparama 3:22-23). Na idola ni matabete e soli vei ira era vakalesuya mai vua na Parofita o Josefa Simici.

Oqo eso na ka talei me baleti ira na parofita oqo. Raica eso tale na ka o na rawa ni vulica me baleta na vulici ni ivolanikalou.

E PARAAMA

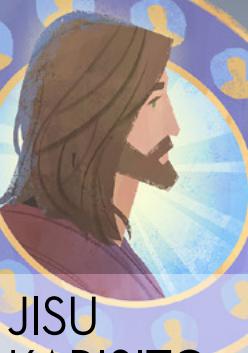
E voleka ni vakabori o Eparama me nodra isoro eso na bete ivalaval ca, ia ka sa vakabulai koya e dua na agilos (raica na Eparama 1). Eso dina na ivakatakila totoka e vakaraitaki vua, e oka kina na ivakatakila ni bula taumada. Era lewe ni nona kawa na lewe ni Lotu, ka vakatoka yacataki vua na Veiyalayalati Vaka-Eparama. (Raica na Eparaama 2-5.)

NOA

O kila me baleta na nona waqa o Noa. Era le walu ga na tamatana uvale nei Noa—era bula mai na waluvu baleta nira vakarorogo kina ivakaro nei Noa (raica na iVakatekuvi 7; Mosese 8). Ia, o kila ni a ciqoma o koya na mata-bete ni se qai yabaki 10 (raica na V&V 107:52) ka “eso na tuwawa... era sa vakasaqrarai Noa me ra kauta laivi na nona bula”? (Mosese 8:18).

MOSESE

E liutaki ira na Isireli mai Ijipita o Mosese ka qai vukei ira me ra rawata na galala. E “segata kina vagumata me vakatabui ira na nona tamata me rawa kina ni ra raica na mata ni Kalou; ia era sa vakaukauwataka ga na lomadra ka sega ni tiko rawa ena nona iserau” (V&V 84:23-24). E dina sara, baleta na nodra vukitani, era veilakoyaki tu ena lekutu ka rauta e 40 na yabaki!

E sega walega ni vakavu-lica o Jisu Karisito na kospeli kei na cakacaka mana, ia e tauyavut-a-ka talega o Koya na Nona Lotu e vuravura. E sorovaka na noda ivalalava ca ka vakoti e kauveilatai ka tucake tale me rawa vei keda meda lako curuma rawa na mate vakayalo kei na vakayago talega. E liuliu ni Nona Lotu nikua, ka ivurevure ni lewa mata-bete o Koya kei Tamada Vakalomalagi.

JISU KARISITO

NA VUKI TANI LEVU

Ni oti na Nona Tucake tale na iVakabula, era saga me ra vakateteya na Nona iApositolo kei ira tale eso nai liuliu ni Lotu na kospeli, ia era cakitaka na nodra ivakuvuvuli na tamata ka vakamatea talega eso na iApositolo. Baleta na nodra ivalalava ca na tamata, e sa yali mai vuravura na taucoko ni kospeli. E lutu kina na butobuto vakayalo na vuravura (raica na Aisea 60:2).

- Ni sivia mai na 1,000 na yabaki, era sega ni vakaivotavota na tamata ena cakacaka vakalotu ni veivakbulai, na veivakalougatataki ni valetabu, se na veidusimaki ni parofita.
- Era yali mai na iVola Tabu na dina vakamareqeti.
- Na veivakasama lasu era vakatavulici me baleta na ituvaki dina ni Kalou.
- Eso na cakacaka vakalotu ni veivakbulai era veisa-utaki se vakavulici cala tu (raica na Aisea 24:5).
- Na vikitani oqo e qai vakavuna na tauyavutaki e levu na matalotu.

NA VEISAU

Ena gauna ni Vuki tani Levu, e levu na tamata vakasama-vakalotu e Urope era vakila mai ni sega ni vakatavulici donu tu na kospeli i Jisu Karisito. Era sega ni parofita o ira na dauveisau oqo, ia era saga na nodra igu me ra vakavu-lica na dina era kila vinaka tu. Era veivuke na kena vakarautaki na iVola Tabu me soli yani vei ira e levu cake na tamata. E vuqa era valataka na galala vakalotu ka dolava na sala me Vakalesui mai na kospeli.

JOSEFA SIMICI

E yali beka vakataucoko na taucoko ni kospeli? Segal! E vakatakila tale mai na dina bibi vei Josefa Simici. Era vakalesuya mai na dauniitukutuku vaka-lomalagi na idola kece vakamatabete e veiganiti, vua (raica na V&V 27:8-13; 110; 128:18-21), ka yaco oqo me “itabagauna ni taucoko ni gauna” (V&V 138:48). Esa kilai ni gauna edaidai baleta ni sai otioti ni tabagauna ni se bera na Karua ni Lako mai o Jisu Karisito.

O sa
Tiko Eke

NA VEIVAKALESUIMAI

Kila na cava? Esa NOMU na veivakalougatataki ni Veivakesui mai. Io, o iko!

- E vakalesui mai Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai kei na parofita kei ira na iapostolo me ra liutaka.
- Na iVola i Momani, Vunau kei na Veiyalayalati, Mataniciva Talei, kei na ivakatakila tale eso era vakalesuya mai na dina vakamareqeti era sa yali tu (raica na 2 Nifai 27).
- E ciqoma o Josefa Simici na Matabete i Eroni mai vei Joni na Dauveipapitisotaki (raica na V&V 13) kei na Matabete i Melekiseteki mai vei iratou na iApositolo o Pita, Jemesa kei Joni (raica na V&V 128:20).
- Era vakayacora vakavinaka na lesi tu vakamatabete na cakacaka vakalotu ni veivakbulai.
- Eda kila ni na sega tale ni yali na dina ena vuki tani (raica na Taniela 2:44). ■

Ni o vuli me baleti Jisu
Karisito, o sa sureta tiko
na Nona vakacegu ena
nomu bula.

Mai vei Sarah Hanson

Vakasmataka ni o wilika na veika kece me baleta na iVakabula ena ivolanikalou—na iVola Tabu, na iVola i Momani, na Vunau kei na Veiyalayalati, kei na Mataniciva Talei. Sa wacava na levu ni gauna kei na cakacaka! Ena Janueri 2017, O Peresitedi Russell M. Nelson e bolei keda ena kena vakayacori—meda vulica na veika kece e vakayacora o Jisu ena ivolayavu ni cakacaka. E tukuna o Peresitedi Nelson na kena vakavari na cakacaka oqo ena vakavuna “me tamata sa veisau.” E sega walega ni vulica vakenlevu cake baleti Jisu Karisito ia e vakila talega e dua na yalodina me gumatua tiko Vua.¹

Ena rawa talega vei iko mo toro voleka vei Karisito ni o vuli tiko baleti Koya. Na vulici ni Nona bula kei na inaki e sureta na Nona vakacegu ki na nomu bula ka vupei iko mo lako mai mo kilai Koya kei Tamada Vakalomalagi. Raica mada na nodrau isau ni taro na rua na itabagone oqo: (1) Na cava na nomu italanoa ni volanikalou taleitaki me baleta na iVakabula kei na cava e taleitaki kina vei iko? (2) Esa kauta mai vakacava vei iko na vakacegu na nomu vuli vakosipeli?

NOMU SASAGA MO KILA NA IVAKABULA

ITABAGONE

Au taleitaka na italano baleta na 10 na vukavuka baleta ni o Karisito e vakaraitaka na loloma levu vei koya na vukavuka e qai lesu mai me vakavinavinkataki Koya. E kaya o Koya, "Sa vakabulai iko na nomu vakabauta" (Luke 17:19; raica na verses 11-19). Au taleitaka na ivakaraitaki dina ka taucoke ni yalololoma e vakaraitaka o Koya vei ira kece.

Ena vuku ni dua na ka ese qai yaco wale toka ga ena noqu koronivuli, o ira kece na tu eke a gadreva na vakacegu kei na sautu. Au sa kunea na vakacegu kei na kaukauwa ena noqu vuli-ka tiko ena semineri. Na qasenivuli ni semineri era kauta voleka mai na ivolanikalou kei na kospipeli vei keimami yadua. E dua na ka totoka na kena vakatauvatatan na rumu ni kalasi ni semineri kei na dua ga na rumu ni kalasi. E tiko kina e dua na yalo duatani ka kauta mai na vakacegu.

Gabriel S., yabaki 16, Colorado, Amerika

Na italanoa baleti Alama kei na vakabauta kei na vosa ni Kalou (raica na Alama 32:18-43) e vakavulica ena gauna eda teivaka na loloma, eda na ciqoma na loloma. Me vaka e vakamacalataka o Alama vei ira na Soramu, na vakabauta e vaka na sorenikau. Sai koya na kena vakabauti ni dua na ka e tiko e kea ni se bera ni da raica. Na vakabauta ena tubu ni sa gadreva e dua na tamata me vakabauta ka rogoa na vosa ni Kalou. Na veika oqo esa vupei au meu malua, vakaqaqacotaka na yaloqu, ka rawata e dua na ivakadinadina ni raici au na Tamada Vakalomalagi ena mata ni loloma kei na loloma veivueti.

Niu vulica na ivolanikalou e veisiga, au kila vinaka cake na Nona loloma na iVakabula me baleti keda yadua. Na kila oqo e vupei au meu vakamacalataka vei ira noqu itokani e koronivuli ni ra sega ni tu taudua ni ra sotava na leqa baleta ni tiko e dua na Kalou e lomani keda.

Maria D., yabaki 17, Guadalajara, Spain

Au taletaka ena 3 Nifai 17 ena veisiko ni Vakabula e Amerika ka qai sureti ira na gonelalai me ra lako mai Vua. E dabe vata kei ira ka taura na gauna me tiko kei ira yadua. Oqori e dua na italanoa taleitaki vei au ka vakaraitaka ocei o Jisu Karisito kei na levu ni Nona loloma me baleti keda yadua. Au vakabauta ena dabe talega

kei keda
yadua ena
gauna eda
gadreva kina na
Nona veivuke.

Ena yabaki oqo
au bolei au meu wilika
e dua na tabana mai na
ivolanikalou e veisiga. Niu
sa cakava oqori, au sa dau
nanamaki kina ena veisiga.

Au sa vulica e levu cake na ka
mai na vosa kei na italanoa ena
ivolanikalou niu sa tovolea meu
taura na gauna meu kila vinaka, kau
sa toro voleka sara vua na Tamada
Vakalomalagi kei na iVakabula niu sa
vulica na veika baleti Rau. Oqori esa
kauta mai kina noqu bula na vakacegu.

Anna C., yabaki 17, Utah, Amerika

Au taleitaka ni lako mai Amerika o Karisito, kevaka e tiko eso era tauvi mate ka ra vakaleqai tu ena kedra maliwa, ka qai vakabulai ira. Ka qai vakalouga-tataki ira na gonelalai o Koya. (Raica na 3 Nifai 17.) Au nanuma ni sa dua na italanoa totoka ka mana sara. Au taleitaki ira na gonelalai, kau dau taleitaka ni ra solia nodra loloma vakalevu cake vei ira na tamata, baleta ni ra sa rui savasava na gonelalai. Na italanoa e vakaraitaka na titobu ni loloma vei keda na iVakabula. Baleta ni lomani ira na tamata ena gauna oya o Koya esa cakava na veika kece e cakava, e rawa ni lomani keda talega nikua.

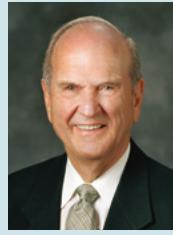
Aisea 53:3 e tukuna ni Vakabula e “sa tamata e daurarawa na loma-na, ka sa daukila ka rarawa.” Niu vakasamatata na Veisorovaki i Karisito, na veika e sotava me baleti keda, kei na kena na rawa niu vosoti niu veivutunitaka na noqu ivalavala ca, au vakila na vakacegu. E vuqa vei ira ena iVola i Momani—na luvei Mosaia, Amoni kei Alama Lailai—e voravora na nodra veigauna sa oti, ia era rawa ni vosoti. Era vuki yani vei Karisito, veivutunitaki, ka qai yaco mo ivakaraitaki talei eda rawa ni vuli mai kina nikua. E veivakacegui vei au meu kila ni rawa niu vosoti.

Alina T., yabaki 18, Oregon, Amerika

Noqu ivolanikalou taleitaki baleti Jisu sai koya na gauna e vukica kina na wai me waini ena dua na soqo ni vakamau, ena veivakauqeti nei Tinana (raica na Joni 2:1-11). Oqo e noqu italanoa taleitaki baleti Jisu ena nona rokovi ira na marama kei na Tinana sara madaga. Na italanoa oqo e vakauqeti ira na gonelalai me ra talairawawa vei ira nodra itubutubu, e sega ena rere ia ena loloma levu. Na ivakaraitaki i Jisu Karisito sai koya na ka e dodonu meda sasaga kina. Na Nona loloma vei Tinana e sega vakadua ni yali, ka dodonu me vakakina na noda loloma vei ira noda itubutubu. E noqu tikina taleitaki baleta na Nona cakamana e ivakaraitaki ni veiqraravi, ka rawa talega ni tauyavutaka na caka mana ena nodra vuksi na tani.

Na veitalanoa oqo kei nai talanoa eso tale ena ivolanikalou esa kauta mai na vakacegu. Eka ni marau meu kila kevaka au sa tovolea tiko meu vulica na veika baleti Karisito ka vakamuria na Nona ivakavuvuli, ena rawa niu lesu tale vua na Tamada Vakalomalagi dauloloma ena dua na siga.

Anna R., yabaki 17, Victoria, Australia

VAKANAMATA VUA

"Sa dodonu me vakoti tu na noda rai vua na iVakabula kei na Nona kospeli. E cakacaka bibi toka vakavakasama ni da segata me da raici Koya tiko ena noda vakasama kecega . la ni da vakayacora vakakina, ena dro na noda vakatitiqa kei na rere."

Peresidi Russell M. Nelson, "Drawing the Power of Christ into Our Lives," koniferedi raraba Epe, 2017.

Au taleitaka na italanoa i Karisito kei na cauravou vutuniyau (raica na Marika 10:17-22). E solia vei au e dua na rai titobu me baleta na vakaliuca tiko na Kalou mai na veika kece tale eso. Na kerei me volitaki na veika kece vakavuravura e dua na kerekere dredre vei ira kece na tamata. Ia au nanuma na kena rawa ni vakaliuci na Kalou mai na veika eda taukena e dua na ka e dodonu meda vulica na tamata yadua ena bula oqo. Na loloma tawavakaiyalayala nei Jisu Karisito e dua na ka totoka. E vinaka cake mai na ilavo cava ga se veika eda taukena ena bula oqo.

Na wiliki ni volanikalou e kauta mai vei au na vakacegu kei na lomavinaka, vakakina na vuku vakayalomatua kei na kila ka vinaka. E dina ga niu sega ni rawa ni vakila ena gauna vataga oya na mana ni vulici ni ivolanikalou, au kila na kena wiliki na ivolanikalou e veivakayarayarataki vinaka ena noqu bula ka vuksi au meu vakila na Yalo ka raica na Nona veivakauqeti.

Yuzhen C., yabaki 19, Taichung, Taiwan

Ni sa lako tiko o Karisito me raica e dua na goneyalewa esa mate tiko, e vakabulai e dua na marama ka sa tiri dra balavu tu ena nona tara na Nona isulu. E vuki mai na Karisito ka vosa vua ni sa vakila ni a tarai Koya (raica na Luke 8:43-48). E dina ga ni lako tiko mee la'ki vakabula e dua tale, e taura na gauna o Karisito me raici koya talega. Ena solia talega na gauna vei keda kece o Karisito.

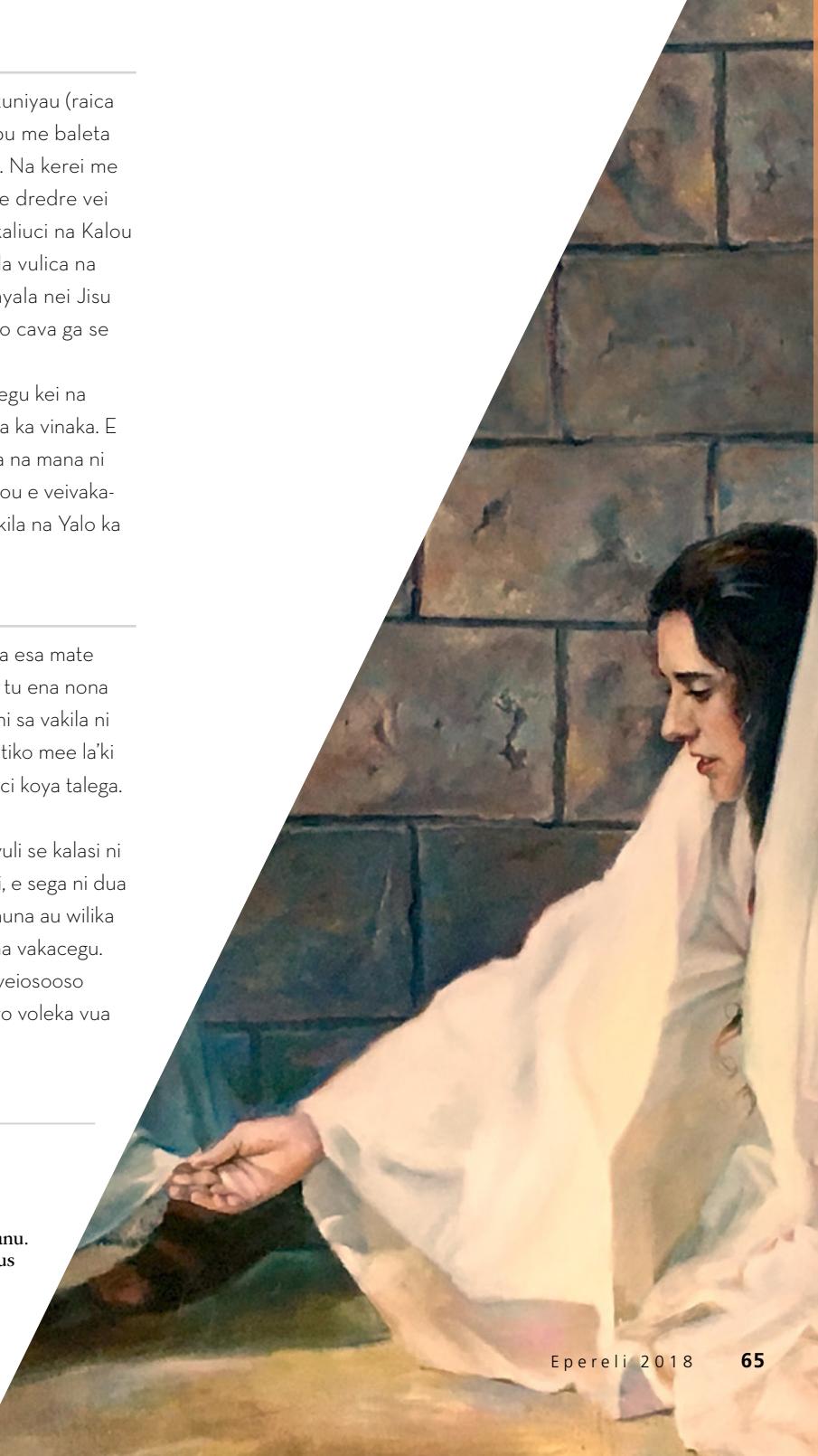
Esa rui oosooso dina na noqu bula, na cici ki koronivuli se kalasi ni danisi tuteqe se eso tale na itavi. Ena veika kece oqori, e sega ni dua noqu gauna taudua se meu vakila na vakacegu. Ena gauna au wilika kina na ivolanikalou se kaya e dua na masu, au vakila na vakacegu. E dau vinaka meu vakila na veika oqo ka cegu mai na veiosooso vakaoqori. Ena veigauna vakaoqori ni vakacegu, au toro voleka vua na iVakabula ka tubu ena kospipeli. ■

Zoe B., yabaki 17, Utah, Amerika

E vakaitikotiko mai Utah, Amerika, o koya e vola.

IDUSIDUSI

1. Raica na Russell M. Nelson, "Prophets, Leadership, and Divine Law" (worldwide devotional for young adults, Janu. 8, 2017), broadcasts.lds.org; "Drawing the Power of Jesus Christ into Our Lives," Koniferedi Raraba ni Epe. 2017; "Study the Savior's Words," *Liaona*, Janu. 2018, 56-59.

Na Cava na iBalebale ni Veivakalesuimai Vei Au

Na Veivakalesuimai ni Lotu e tekivu ni sikovi Josefa Simici na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito ena 1820. Ni oti oya, e levu na veika bibi e yaco me rawa ni vakalesui mai na Lotu dina nei Jisu Karisito e vuravura. Wilika na veika oqo, kotiva, ka qai vakabira kina pepa, ka qai qitora e dua na qito ni veivakatautauvata taki.

A tauyavutaki na Lotu ena ika 6 ni Epereli, 1830...

... meu rawa ni lako i lotu!

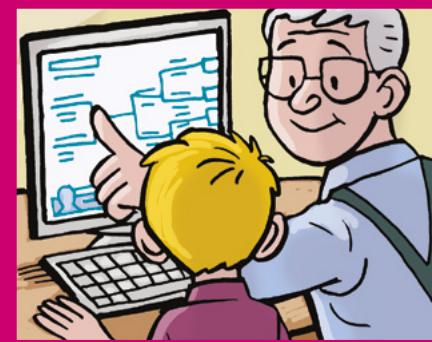
E vakumuna o Ema Simici na sere me baleta na imatai ni serenilotu ...

... meu rawa ni lagata na serenilotu!

Ena valetabu mai Katedadi, e solia o Ilaija na idola vei Josefa Simici me vauci ira na vuvale ...

... sa rawa meu cakava na tuva kawa ka lako ki valetabu!

E vakaroti ira na Yalododonu ena gauna eliu na Turaga me ra sauma e dua nai ka tini. 10 na pasede ...

... me rawa niu solia nai katini kei na isolisol ni lolo!

E tauyavutaka o Aurelia Rogers na Soqosoqo ni Lalai me vakavulici ira kina na gone ena nona tikotiko ...

... meu rawa ni lako ki na Lalai!

"Me vaka niu dua na Nona italai, au vakadeitaka na noqu ivakadinadina ni o Jisu na Karisito, na noda Dauveivueti ka iVakabula. Au kila ni bula tiko o Koya ka sa tiko me baleti keda kece na Nona loloma dauveivueti."

Mai vei Elder David A. Bednar
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Mai na "Na Yalo Loloma ni Turaga," Liaona, Me 2005, 99.

Mai vei Elder
Valeri V. Cordón
Ena Vitusagavulu

Dua na Lesoni Totoka

*"Seu na dolava . . . na
katuba ni lomalagi, ka sova-
raka vei kemudou na ka ni veivakalouga tataki"*

(Malakai 3:10).

Niu tubucake tiko mai Guatamala, e taukena noqu matavuvale e dua na vale ni cula isulu ni qito.

E vinakata o tamaqu me ra vulica na gone ena neitou vuvale me ra cakacaka vakaukauwa. Keitou vukei koya ena valeniculacula. Au dau curudruvi vakawasoma niu se gone kina. Esa dau vakaga meu sa dau vakacacana e levu na ka! Ia, niu sa qase mai, sa vakatara o tamaqu meu maroroya na na misini ni culacula.

E saumi keitou o tamaqu me baleta na cakacaka keitou cakava. Ka na qai taroga, "Na cava o na cakava ena nomu ilavo?" Au a kila na kena isau ka kaya: "Sauma na noqu ikatini ka maroi ilavo ni noqu kaulotu."

Niu sa yabaki 13, e vakayalia na ilavo levu na neitou bisinisi. Esa yaco mai me keitou sa volitaka yani e levu sara na misini ni culacula. Sa sega ni rua na drau na tamata cakacaka, e sa lailai mai na lima. Era cakacaka ga ena neitou qarati e vale.

Au sa dau sauma tu ga na noqu ikatini, ia au sega ni kila vinaka na kena bibi. Ka qai yaco mai meu vulica

e dua na lesoni talei. Au rogoci rau noqu itubutubu ni rau veivosaki lo tiko ena dua na mataka ni Vakarauwai. E tukuna o tamaqau vei tinaqu ni sa veirauti ga na ilavo me saumi ga na ikatini se voli kina na kakana. E sega ni veirauti me caka ruarua. Au lomaleqa. Na cava ena cakava o tamaqu?

Ena Sigatabu au raici tamaqu ni solia e dua na waqani-vola kivua na peresitedi ni neitou tabana. E digitaka o koya me sauma nona ikatini! Au marautaka ni cakava vakakina, ia au lomaleqa talega. Na cava beka keitou na kania?

Ena mataka ka tarava, eso era a mai tukituki ena neitou katuba. Era mai tukuna vei tamaqu ni ra gadreva eso na isulu ni qito. O ira na tamata dau otataki sulu ni qito era dau qai sausaumi ni sa caka oti na ota. Ia, o ira oqo era saumi tamaqu ena siga oya, ni se bera madaga ni caka oti na isulu ni qito!

Ena dua na muanimacawa, au sa mai vulica e dua na lesoni totoka ka sa tu ga kei au ena noqu gauna kece ni bula. Na lawa ni katini e vukei keda meda tara cake na noda vakabauta ka vakaraitaka na noda vakavinavinaka vua na Tamada Vakalomalagi. Na saumi katini e dua na veivakalouga tataki! ■

Na sitoa ni vava nei Abuelo

Mai vei Ray Goldrup
Yavutaki ena italanoa dina

"E sega ni dau rawarawa na tukuna na 'vosoti au'
(Children's Songbook, 98).

E dolava yani o Miguel na katuba ni sitoa ni vava nei nona tutu. E boica yani na leca e cakava tiko o nona Tutu. E a dua nai boi taleitaki vua.

“Bula Tutu!”

E cuva tu o tubuna ni droini muria tiko na yavana e dua na dauvolivoli ena dua na pepa. A sega ni rai cake mai o koya. E sega soti ni vinaka na nona rogorogo o Tutu.

E dabe ena dua na idabedabe ni cakacaka o Miguel. Ka vakaraica yani o koya na binibini leca ka sa koti oti tu. E veinanuyaka o koya na veika ena cakava kina o Tutu, ni vakayagataka tu na nona ituki kei na ikoti.

E vakananuma vei Miguel nai yaya ni cakacaka eso oqo, e dua na ka e dau taleitaka. E dau solia vei Miguel o Tutu na loli kamica ni dau veivuke o koya ena sasamaki.

Ia, sa via kana tu ena gauna oqo o Miguel! E kila o koya ni sega ni dodonu me taura e dua na loli ni sega ni kerea rawa, ia e kena irairai ni na osooso tiko o Tutu ena gauna oqo. “Ena sega niu na wawa,” e nanuma o Miguel.

E cuva yani o Miguel me taura mai na tavaya ka tiko kina na loli kamica. E sinai tu ena nona loli taleitaki—kena e kamica kei na kena e gaga ka vakapauta gaga! Ni sa dolava yani, e sega ni logaloga vinaka o Miguel. Ia, sa veitemaki saraga na rairai ni loli. E vakatotolo yani ka biuta e gusuna.

Sa gole yani o dauvolivoli. E tomika mai o tutu e dua na tiki ni leca ka tonia yani ena so na wai. E vukea oqori me malumu na leca ka rawarawa na cakacakataka.

E veimamayaka yani vakatotolo o Miguel na loli. Ka qai taubale yani vei Tutu.

"Kila o keda, eda gadreva meda vaka na ivava oqo," e tukuna o Tutu.

"Bula!" E tukuna yani ena matadredre o tutu. "Au vakavinakataki ni o mai raici au."

E mokoti tutu yani o Miguel. E nuitaka o koya ni sega ni raica rawa o tutu ni sa kania tu o koya e dua na loli. E vakatikitikitaka o Miguel na lomaleqa oqori.

"E kena irairai ni o osooso nikua," e tukuna o Miguel, ni dusia tu yani na bini-bini leca. "O gadreva beka e dua na veivuke?"

"Donu! E rawa beka ni o solia mai vei au na wa oqori?"

E taura mai o Miguel e dua na tiki ni wa balavu. E dreta mai e ligana. E kaukauwa sara mai na kena e nanuma o koya.

"Oi, e kaukauwa dina."

E dredre o tutu. "E dodonu me vakakina, me rawa ni lako curuma na veindraki ni bula." E cula basika yani o tutu ena leca. Ka qai laurai e matana nai rairai e dau vakatoka o Nana me rairai "Vuku nei Tutu".

"Kila o keda, eda gadreva meda vaka na ivava oqo," e kaya o Tutu ni deguvacu toka.

E raica yani vakamalua o Miguel na leca. "Ah. E dodonu beka?"

"Io, e dina sara. E gadrevi meda kaukauwa tiko. Ena sala oya ena sega ni rawa ni vakalutumi keda na veite-maki nei Setani.

E basika tale mai nona vakanananu o Miguel na loli damudamu. E kila o koya ni dodonu me tukuna vei tutu.

E taura mai o tutu e dua na ivava makawa ena kovate. "Raica na qara levu oqo?"

Ena rawa beka ni vakasodoma o Miguel na ligana e qara oya. "Io."

"Oqo e dua na qara lailai ka na vakavinakataki vakarawarawa. Ia, eratou a wawa, oqo sa na dredre na vakavinakataka. Na ivakarau matau kei na digidigi cala ena rawa ni vakalevutaka na qara oqori. E vinaka cake me

vakavinakataki ena gauna totolo duadua.'

E deguvacu tale o tutu, ka baci basika tale na rairai vuku kei tutu qai dredre tale mai. Erau veitalanoa tiko ga ni cakacaka tiko o Abuelo. Ena kece oqori e vakasamataka tikoga o Miguel na loli damudamu.

Ni sa oti o tutu, sa vuksi koya sara o Miguel me sasamaki. Ka qai taura mai o tutu na nona tavaya loli.

Sa sega ni rawa ni vosota rawa o Miguel. "Au a taura e dua na nomu loli kamica!" e kaya yani o koya.

E biuta sobu tale na tavaya o tutu. "Na cava o ya?"

Sa qai kaya vua o Miguel ni a taura na loli kamica ka sega ni kerea. "Vosoti au, Tutu! Au na sega ni cakava tale, au sa yalataka!"

E mokoti Miguel sara o Tutu. E vakila o Miguel ni sa vinaka *cake* sara na veika e vakila.

"Vinaka vakalevu na dau dina. E bibi sara oqori mai na cava tale."

Ni rau sa taubale lesu tiko ki vale, a vakila o Miguel ni vaka e dua nai vava vou nei Tutu. Kaukauwa tu, ka vakarautu me sotava na bula! ■

E vakaitikotiko mai Utah, Amerika, o koya e vola.

E DUA NA KA E KAUTA MAI NA YALO VINAKA

Ena dua na siga keirau la'ki saumi bili ni wai kei noqu na, na turaga ka liu tiko vei keirau a vakalutuka eso na ilavo ka sega tu ni vakila. Au vakatotolo sara kau solia lesu yani vua. E kaya mai, "Vinaka vakalevu" ka sega ni nanuma o koya ena vakayacora vakaoya ke a dua tale na gone. Au vakila e dua na yalo vindika. Au na daunanuma tu ga na yalo vindika oya.

Brianna C., yabaki 9, Idaho, Amerika

Mo Dau YALOVINAKA!

Au vakacilava na noqu
rarama ni'u sa yalovinaka
vei ira na tani.

Bula!

Na yacaqu o
Claudia, ka'u
vakaitikotiko
e Ositerelia.

Na ganei Clau-
dia, o Tyler

Au na Tucake ena Vukudra na Tani

E dua na tagane ena noqu
kalasi e koronivuli e dau
sotava na dredre me vuli-ka.

Au dau tovaki koya ni ra
dau vakanini koya na
tamata, ka'u dau vukei
koya ena kalasi ni dau
gadrevi. E tukuna o
noqu qasenivuli ni sa
qai dua na yabaki
oqo e raica kina o
koya ni sa lewe ni
nona kalasi.

Na Noqu Pera Lailai

Ena gauna e mate kina na nona momo na noqu qase-nivuli, e sa rarawa sara vakalevu o koya. E sega ni kila o koya baleta na Lotu, au qai tukuna vei koya ni sa lomani koya na Tamada Vakalomalagi. Au a cakava vua edua na kadi ka'u tukuna vua ni na rawa ni raici nona momo tale. Au sa mani solia vua na noqu pera lailai me vuksi koya ena gauna ni rarawa.

Na itokani kalougata.

O Olivia ka tiko volekati keitou e dau dredre vua na taubale, vosa kei na rogoce na vosa. E tukuna o tinai Olivia ni sa kalougata sara o Olivia ni dua na nona itokani vakataki au. E kalougata talega o au!

ENA RAWA VAKACAVA NI O RARAMA YANI?

BOLEA mo vakaveitokanitaka e dua e sega ni levu tu na nona itokani?

BOLEA mo vuksa ira e tiko volekati iko.

BOLEA mo sureta e dua ki lotu.

BOLEA mo lagasere!

Na lagasere kei na Yalo Tabu

Au dau taleitaka na lagata na sere mai na *Children's Songbook*. E tukuna na noqu matavuuale ni vuksi ira me vakila na Yalo Tabu. Na Yalo Tabu e vuksi au meu vakila e dua na veivakakataki e loma.

VAKAUTA MAI VEI KEITOU E DUA NA KALOKALO!

O vakacilava vakacava na nomu rarama, me vaka e kerea vei keda o Jisu? Imelitaka mai e dua nai taba ni nomu kalokalo kei na nomu italanoa kei na kemu itaba, vakakina na nodrau veivakadonui na nomu itubutubu, kina liahona@ldschurch.org.

A u kila ni dau sauma na nodra masu na Tamada Vakalomalagi. Ena gauna e vakaitikotiko kina na noqu matavuvale mai Jamani, keitou a gole ena dua na *na taubale vakailawalawa* ena neitou koro. *Na taubale vakailawalawa* e dua na gauna era lako vata mai nai lawalawa na veitokani kei na vuvale era mai marautaka na taubale vata ena loma ni veikau. Erau vakadonuya na noqu itubutbu meu taubale kei na dua noqu itokani ki liu, ka keirau sa liu sara yani ena sala oya.

Ni otia vica na miniti au sa sega ni raica na noqu vuvale. Au tukuna vei noqu itokani niu sa na waraki ira toka ga na kena vo e gaunisala oya. Oti ga vakalailai au sa sega ni raici noqu itokani kei na nona matavuvale,

ka rau sega ni se yaco mai na noqu itubutbu. Au sa tu duadua tu e loma ni veikau, kau sa rere sara vakalevu. Au nanuma meu sa na masu ni na kunei au e dua.

Ena dua na yasani veikau, e vakila o tamaqu ni tukuna vua na Yalo Tabu, "Me lako ka vaqai luvena tagane." E vakila o koya na noqu gadrevi koya, sa ka vuki tale mai ka tukuna vei tinaqu ni sa mai vaqarai au. Ni otia vica na miniti sa cici cake mai o tamaqu ena sala au wawa tu kina ka kunei au. Au sa marau vakalevu sara niu sa raici tamaqu! Ni sa tukuna vei au ni vakila sara e dua na veivakauqeti kaukauwa ni'u gadreva na veivuke, au kila saraga ni sa sauma na Tamada Vakalomalagi na noqu masu.

Au sa marau vakalevu niu kila, ni veitalia na vanua au tiko kina, au rawa ni vosa vei Tamada Vakalomalagi. Ena vuakei au o Koya meu kunea noqu sala. ■

Yali qai Kune

NODA TABANA

Au a via ririko ena noqu papitaiso, ia ena gauna au lako yani kina wai, au vakila na levu ni noqu reki kei na marau.

Thomas B., yabaki 8, Uruguay

Keitou lako mai e Cambodia ki na Valetabu e Hong Kong China me rawa ni mai vauci na taciqu laila, o Laura kina neitou matavuvale. Au vakila na Yalotabu ena vanua talei oqo.

Rosa P., yabaki 9, Cambodia

Ena dua na siga ena kalasi, au wilivola vagagalu toka, ni ra qito tiko o ira na wavoliti au. Ena gauna sa qiri kina na lali, era veibiu lesu yaka yani na yaya ni qito ka mani levu sara na baya ni yaya. Au sa tekivu meu samaka vakavinaka, ka sa ra veivu kei mai o ira na kena vo. Au vakacilava na noqu rarama niu dua na ivakaraitaki vinaka.

Winnie W., yabaki 10, Canada

Ena gauna au yabaki walu kina, o rau na tubuqu kei ira na noqu itokani era lako mai ki na noqu papitaiso. E papitaisotaki au ka vakadeitaki au o tamaqu. Ena dua tale na gauna au qai solia ni rauta e 12 na idi (30 cm) ni uluqu vua e dua na gone ka tauvi kenisa. E vakamarautaki au na noqu siganisucu!

Lavona R., yabaki 8, mai Indonesia

E Volitaki ki Ijipita o Josefa

Mai vei Kim Webb Reid

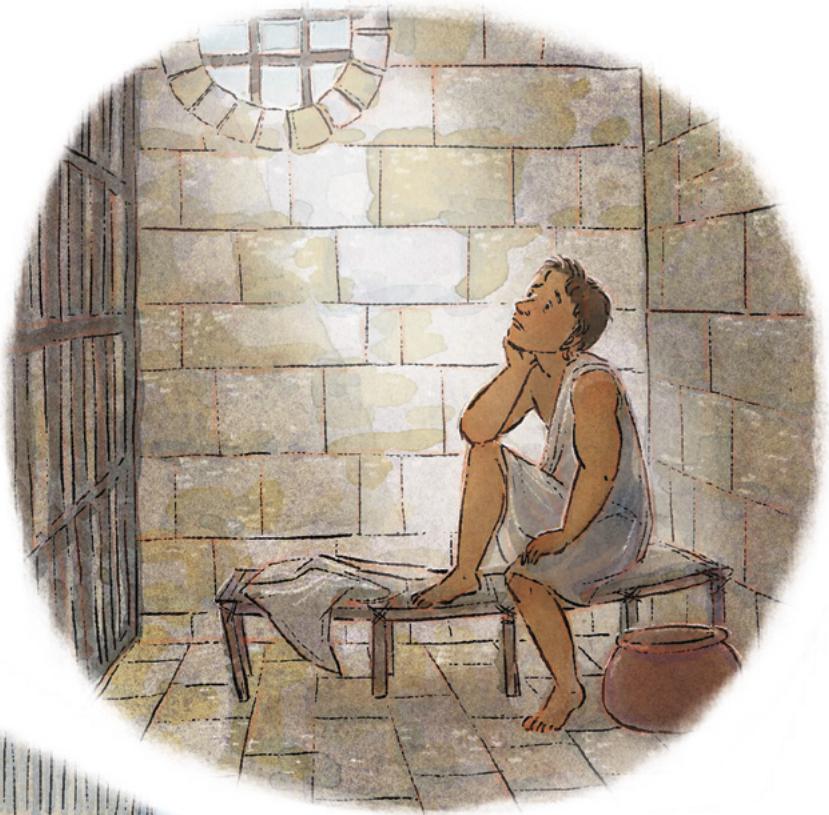

O Josefa kei na 11 na tuakana. E solia vua na tamana e dua na kote totoka, duiroka. E tukuna na Kalou vei Josefa ni na liutaki iratou mai na tuakana.

Eratou cudru na tuakai Josefa. Eratou sega ni vinakata me nodratou iliuli o Josefa! Eratou volitaki koya vei ira na tamata era lako tiko ki Ijipita, ka sa yaco me bobula o koya.

E a cakacaka vakaukauwa o Josefa. E digitaka o koya na dodonu, ena gauna madaga era lasutaka na veika baleti koya ka qai biu ki valeniveivesu.

Ena gauna sara madaga ni dredre, e nuitaka na Kalou o Josefa. Ka tiko kei Josefa na Kalou. E yaco me dua na iliuli e Ijipita o Josefa! Ni sa qase mai, e veivuke o koya ena liutaki ni nona vuvale, me vaka ga ni a tukuna na Kalou.

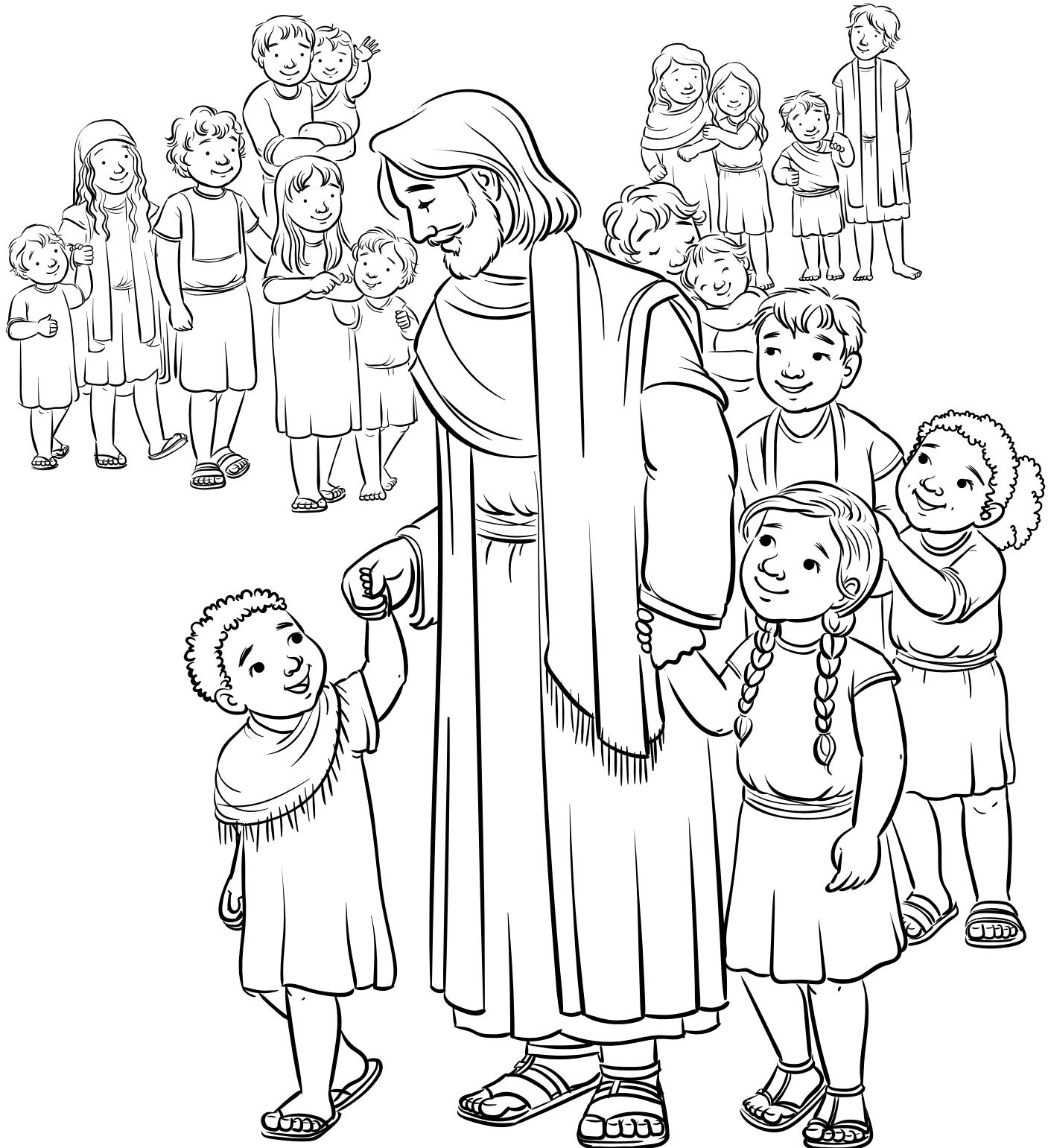

Au rawa ni nuitaka na Kalou me vaka e cakava o Josefa.

Au rawa ni digitaka na dodonu. Ena tiko vata kei au
na Kalou veitalia ga na cava. ■

Mai na iVakatekiu 37–41.

E Kaya o Jisu, ‘Lako Mai, Mo Muri Au.’

Mai vei Elder D. Todd
Christofferson
Ena Kuoramni ni
iApositolo Le Tinikaruia

NA DINA NI IMATAI NI TUCAKE TALE

Sa i Jisu Karisito duadua ga vakaidina na yaca se sala me rawata kina na kawatamata na veivakabulai.

Vakasamataka mada vakamaluia na vakasakiti ni Tucaketale ena kena vakameautaka vakaoti sara na ivakatakilakila dina i Jisu na kai Nasereci kei na veiqati kei na taro vakavuku eso lelevu ni bula. Kevaka a tucake tale vakaidina saraga o Jisu, e vakamuria koto vakadodonu ni o Koya e sa dua na tamata bula vakalou. E sega tale ni dua na tamata e tu vua na kaukauwa vakaikoya me mai bula tale ni sa mate oti. Baleta ni a tucaketale o Koya, o Jisu a sega ni rawa walega ni mai matai, qasenivuli, ivakavuvuli, se dua na parofita. Baleta ni a tucaketale o Koya, sa dodonu me a dua na Kalou o Jisu, io na Luvena Duabauga sa Vakatubura na Tamada.

Ia, na ka a vakatavulica o Koya e sa dina; Sa sega ni rawa ni lasu na Kalou.

Ia, o Koya na Dauveibuli kei vuravura, me vaka a tukuna o Koya.

Ia, sa ka dina o lomalagi kei eli, me vaka a vakatavulica o Koya.

Ia, sa dua tiko na vuravura ni yalo, ka a sikova o Koya ni oti na Nona mate.

Ia, ena lako tale mai o Koya, me vaka erau tukuna na agilos, ka “vakatulewa vakatakikoya e vuravura tauoko” [Na Yavu ni Vakabauta 1:10].

Ia, sa dua tiko na tucaketale kei na icavacava ni veilewai me baleti keda taucoko.

Ni sa mai vakadeitaki na dina ni Tucaketale i Jisu Karisito, na vakaoti baleta na tauoko ni kaukauwa, na tauoko ni kilaka, kei na loloma levu ni Kalou na Tamada—ka a solia na Luvena e Duabauga sa Vakatubura me baleta na vakasavasavataki ni vuravura—e sa tawayaga. Na vakaoti esa baleta na ibalebale kei na inaki ni bula e sa lasutaki. Sa i Jisu Karisito duadua ga vakaidina na yaca se sala me rawata kina na kawatamata na veivakabulai. Na loloma i Karisito sa ka dina, ka vakarautaka ruarua na veivosoti kei na veivakasavasavataki ki na tamata ivalavalca sa veivutuni. Na

vakabauta vakaidina e sa levu cake ki na vakanananu se dua na ka a bulia na noda vakasama. Sa tiko na dina e vakaicavacava ka roboti vuravura, ka tiko na veivakatagedegede ni bula e tawa veivakaduiduitaki ka tawa veisau, me vaka a vakatavulica o Koya.

Ni sa mai vakadeitaki na dina ni Tucaketale i Jisu Karisito, na veivutunitaki ni voroki ni dua ga na Nona lawa kei na ivakaro e sa rawa ka bibi ruarua sara. Era sa ka dina na cakamana ni iVakabula, vakakina na Nona yalayala kivei ira na Nona tisaipeli me rawa ni ra cakava talega vakatautauvata ka cakava na kena e levu cake. Na Nona matabete sa tiko dina kina na kaukauwa ka vakayacora na cakacaka kecega vakalotu, ia sa tu kina na kaukauwa me vakatakila na veika vuni ni matanitu, kei na kaukauwa me kila kina na loma ni Kalou. “Ia na ilesilesi oqo . . . sa vakatakila mai kina na kaukauwa va-Kalou” [V&V 84:19–20]. Ni sa mai vakadeitaki na dina ni Tucaketale i Karisito, sa sega ni noda icavacava na mate, ia ni sa “rusa sara na kulida oqo, ka da na kunea ga na Kalou ena yagoda” [Jope 19:26]. ■

Mai na dua na vosa ni koniferedi raraba ni Epereli 2014.

E SIKO! IRA NA NIIFI O KARISITO,
MAI NA MINERVA TEICHERT

"Sa tiko li i eo na nomuni tauvimate? . . . Dou kauti ira mai kau na vakabulai ira. . . .
"la ni sa cavuta otia na vosa ogo, era sa kauti ira mai na tauvimate kei ira sa rarawa tu, ko ira na lokiloki, ko ira na mataboko, na galu kei
na veimataqali' mate kecega a sa vakabulai ira kecega ko Koya" (3 Niifai 17:7,9).

QASENIVULI NI TABAGONE

NA CAVA, NA VUNA KA NA QAI CAKAVA: NA VAKAMATA- ILALAI NI VEIVAKALESUI MAI

Vakarawarawataka na kena kilai
vakavinaka na vuki tani kei na vei-
vakalesui mai ena Sigatabu ogo.

58

ITABAGONE QASE CAKE
ONO NA SALATU
KINA MARAU DINA

46

ITUBUTUBU KEI IRA NA
ILIULU NI LALAI
E DUA NA QITO
NI VEIVAKALESUI
MAI NI LOTU
VAKAMATAUVUVALE
SE GAUNA NI
VEIWASEI

66

NA LOTU I
JISU KARISITO
NI YALODODONU
EDAIDAI